

Dr. Majlinda Ziu

LIBËR PËR MËSUESIN
Gjeografia 8

BOTIME

Përmbajtje

Hyrje	5
Çfarë na orienton dhe kërkon programi i Gjeografisë 8	6
Disa modele të planifikimit vjetor, 3-mujor dhe ditor të mësuesit/es	13
Disa modele të planifikimit të një ore mësimore	66
Testime tremujore	228

Mësues të dashur!

Ky libër mësuesi, ju vjen në ndihmë në punën tuaj të përditshme, me anë të planifikimeve dhe udhëzimeve që ofron. Udhëzimet e tij bazohen në programin e IZHA, miratuar nga MAS. Libri i mësuesit, ashtu si edhe vetë teksti mësimor dhe harta skicë për nxënësit janë hartuar në frymën e të nxënit me kompetenca. Ju do t'i orientoni nxënësit tuaj drejt krijimit të kompetencave, drejt punës kërkimore, gjetjes dhe zgjidhjes së situatave problemore.

Përveç udhëzimeve që të ofron dhe të detyron programi mësimor, në këtë libër sugjerohen planifikimet vjetore, 3-mujore dhe ditore. Ju mund t'i përmbaheni atyre planifikimeve, por jeni të lirë të bëni planifikimet tuaja, në përputhje me kërkesat dhe nivelin e nxënësve tuaj.

Mirëpres çdo këshillë dhe mendim nga ju.

Ju uroj punë të mbarë!
Autorja

I. Çfarë na orienton dhe kërkon programi i Gjeografisë 8

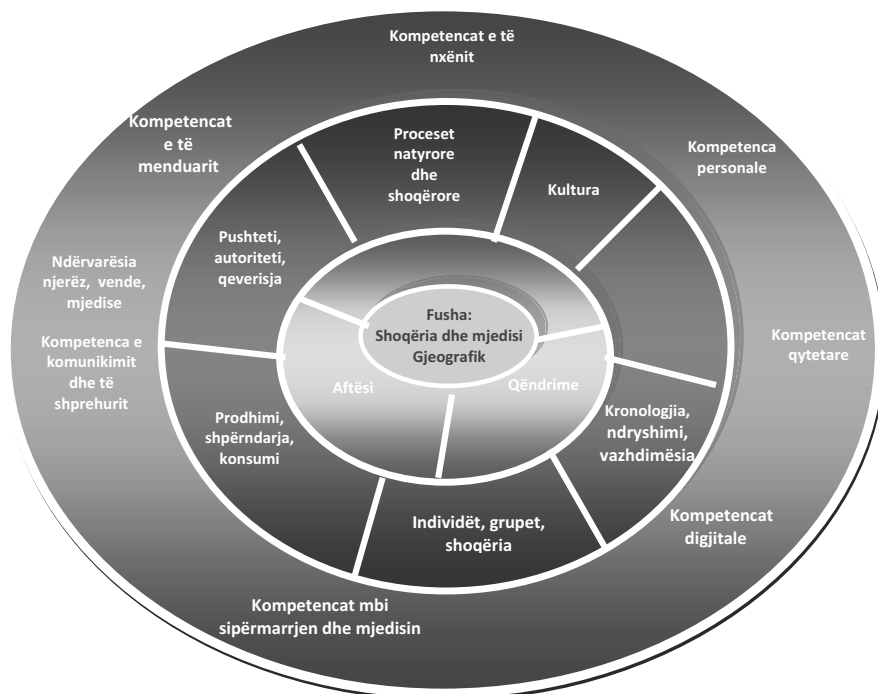
(Kjo çështje është trajtuar bazuar në programin e hartuar nga IZHA, viti 2016)

➔ I.1. Qëllimet e programit

Programi i gjeografisë për shkallën e 4-të synon që nxënësi:

- Të zhvillojë kuriozitetin për vendet, njerëzit, kulturat dhe mjediset në botë.
- Të zhvillojë dijet për dukuritë dhe proceset fiziko-gjeografike mbi bazën e një përgatitjeje të përshkallëzuar dhe ballafaqimit të vazhdueshëm të të menduarit kritik e krijues.
- Të zhvillojë kuptimin, interesin dhe respektin për vendin ku jeton, vendet e tjera, njerëzit dhe mënyrën si ata ndërveprojnë me njëri-tjetrin dhe mjedisin ku jetojnë.
- Të zhvillojë shkathhtësitë për të qenë përdorues kritik dhe krijues i metodave të kërkimit gjeografik.
- Të zhvillohet si qytetar i informuar, i përgjegjshëm dhe aktiv, i cili mund të kontribuojë për zhvillimin e një bote të qëndrueshme.
- Të përdorë teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, si mjet për sigurimin dhe komunikimin e informacionit.

Korniza konceptuale e programit (sipas programit të hartuar nga IZHA, viti 2016)

➔ 1.2 Lidhja e kompetencave kyçe me kompetencat e fushës/lëndës

Mësuesi duhet të mbajë parasysh lidhjen e **kompetencave kyçe me kompetencat e fushës**. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje, mësuesi duhet të përzgjedhë situatat, veprimtaritë, metodat, dhe mjetet e përshtatshme që i shërbejnë procesit të të nxënës. **Kompetenca përcaktohet si ndërthurje e njohurive, shkathtësive dhe qëndrimeve që një nxënës duhet të fitojë gjatë procesit të nxënies.**

- **Kompetenca qytetare**

Si pjesë e fushës Shoqëria dhe mjedisi, përmes kërkimit gjeografik programi i gjeografisë krijon kushte për ndërtimin dhe demonstrimin nga nxënësi të kompetencës qytetare. Në shkallën e tretë, nxënësi hulumton për çështje aktuale gjeografike, ai vlerëson gjetjet e tij në lidhje me qëndrueshmërinë mjedisore në nivel lokal e global, diversitetin dhe respektimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në zonën ku jeton etj. Përmes eksplorimit të çështjeve të tilla, nxënësi nxitet të mendojë në mënyrë kritike, të marrë vendime dhe të veprojë për adresimin e çështjeve qytetare në një botë të ndërvarur dhe diverse. Nxënësi propozon rrugë alternative për sfida apo çështje të ndryshme gjeografike, duke marrë në konsideratë faktorët mjedisorë, ekonomikë, shoqërorë.

- **Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit**

Programi krijon mundësi për zhvillimin e shkathtësive komunikuese. Nxënësi përdor materiale të printuara, vizuale dhe digjitale, për të eksploruar dukuritë, proceset gjeografike, vendet dhe rajonet. Ai mëson si të vlerësojë këto burime dhe të kuptojë si gjuha mund të përdoret për të manipuluar të nxënës. Përmes diskutimeve, lojës në role, debateve apo prezantimeve zhvillon shkathtësi të të shprehurit; në mënyrë progresive zhvillon dhe përdor fjalorin gjeografik për komunikimin e informacionit dhe ideve në audienca të ndryshme.

- **Kompetenca e të menduarit**

Nxënësi zhvillon të menduarin kritik dhe krijues gjatë vlerësimit të të dhënave dhe përdorimit të tyre, teston shpjegimet dhe analizon argumentet. Ai zhvillon shkathtësitë për marrjen e vendimeve dhe strategji që e ndihmojnë të mendojë në mënyrë analitike dhe logjike. Programi mundëson që nxënësi të kuptojë vlerën dhe procesin e drejtimit të pyetjeve, të jetë krijues dhe të zhvillojë imagjinatën në vëzhgimet që bën në terren. Nxënësi nxitet të mendojë në mënyrë kritike dhe krijuese për mënyrat e përdorimit sa më racional të burimeve natyrore. Programi i gjeografisë mundëson zbatimin e shkathtësive matematike për ndërtimin e grafikëve, tabelave, llogaritjen dhe interpretimin e të dhënave. Në punën me hartën, nxënësit punojnë me koncepte numerike, si shkalla, largësia, koordinatat.

- **Kompetenca e të nxënës**

Për të mbështetur kërkimin gjeografik, nxënësit përdor metoda efektive të punës, shfrytëzon informacionin nga burime të ndryshme, gjykon vlefshmërinë dhe rëndësinë e tij. Në procesin e kërkimit, ai përdor teknologjinë e informacionit dhe komunikimit për përgatitjen e prezantimeve të tij dhe komunikimin e gjetjeve. Nxënësi mendon në mënyrë kritike kur konsideron pasojat e veprimtarisë njerëzore në një mjedis të caktuar, kur vlerëson zgjidhjet e problemeve globale, kur pozicionohet dhe mbron qëndrimin e tij. Ndërgjegjësimi për dukuritë e ndryshme gjeografike e ndihmon nxënësin të njohë kulturën e tij dhe kulturat e tjera. Ai mëson ku është dhe si pozita e tij lidhet me të tjerët. Nxënësi mëson të bashkëpunojë, përballet me detyra komplekse që kërkojnë bashkëpunim. Në procesin e realizimit të detyrave demonstroi respekt dhe mirëkuptim, pranon mendimet

ndryshe. Përdor gjuhën e gjeografisë për të komunikuar mendimet dhe idetë e tij dhe për të organizuar përgjigjet.

- **Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin**

Nxënësit zgjidhin çështje të ndryshme që lidhen me mjedisin gjeografik, analizojnë elementë të situatës, kompleksitetin e saj, vlerësojnë rëndësinë dhe efektivitetin e zgjidhjeve të propozuara nga njëri-tjetri. Ndërgjegjësimi për dukuritë e ndryshme gjeografike e ndihmon nxënësin të njohë kulturën e tij dhe kulturat e tjera. Nxënësit mësojnë të bashkëpunojnë ndërsa përballen me detyra komplekse që kërkojnë bashkëpunim.

- **Kompetenca personale**

Programi i gjeografisë stimulon të nxënësit bazuar në kërkim, duke zhvilluar aftësinë e nxënësve për të menaxhuar veten. Nxënësit kuptojnë rolin e tyre në procesin e të nxënësit dhe në kryerjen e hetimeve, aftësohen të jenë të pavarur në zbatimin e njohurive dhe shkathtësive, dhe në marrjen e vendimeve. Përmes punës në bashkëpunim në klasë dhe në terren, nxënësit zhvillojnë aftësitë ndërpersonale dhe mësojnë të vlerësojnë perspektivat e ndryshme të anëtarëve të tjerë të grupit.

- **Kompetenca digjitale**

Nxënësi zhvillon kompetencën digjitale përmes përdorimit të TIK-ut në mënyrë efektive dhe të përshtatshme kur heton, krijon, komunikon idetë dhe informacionin për dukuritë gjeografike, për vendin e tij, marrëdhënien e njeriut me mjedisin.

Rezultatet e të nxënësit të kompetencave kyçe që realizohen nëpërmjet lëndës së Gjeografisë

SHKALLA 4

Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (*Nxënësi komunikon në mënyrë efektive*)

Nxënësi:

- Transmeton saktë të dhënat e mbledhura për një temë konkrete në formë tekstuale, numerike, verbale, elektronike apo në ndonjë formë tjetër të të shprehurit.
- Prezanton para të tjerëve një projekt për një temë të dhënë, të përgatitur vetë ose në grup, duke gërshetuar forma të komunikimit verbal dhe elektronik, si dhe veprimin praktik.
- Harton një tekst, deri në pesëqind fjalë (bazuar në imagjinatën e vet), duke vazhduar një rrëfim gojor apo tekst të lexuar më parë.
- Analizon përmbajtjen dhe kuptimin e nocioneve (koncepteve) të reja, duke përdorur leksikun e përshtatshëm.

Kompetenca e të menduarit (*Nxënësi mendon në mënyrë krijuese*)

Nxënësi:

- Paraqet në forma të ndryshme (me gojë, të shkruar, grafike, me simbole) argumente për të përforcuar mendimin apo qëndrimin e vet për një problem nga fusha të caktuara.
- Përzgjedh dhe klasifikon informacionin nga burime të ndryshme në bazë të një kriteri të caktuar për një temë konkrete dhe e përdor për marrjen e një vendimi apo për zgjidhjen e një problemi/detyre.

-
- Përpunon idenë e vet në një projekt me shkrim për një çështje të caktuar duke propozuar qëllimin, aktivitetet kryesore, afatet, vendin, personat, materialet dhe mjetet e nevojshme për kryerjen e tyre dhe parashikon pengesat e mundshme gjatë realizimit.
- Interpretin një rregull, koncept apo proces të caktuar, duke e ilustruar atë me shembuj konkretë nga situatat e jetës së përditshme me shkrim/me gojë.
- Identifikon me anë të krahasimit dallimet dhe ngjashmëritë midis ligjeve dhe dukurive që ndodhin në natyrë me ato në shoqëri, duke vënë në dukje lidhjen shkak-pasojë midis këtyre dukurive.

Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

Nxënësi:

- Regjistron në formë të shkruar, grafike etj., informacionin/faktet për një temë; veçon me anë të teknikave të ndryshme pjesët sipas rëndësisë dhe nevojës për temën/detyrën e dhënë.
- Shfrytëzon në mënyrë efikase fjalorët, enciklopeditë dhe teknologjinë informative apo burime të tjera për zhvillimin e një ideje/projektme bazë klase/shkolle ose jashtë saj.
- Parashtron pyetje për çështje të ndryshme dhe organizon mendimet për të gjetur përgjigje për temën apo problemin e caktuar duke evidentuar përparimin/vështirësitë deri në zgjidhjen përfundimtare.
- Shfrytëzon në mënyrë të efektshme teknika të ndryshme gjatë të nxënës të temës së dhënë, duke klasifikuar informacionin e njohur nga ai panjohur, si dhe atë që është i paqartë.
- Përdor elementët e portofolit personal për vetëvlerësimin dhe identifikimin e anëve të forta, i shfrytëzon ato për përparimin në mësim dhe për orientimin për karrierë.

Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

Nxënësi:

- Vlerëson rëndësinë e punës individuale dhe në grup për zhvillimin e komunitetit nëpërmjet shembujve konkretë nga jeta e përditshme.
- Analizon pasojat që sjell dëmtimi i mjedisit për jetën e njeriut dhe biodiversitetit, duke i paraqitur idetë në formë të shkruar ose në ndonjë formë tjetër të të shprehurit, jep mendimin dhe qëndrimin e vet për këtë çështje si dhe organizon aktivitete për mbrojtjen e mjedisit.

Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

Nxënësi:

- Dallon sjelljen korrekte nga ajo jo korrekte gjatë punës në grup ose në situata emocionale, dhe propozon masat për parandalimin/tejkalimin e tyre.

Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

Nxënësi:

- Identifikon paragjykimet apo dukuritë jo të mira në klasë, shkollë apo në komunitet, mban qëndrim ndaj tyre duke propozuar veprime konkrete parandalimi.
- Përgatit në grup një aktivitet, duke përdorur tolerancën si mjet për promovimin e diversiteti kulturor, etnik, gjinor, fetar, social etj., në shkollë apo në komunitet.

Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

Nxënësi:

- Përdor TIK-un për të lehtësuar procesin e të nxënit dhe për të rritur efektivitetin në mësimnxënie.
- Bashkëpunon me moshatarët e tij duke përdorur mjetet e telekomunikacionit bashkëpunues, për të hetuar tema mësimore, për të zgjidhur çështje dhe probleme që mund të lindin në shkollë dhe jashtë saj.
- Përdor aftësitë e të menduarit kritik për të planifikuar, hulumtuar e menaxhuar projekte, për të zhvilluar strategji, për të zgjidhur problemet dhe, arrin në vendimmarrje, në bazë të informacionit të fituar, duke përdorur mjetet dhe burimet e duhura digjitale.

➤ I.3 Kompetencat e lëndës dhe tematikat e saj

Programi i gjeografisë (i shkallës së katërt) zhvillon kompetencat e mëposhtme lëndore, të cilat lidhen me kërkimin gjeografik:

- *Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike*
- *Përpunimi i informacionit gjeografik*
- *Marrja e vendimeve mbi bazën e informacionit të mbledhur*

Rezultatet e të nxënit për kompetencat e lëndës

SHKALLA 4

Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

Nxënësi:

- Përcakton ose zhvillon një çështje për hetim.
- Zhvillon dhe vlerëson çështjen duke përdorur konceptet që lidhen me rajonin, mjedisin, ndërveprimin.
- Përcakton marrëdhëniet shkak-pasojë të ndërveprimit ndërmjet mjediseve fizike dhe humane në rajone të ndryshme, në nivel lokal, kombëtar, rajonal e botëror.

Përpunimi i informacionit gjeografik

Nxënësi:

- Mbledh, përzgjedh dhe regjistron të dhëna gjeografike, duke shfrytëzuar burimet parësore dhe dytësore.
- Nxënësi vlerëson burimet për vlefshmërinë dhe besueshmërinë e tyre.
- Ndërtton njohuri për rajonet dhe veçoritë e tyre, ndërvarësinë, bashkëveprimin midis tyre, në nivel kombëtar, rajonale e global, duke përdorur mjetet dhe shkathtësitë gjeografike, si harta të llojeve të ndryshme, fotografi, statistika, diagrama, pyetësorë etj.

- Prezanton (me shkrim, me gojë, grafikisht, vizualisht) shpërndarjen hapësinore të dukurive gjeografike, përmes përdorimit të hartave të shkallëve të ndryshme, duke përdorur fjalorin e përshtatshëm gjeografik.

Marrja e vendimeve

Nxënësi:

- Kombinon të dhëna dhe informacion për të nxjerrë konkluzione, duke marrë në konsideratë impaktin e tyre.
- Propozon alternativa, strategji apo zgjidhje për çështjen gjeografike dhe jep argumente për zgjedhjen e preferuar.
- Sugjeron mënyra të përmirësimit të metodave të tij/saj kërkimore.

➤ Koha mësimore për tematikë

Programi i gjeografisë për klasën e 8-të zhvillohet në 70 orë mësimore. Programi specifikon orët e sugjeruara për secilën tematikë dhe nëntematikë, për secilën shkallë dhe klasë. Orët e sugjeruara përfshijnë njohuritë e reja, punët praktike, detyrat apo projektet, vëzhgimet në natyrë, testimet e ndryshme. Mësuesit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës, dhe janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën tematikë dhe nëntematikë.

➤ I.5 Rolet që ndërmarrin nxënësi dhe mësuesi gjatë procesit të të nxënës

Nxënësi - aktiv dhe i interesuar. Në gjeografi, nxënësi studion dukuritë dhe proceset gjeografike, ndërton kuptimin për vendin e tij. Ai inkurajohet të kërkojë përgjigje për pyetjet që ngrenë, duke hulumtuar në burime të ndryshme dhe, duke përdorur teknika specifike të gjeografisë. Nxënësi angazhohet të vendosë lidhje ndërmjet asaj që di dhe asaj që zbulon dhe mbi këtë bazë ndërton dijen e tij; bashkëvepron me shokët/shoqet dhe mësuesin, ndan me ta vëzhgimet dhe përvojat e tij. Ai punon individualisht ose në grup, dhe mbështetet nga mësuesi.

Mësuesi - udhëheqës dhe lehtësues. Mësuesi i gjeografisë ndihmon nxënësit të zbulojnë kënaqësitë e të nxënësve. Roli i mësuesit konsiston në udhëheqjen e nxënësve; ai modelon kërkimin dhe eksplorimin e dukurive gjeografike. Mësuesit veprojnë si moderatorë midis dijes dhe nxënësve, duke e ndihmuar nxënësin të përfshihet në procesin e ndërtimit të dijes. Ato krijojnë kontekste të nxënësve të cilat i aftësojnë nxënësit të përftojnë mjetet e gjeografisë. Zbatimi i programit kërkon që mësuesi të përdorë strategji mësimdhënieje duke respektuar stilet e të nxënësve. Ai i angazhon nxënësit në ndërtimin e mendimit, duke nxitur diskutimet dhe ballafaqimin e këndvështrimeve të ndryshme.

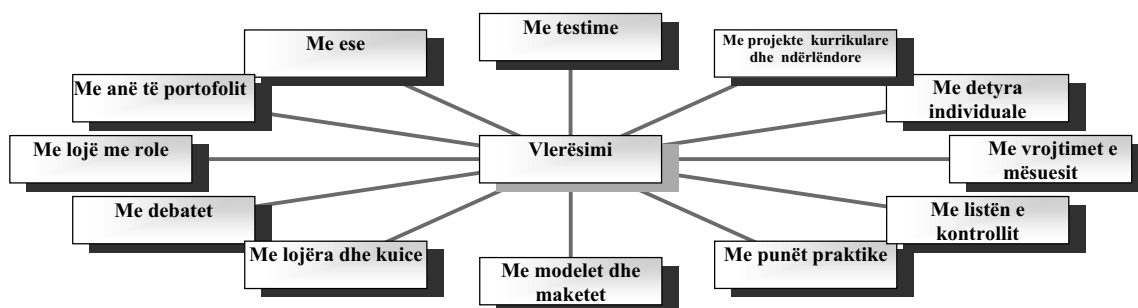
➤ I.6 Çfarë situata duhet të përdorur në funksion të të nxënës

- *Situatat e të nxënësve në gjeografi duhet të jenë të larmishme dhe komplekse. Nxënësi duhet të perceptojë lidhjen ndërmjet përvojave të tij të të nxënësve dhe zbatimeve të ardhshme.*

- *Situatat duhet të jenë të hapura*, që do të thotë që nxënësi aftësohet të kërkojë zgjidhje të ndryshme për një çështje apo problem, dhe jo një zgjidhje të vetme apo një përgjigje të vetme. Situata të tilla përfshijnë detyra të ndryshme, favorizojnë përdorimin e mediave të ndryshme dhe rezultojnë me punime të llojeve të ndryshme.
- *Situatat e të nxënit duhet të jenë komplekse*, që do të thotë të përdoren burime të ndryshme të të nxënit dhe nxënësit të punojnë së bashku. Kërkimi, analiza dhe përzgjedhja e të dhënave duhet të jenë gjithmonë pjesë e situatave të të nxënit. Ato duhet të mbështeten në kërkimin gjeografik, i cili përfshin analizën krahasuese të dukurive gjeografike në shkallë të ndryshme. Këto lloj situatash kërkojnë zhvillimin e shprehive të të pyeturit, analizës, mendimit kritik dhe krijes.

➤ 1.7 Në sa mënyra vlerëson mësuesi?

Mësuesit duhet të përdorin situata të jetës reale si pikënisje për vlerësimin e nxënësve. Vlerësimi mat shkallën në të cilën janë arritur (nga nxënësit) njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet e dëshiruara.

Përdorimi i portofolit, si një koleksion sistematik i punës së nxënësve, siguron një tablo të plotë të zhvillimit e të progresit të nxënësve në përvetësimin e njohurive, të kuptuarit e koncepteve, zbatimin e shkathtësive dhe zhvillimin e qëndrimeve. Ai u afron nxënësve gjithashtu mundësi për vetëvlerësim dhe reflektim përmes rishikimit të portofoleve të tyre.

II. Disa modele të planifikimit vjetor, 3-mujor dhe ditor të mësuesit

II.1 Modeli i planifikimit vjetor

Tematika	Ndërvarësia midis njerëzve, vendeve, rajoneve dhe mjediseve	Nëntematika	Orë të sugjeruara
Klasa 8	70 orë	Rajonet dhe rajonizimi	6
		Evropa	32
		Rajonet e tjera të botës	32

- PLANI MËSIMOR VJETOR KLASA VIII
- FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI
- LËNDA: GJEOGRAFI 8

SHPËRNDARJA E PËRMBAJTJES SË LËNDËS			
TEMATIK A	SHTATOR – DHJETOR (26 ORË)	JANAR – MARS (24 ORË)	PRILL – QERSHOR (20 ORË)
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi (6 orë)	Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi (6 orë)	Nëntematika II: Evropa (vazhdim)	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës (vazhdim)
	1. Rajonet dhe veçoritë e tyre	1. Punë praktike 3 - Evropa Veriore, Perëndimore dhe Ishullore	1. Projekt 2 (ora e parë): Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të tjera të Botës
	2. Llojet e rajoneve	2. Evropa Mesdhetare	2. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës së Veriut dhe Azisë Jugperëndimore
	3. Rajonet kulturore (vazhdim)	3. Vendet e Evropës Mesdhetare	3. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Afrikës së Veriut/Azisë Jugperëndimore
	4. Rajonet demografike	4. Evropa Lindore	4. Orë Diskutimi: Problemet e sotme rajonale të këtij rajoni dhe perspektiva e zgjidhjes së tyre
	5. Rajonet ekonomike	5. Vendet e Evropës Lindore	5. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës Nënshahiane
Nëntematika II: Evropa (32 orë)	6. Punë praktike 1 - Llojet e rajoneve	6. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	6. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Afrikën Nënshahiane
	Nëntematika II: Evropa (32 orë)	7. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	7. Punë praktike 7: - Rajoni i Afrikës Veriore e Azisë Jugperëndimore dhe rajoni i Afrikës Nënshahiane
	7. Pozita gjeografike e Rajonit të Evropës	8. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	8. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Lindore
	8. Kushtet natyrore të Rajonit të Evropës	9. Punë praktike 4 - Evropa Mesdhetare dhe	9. Popullimi, kultura dhe zhvillimi

	9. Trashëgimia historike dhe kulturore	Lindore	ekonomik në Azinë Lindore
	10. Trashëgimia historike dhe kulturore (vazhdim)	10. Projekt 1-Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të nënrajoneve Evropës (ora e dytë)	
	11. Popullsia e Evropës dhe dinamika e saj	11. Përsëritje 2	10. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore
	12. Zhvillimi urban në Evropë	12. Testim 2	
	13. Ekonomia e Rajonit të Evropës	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës (32 orë)	
	14. Ekonomia e Rajonit të Evropës (vazhdim)	13. Rajoni i Rusisë, tiparet e përgjithshme fiziko-gjeografike	
	15. Ekonomia e Rajonit të Evropës (vazhdim)	14. Popullimi dhe ekonomia e Rajonit të Rusisë	11. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Juglindore
	16. Punë praktike 2: Rajoni i Evropës	15. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Veriut	12. Punë praktike 8: - Rajoni i Azisë Lindore dhe rajoni i Azisë Juglindore
	17. Bashkimi Evropian	16. Popullimi, urbanizimi dhe ekonomia e Amerikës së Veriut	13. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Jugore
	18. Roli i BE-së dhe perspektiva e zgjerimit	17. Punë praktike 5: - Rajoni i Rusisë dhe rajoni i Amerikës së Veriut	14. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Jugore
	19. Projekt 1-Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të nënrajoneve Evropës (ora e parë)	18. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Rajonit të Amerikës së Mesme	15. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Australisë dhe të Oqeanisë
	20. Rajonet e Evropës, Evropa Veriore	19. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës e Mesme	16. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Australi dhe Oqeani
	21. Vendet e Evropës Veriore	20. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Jugut,	17. Punë praktike 9: - Rajoni i Azisë Jugore dhe rajoni i Australi/Oqeanisë
	22. Evropa Perëndimore	21. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës së Jugut	18. Përsëritje 4
	23. Vendet e Evropës Perëndimore	22. Punë praktike 6: - Rajoni i Amerikës së Mesme dhe rajoni i Amerikës së Jugut	19. Testim 4
		23. Përsëritje 3	20. Projekt 2 (ora e dytë): Veçoritë

	24. Evropa Ishullore	fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të tjera të Botës
	25. Përsëritje 1	
	26. Testim 1	
	24. Testim 3	

➤ II.2 Modeli i planifikimit mujor (me disa situata model)

PLANI 3 MUJOR (SHTATOR-DHJETOR -26 orë); KLASA VIII
FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI
LËNDA: GJEOGRAFI 8

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi: rajonet si koncepte organizuese; konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësishë midis vendeve dhe rajoneve; tipat kryesorë të rajoneve në botë; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.
- Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth tyre, duke bërë pyetje, komente, sqarime dhe propozime.
- Shpiegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim (duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm) kuptimin mbi: tipat kryesorë të rajoneve në botë; pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera; njësitë e mëdha fiziko-

gjeografike të Evropës; dinamikën e popullsisë së Evropës; ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor; veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane; ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të Evropës (Perëndimore, veriore, ishullore).

- Veçon informacionin kryesor nga një libër, gazetë, revistë, internet, radio, TV etj., e komenton dhe e shfrytëzon atë si referencë gjatë hartimit të një punimi ose detyrë me shkrim.
- 2. **Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)**
  - Interpreton duke e ilustruar me shembuj konkretë pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese.
  - Interpreton me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera.
  - Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës.
  - Analizon ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Evropës (perëndimore; veriore dhe ishullore).
  - Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).
  - Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor.

3. **Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mësion për të nxënë)**

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, foto, harta të ndryshme, fjalorë, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve, duke përdorur dhe ndërtuar hartat, atlaset, enciklopeditë, anketat, dhe të dhëna të tjera për të: analizuar pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera; njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës; dinamikën e popullsisë së Evropës; ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë; veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane; ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të Evropës (Perëndimore, veriore, ishullore).
- Sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor midis rajoneve.
- Zbaton në mënyrë të pavarur udhëzimet e dhëna nga teksti shkollor, internet, media etj., për të nxënë, në detyrën që i kërkohet.
- Ndërlidh temën e re ose një çështje të dhënë me njohuritë dhe përvojat paraprake, duke i paraqitur në forma të ndryshme të të shprehurit (kolona, tabela, grafike) sipas një radhitjeje logjike.
- Parashtron pyetje (pse, çfarë, si, kur?) dhe organizon mendimet e veta në formë të shkruar për temën/problemën e dhënë dhe vlerëson përparimin e vet deri në zgjidhjen e duhur (si p.sh., hulumton, analizon dhe jep disa shembuj që tregojnë se si ka ndikuar shoqëria mbi klimën në vendin tonë ose në vendbanimin e tij).
- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.

<p>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zhvillon një projekt individual ose në grup për kryerjen e një aktiviteti mjedisor apo shoqëror me rëndësi për shkollën ose për komunitetin. • Diskuton në grup për rëndësinë që ka mbrojtja e bregdetit shqiptar, pasojat që sjell dëmtimi i tij dhe propozon masat që duhen ndërmarrë për evitimin e tyre. • Përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve. • Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore. • Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj. <p>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan përvoja dhe mendime në grup. • Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë. • Interpretet grafikë, diagrame etj., që përshkruajnë dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore. <p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tregon vetëbesim të lartë në marrjen e vendimeve për veprimet që ndërmerr pa dëmtuar interesat e të tjerëve, të cilat kontribuojnë në rritjen e cilësisë së aktivitetit të grupit shoqëror/komunitetit. • Merr pjesë në aktivitetet që promovojnë tolerancë dhe diversitet kulturor, etnik, fetar, gjinor etj., në shkollë apo në komunitet, ku përshihen moshatarë të të gjitha përkatësive të përmendura, që jetojnë në bashkësinë e gjerë. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxistur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përdor mediat digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. • Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të Evropës nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. • Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane. • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht. 	<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formulon dhe drejton pyetje për: arsytet se pse gjeografet krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese. • Përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve. • Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë. • Interpretet grafikë, diagrame etj., që përshkruajnë dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore. • Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë). • Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj. • Interpreton me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera. • Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). • Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane. • Identifikon ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të Evropës (perëndimore, veriore, ishullore). • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza.							
<p>2. <u>Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u> Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh., harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara, etj). • Identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë. • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. • Identifikon veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë. • Vlerëson burimet për vlefshmërinë dhe besueshmërinë e tyre. • Ndërton njohuri për mjedisin lokal duke përdorur hartat, vëzhgimet në terren, fotografi, intervistat, etj në çështje që kanë të bëjnë me ndërveprimin midis shoqërisë dhe mjedisit, me motin, me klimën etj.							
<p>3. <u>Marria e vendimeve</u> Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç. • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. • Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor. • Përdor pyetje për të reflektuar në çdo stad të kërimit “Çfarë funksionoi?”, “Si mund të përmirësohet”.							
SHTATOR-DHJETOR (26 orë)							
Nr.	Tematika/ Nëntematika	Rezultatet e të nxënësve sipas tematikave	Temat mësimore	Situata e të nxënësve	Metodologjia e mësimdhënies	Teknikat	Burimet

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

	<p>gjuhëve kryesore.</p> <ul style="list-style-type: none"> Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë). Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvlerësive midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj. 		<p>Shqipërisë të paraqitur në klasë) duke u bazuar në dialektet gjuhësore, traditat, veshjet popullore dhe në besimet fetare.</p> <p>Situata 3.2: Bazuar në njohuritë që keni, evidentoni disa veçori të gjuhës, besimit dhe të traditave të popullit shqiptar. Rajonizoni hapësirën e Republikës së Shqipërisë (referoju hartës së Shqipërisë të ekspozuar në klasë), mbi bazën e dialekteve gjuhësore, traditës së ushqimit/veshjeve popullore dhe besimit fetar. Çfarë rajone formuat?</p>	Brainstorming; Diskutime; Debat; Lojë me role.	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës fiziko-gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografik e dhe politike të Evropës dhe të</p>	<p>Materiale të përgatitura me <i>power point</i> dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.</p>
4.		<p>4. Rajonet demografike</p>	<p>Situata 4.1: Bazuar në njohuritë tuaja dhe në informacionet e marra nga burime të ndryshme, përshkruani se si është shpërndarë popullsia në vendin tonë (zonat me dendësi më të madhe dhe ato me dendësi më të ulët). Referoju hartës së Shqipërisë të paraqitur në klasë dhe rajonizo hapësirën e Republikës së Shqipërisë,</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime;</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës fiziko-gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografik e dhe politike të Evropës dhe të</p>	<p>Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografik e dhe politike të Evropës dhe të</p>

				duke u bazuar në dendësinë e popullsisë.	Debat; Lojë me role.	role.	Shqipërisë
5.		5. Rajonet ekonomike		<p>Situata 5.1: Rajone të ndryshme në botë bashkëpunojnë midis tyre në disa aspekte.</p> <p>Bazuar në informacionet e marra në burime të ndryshme, sillni disa shembuj të bashkëpunimit dhe të ndërvlerësimit midis rajoneve.</p> <p>Situata 5.2: Nga harta fiziko-gjeografike e Evropës, shohim që Rajoni i Evropës është një gadishull i madh, i përbërë nga shumë gadishuj. Listoni gadishujt dhe ishujt kryesorë që e përbëjnë atë dhe vlerësoni pozitën gjeografike të këtij rajoni.</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Lojë me role; Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me</p>	<p>Materiale nga interneti, libra, enciklope di</p> <p>Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video</p> <p>Materia le të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.</p>
6.		6. Punë praktike 1- Llojet e rajoneve					
7.	Nëntematika II	1. Pozita gjeografike e	Nxënësi:	Situata 1. Në hartën fiziko-gjeografike të Evropës	<p>Punë në grup; Punë në dyshe;</p>	<p>Vlerësim i lojës me</p>	

	Evropa (32 orë)	<ul style="list-style-type: none"> Interpreton me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera. Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor. Identifikon veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë.	Rajonit të Evropës	shohim që rajoni i Evropës është një gadishull i madh, i përbërë nga shumë gadishuj të vegjël. Bazuar në njohuritë tuaja, përcaktoni pozitën gjeografike dhe renditni disa nga ishujt e gadishujt kryesorë të tij.	Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	role.	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës dhe të
8.	Nëntematika II Evropa (32 orë)		2. Kushtet natyrore të Rajonit të Evropës	Situata 2. Duke u bazuar në hartën fiziko-gjeografike të rajonit të Evropës, përshkruani format e relievit dhe klimën që e karakterizon, si dhe evidentoni disa prej lumenjve kryesorë që e përshkojnë këtë rajon.		-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	
9.			3. Trashëgimia historike dhe kulturore	Situata 3. Nga historia keni mësuar mbi qytetërimin e hershëm grek dhe atë romak. Keni mësuar gjithashtu edhe mbi pushtimet otomane në Evropë. Evidentoni disa nga ndikimet kryesore të qytetërimit grek dhe romak në trashëgiminë kulturore të rajonit dhe më gjerë, si dhe për ndikimin që pati pushtimi otoman në Evropë.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.		
10.			4. Trashëgimia historike dhe	Situata 4: Nga historia dhe nga burime të tjera, keni	Punë në grup; Punë në dyshe;		

		<ul style="list-style-type: none"> Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larinë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane. Identifikon ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-geografike dhe humane të rajoneve të Evropës. Përkthyer veçoritë kryesore fizikogjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore. Përkthyer veçoritë kryesore fizikogjeografike dhe humane të rajonit të Evropës veriore. Përkthyer veçoritë kryesore fizikogjeografike dhe humane të rajonit të Evropës ishullore. 	kulturore (vazhdim)	<p>mësuar se Revolucioni Industrial pati rëndësi të madhe për zhvillimet e mëvonshme ekonomike të Evropës.</p> <p>Ku lindi, si u zhvillua dhe çfarë të rejash solli ai?</p>	<p>Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>role.</p> <p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i</p>	<p>Shqipërisë .</p> <p>Materiale nga interneti, libra, enciklopedi</p> <p>Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video</p> <p>Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.</p>
--	--	--	----------------------------	---	---	--	---

11.	Nëntematika II Evropa (32 orë)	5. Popullsia e Evropës dhe dinamika e saj	<p>Situata 5. Në hartën e mëposhtme, paraqitet shpërndarja gjeografike e popullsisë.</p> <p>Bazuar në njohuritë e marra mbi kushtet natyrore të rajonit, përcaktoni nëse ekzistojnë lidhje midis tyre dhe shpërndarjes gjeografike të popullsisë.</p> 	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	lojës me role. -Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.	Teksti i gjeografisë e Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës dhe të Shqipërisë. Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta,
-----	---	---	--	---	--	---

							video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.
						</	

II Evropa (32 orë)		Rajonit të Evropës	<p>rajon me zhvillim ekonomik të larmishëm. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në informacione të ndryshme të marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa prej degëve kryesore të hapësirës evropiane dhe produkte evropiane të daluara në hapësirën botërore.</p>	<p>Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.</p>	<p>gjeografis ë Hartat fiziko- gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko- gjeografik e dhe politike të Evropës dhe të Shqipërisë . Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të</p>
--------------------------	--	---------------------------	---	--	--	--

[illegible]

			<p>dhe rajoni i Katalunjës (në Spanjë), Parisi (Francë), Venecia, Verona, Milanoja dhe Roma (Itali), Londra (Britani e Madhe), Tirol (Austri), bregdeti kroat dhe ishujt grekë. Bazuar në njohuritë e marra në burime të ndryshme, përshkruani vlerat turistike të njërit prej vendeve të përmendura më sipër.</p>	<p>Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.</p>	<p>fiziko-geografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko-geografik e dhe politike të Evropës dhe të Shqipërisë . Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe</p>
--	--	--	--	---	--	---

						në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.	
16.			10. Punë praktike 2: Rajoni i Evropës				
17.	Nëntematika II Evropa (32 orë)		11. Bashkimi Evropian	<u>Situata 10:</u> Duke u bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, përcaktoni se çfarë është Bashkimi Evropian dhe cilat shtete bëjnë pjesë në të.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktikë; -Vlerësim i detyrës së shëpësisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.	
18.			12. Roli i BE-së dhe perspektiva e zgjerimit	<u>Situata 11:</u> Bazuar në njohuritë tuaja të marra nga burime të ndryshme, vlerësoni rolin e Bashkimi	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale;	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në	Teksti i gjeografisë e Hartat

Nëntematika II Evropa (32 orë)			Evropian dhe ndikimet që do të ketë Republika e Shqipërisë nëse në të ardhmen do të jetë anëtare e saj.	Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-vë; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.	fiziko- gjeografik e dhe politike të botës. Hartat fiziko- gjeografik e dhe politike të Evropës dhe të Shqipërisë . Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe
---	--	--	---	---	---	--

									<p>Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video</p> <p>Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.</p>
20.	Nëntematika II Evropa (32 orë)			<p>14. Rajonet e Evropës. Evropa Veriore</p>	<p>Situata 12: Vendet që e përbëjnë Evropën Veriore janë: Norvegjia, Suedia, Finlanda, Islanda, Danimarka dhe Estonia. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë.</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve.</p>		

			-Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.		Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të
21.	Nëntematika II Evropa (32 orë)	15. Vendet e Evropës Veriore	Situata 13. Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika dalluese të vendeve të Evropës Veriore (në kushtet natyrore, popullimin ose zhvillimin ekonomik).	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim
22.	Nëntematika II Evropa (32 orë)	16. Evropa Perëndimore	Situata 14. Vendet që e përbëjnë Evropën Perëndimore janë: Gjermania, Franca, Monako, Beneluxi (Belgjika, Luksemburgu dhe Holanda), Zvicra dhe Austria. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim

23.	Nëntematika II		17. Vendet e Evropës	Situata 15. Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni	Punë në grup; Punë në dyshe;	-Vlerësim me gojë;	me shkrim; Vlerësim i lojës me role.	Evropës dhe të Shqipërisë . Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.
-----	-------------------	--	----------------------	---	---------------------------------	--------------------	---	--

	Evropa (32 orë)		Perëndimore	nga një veçori tipike (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Perëndimore.	Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i lojës me role.	
24.	Nëntematika II Evropa (32 orë)		18. Evropa Ishullore	Situata 16: Mbretëria e Bashkuar e Britanisë së Madhe është njohur për shumë kohë si “perandoria koloniale, ku dielli nuk perëndon kurrë”, për shkak të shtrirjes së kolonive të saj në të gjitha kontinentet. Ajo është cilësuar gjithashtu si “mbretëresha e deteve”, sepse kohë më parë ka zotëruar flotën më të madhe detare. Bazuar në njohuritë e marra në temat e mëparshme, përcaktoni se cilët janë faktorët kryesorë që kanë ndikuar në forcimin e	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedim; Përdorimi TIK; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; Vlerësim i	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës dhe të Shqipërisë

					pozitive të saj në arenën ndërkombëtare.			lojës me role.	. Materiale nga interneti, libra, enciklope di Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/e t dhe nxënësit.
25.									
26.									

PLANI 3 MUJOR (JANAR-MARS -24 orë); KLASA VIII
FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI
LËNDA: GJEOGRAFI 8

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyce

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme dhe Amerikës së Jugut.
- Përshkruan historinë e formimit, zhvillimit e zgjerimit të Bashkimit Evropian.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme dhe Jugut.
- Identifikon veçoritë e popullimit dhe të kulturës së këtyre rajoneve. Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e të shpërndarjes hapësimore të ekonomisë së tyre.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon;
- Ndërtton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.
- Krahason mundësitë e këtyre rajoneve për zhvillim dhe nivelin e zhvillimit ekonomik të tyre etj.
- Vlerëson pozitën gjeografike të Shqipërisë si urë lidhëse midis Evropës Perëndimore dhe Lindore, mundësitë e përfshirjes hap pas hapi të saj në të gjitha rrjedhat euroatlantike, rolin e saj në bashkëpunimin ndërrajonal e më gjerë.

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme dhe Amerikës së Jugut.
- Përshkruan, argumenton dhe vlerëson historinë e formimit, zhvillimit e zgjerimit të Bashkimit Evropian.
- Zbaton në mënyrë të pavarur udhëzimet e dhëna nga një burim (tekst shkollo, libër, internet, media) për të nxënë ose për të realizuar një detyrë që i kërkohet.
- Ndërlidh temën e re ose një çështje të dhënë me njohuritë dhe përvojat paraprake, duke i paraqitur në formë të ndryshme të të shprehurit, sipas një radhitjeje logjike.
- Parashtron pyetje (pse, çfarë, si, kur?) dhe organizon mendimet e veta në formë të shkruar për tematikën që trajtohet/problemin e

<p>dhënë dhe vlerëson përparimin e vet deri në zgjidhjen e duhur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti (në klasë/shkollë apo në terren). <p>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme e Amerikës së Jugut dhe vlerëson veçoritë fiziko-gjeografike, humane e ekonomike të tyre. <p>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan përvojat dhe mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tregon vetëbesim të lartë në marrjen e vendimeve për veprimet që ndërmerr pa dëmtuar interesat e të tjerëve, të cilat kontribuojnë në rritjen e cilësisë së aktivitetit të grupit shoqëror/komunitetit. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme dhe Amerikës së Jugut nga burime të ndryshme (hartat, CD, foto, video etj.) dhe i interpreton ato. • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (p.sh. organizimin e informacioneve të siguruar nga interneti duke i përmbledhur në tabela ose grafikë). • Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë, shoqëruar me hartat, grafikë, të dhëna, prezantime multimediale, në lidhje me rajonet e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme e Amerikës së Jugut. 	<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme e Amerikës së Jugut dhe vlerëson veçoritë fiziko-gjeografike, humane e ekonomike të tyre.
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. 2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme dhe Veriut nga burime të ndryshme (hartat, CD, foto, video etj.) dhe i interpreton ato. • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (p.sh. organizimin e informacioneve të siguruar nga interneti duke i përmbledhur në tabela ose grafikë). • Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë, shoqëruar me hartat, grafikë, të dhëna, prezantime multimediale, në lidhje me rajonet e Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme e Amerikës së Jugut. • Komunikon (me shkrim, me gojë, grafikisht, vizualisht) përmes përdorimit të hartave të shkallëve të ndryshme, fotove etj., duke përdorur fjalorin e përshtatshëm gjeografik. 3. Marrja e vendimeve Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> • Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Mesdhetare, Evropës Lindore, të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme e Amerikës së Jugut. • Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në këto rajone, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor. JANAR-MARS (24 orë)							
Nr.	Tematika/ Nëntematika	Rezultatet e të nxënimit sipas tematikave	Temat mësimore	Situata e të nxënimit	Metodologjia e mësimdhënies	Teknikat e vlerësimit	Burimet
27.	Tematika: Ndërvlerësia midis njerëzve, vendeve, rajoneve dhe mjediseve	Nxënësi: - Përshkruan veçoritë kryesore fiziko- gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës	1. Punë praktike 3 - Evropa Veriore, Perëndimore dhe Ishullore 2. Evropa Mesdhetare		Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim;	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë;	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko- gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko- gjeografike dhe politike të
28.				Situata 17: Në Evropën Mesdhetare bëjnë			

[illegible]

<p>31.</p>	<p>Nëntematika II: Evropa</p>	<p>dhe lindore, mundësitë e përfshirjes hap pas hapi të saj në të gjitha rrjedhat euroatlantike, -rolin e saj në bashkëpunimi n ndërrajonal e më gjerë. - Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon të Evropës; - Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me rajonet e Evropës nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). - Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë, shoqëruar me</p>	<p>5. Vendet e Evropës Lindore</p>	<p>Hungaria, Rumania, Bullgaria, Sllovenia, Kroacia, Serbia, Bosnjë-Hercegovina, Mali i Zi, Maqedonia, Shqipëria dhe Kosova. Ndër to, vendet e Gadishullit të Ballkanit: Kroacia, Sllovenia, Mali i Zi, Bosnjë-Hercegovina, Serbia, Shqipëria, Kosova, Maqedonia, Bullgaria dhe Rumania, njihen edhe si vende të Evropës Juglindore. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përshkruani disa tipare të relievit të Evropës Lindore.</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role;</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role</p>	<p>Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta,</p>
------------	---	---	---	--	---	--	---

		harta, grafikë, të dhëna, prezantime multimediale, në lidhje me rajonet e Evropës. - Përkshruan historinë e formimit, zhvillimit e zgjerimit të Bashkimit Evropian. - Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.		Bjellorusisë, Moldavisë dhe Ukrainës. Përkshruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërit prej këtyre vendeve.				video Materiale të përgatitura me power point dhe tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
32.			6. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	Situata 21: Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, pozitën gjeografike të Republikës Çeke, Sllovakisë, Hungarisë, Bullgarisë dhe Rumanisë. Përkshruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërit prej këtyre vendeve.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës.	
33.	Nëntematika II: Evropa		7. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	Situata 22: Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Sllovenisë,			Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta,	

34.	Nëntematika II: Evropa	Nxënësi: - Përkruan	8. Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	Kroacië, Malit të Zi, Bosnjë-Hercegovinë, Serbisë dhe Maqedonisë. Përkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërës prej këtyre vendeve.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role;	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta,	video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
				Situata 23: Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Shqipërisë dhe vlerëso rëndësinë e saj. Përkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Republikës së Shqipërisë.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role;			
			9. Punë praktike 4 -		Punë në grup; Punë në dyshe;			

		veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës mesdhetare. - Eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. - Identifikon disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. - Përshkruan veçoritë kryesore fizikogjeografike dhe humane të rajonit të Evropës lindore.	Evropa Mesdhetare dhe Lindore		Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekt kurrikular; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs.		video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
36.	Nëntematika II: Evropa		10. Projekt 1- Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të nënrajoneve Evropës (ora e dytë)			<ul style="list-style-type: none"> -Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtrëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role 	<ul style="list-style-type: none"> Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta,
37.			11. Përsëritje 2				
38.			12. Testim 2				

						<p>- Vlerëson pozitën gjeografike të Shqipërisë si urë lidhëse midis Evropës perëndimore dhe lindore, mundësitë e përfshirjes hap pas hapi të saj në të gjitha rrjedhat euroatlantike, -rolin e saj në bashkëpunimin ndërrajonal e më gjerë.</p> <p>- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon të Evropës;</p> <p>-Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me rajonet e Evropës nga burime të ndryshme (harta, CD,</p>	<p>video</p> <p>Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

39.	Nëntematika III: Rajonet	<p>foto, video etj.).</p> <p>-Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë,</p> <p>shoqëruar me harta, grafikë, të dhëna,</p> <p>prezantime multimediale,</p> <p>në lidhje me rajonet e Evropës.</p> <p>-Përshkruan historinë e formimit, zhvillimit të zgjerimit të Bashkimit Evropian.</p> <p>-Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.</p>	13. Rajoni i Rusisë, tiparet	<u>Situata 24:</u> Rusia është rajoni i	Punë në grup; Punë në dyshe;	Teksti i gjeografisë
-----	-----------------------------	---	------------------------------	---	---------------------------------	----------------------

	e tjera të botës (32 orë)	dhe interpreton me ndihmën e hartës tiparet e përgjithshme fiziko-geografike të rajonit të Rusisë. -Dallon veçoritë e popullimit dhe natyrën e zhvillimit ekonomik të Rusisë në botën Moderne. -Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). -Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën geografike të	e përgjithshme fiziko-geografike	hapësirave të mëdha, klimës shumë të ftohtë (shpesh të acartë), pyjeve të padepërtueshme, maleve të larta, skajeve të izoluara dhe kufijve mjaft të largët. Përcaktoni në hartën fiziko-geografike të paraqitur në klasë pozitën geografike të këtij rajoni dhe, bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij	Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.		Hartet fiziko-geografike dhe politike të botës. Hartet fiziko-geografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
40.	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës		14. Popullimi dhe ekonomia e Rajonit të Rusisë	Situata 25: Emri i Rusisë lidhet me një histori të gjatë zhvillimesh politike, ekonomike dhe sociale. Pjesë e historisë ruse janë: kozakët pushtues, autokracia cariste,	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim;	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë;	Teksti i gjeografisë Hartet fiziko-geografike dhe politike të botës. Hartet fiziko-geografike dhe politike të

<p>Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës</p>	<p>Amerikës së Veriut dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera.</p> <p>-Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-geografike të Amerikës së Veriut.</p> <p>-Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për veçoritë e popullimit të këtij rajoni dhe shkallën e ndikimit të imigracionit në tiparet e popullsisë dhe kulturës së sotme.</p> <p>-Dallon tiparet kryesore të modelit të zhvillimit</p>	<p>peshkopët bizantinë dhe larmia kulturore.</p> <p>Ngjarjet kryesore që shënjuan rrjedhën historike të Rusisë përgjatë shekujve ishin: sprapsja e hordhive mongole, zgjerimi i territoreve dhe krijimi i një perandorie gjigante, shpartallimi i Napoleonit, vendosja e sistemit komunist, rënia e tij, si dhe humbja e shumë territoreve në përfundim të ish-BS. Sot Rusia është në rrugën e tranzicionit dhe të reformave të rëndësishme demokratike.</p> <p>Bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, evidentoni ndikimin e saj në zhvillimet evropiane dhe</p>	<p>Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p> <p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role</p>	<p>Evropës.</p> <p>Materiale nga interneti, libra, enciklopedi</p> <p>Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video</p> <p>Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.</p>
---	--	---	--	---	--

	ekonomik së Amerikës së Veriut.		botërore në periudha të ndryshme historike.			
41.	-Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë.	15. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Veriut	Situata 26: Bazuar në hartën fiziko-gjeografike, përcaktoni dhe vlerësoni pozitën gjeografike të Amerikës së Veriut.			
42.	-Lokalizon në hartë shtetet e këtij rajoni.	16. Popullimi, urbanizimi dhe ekonomia e Amerikës së Veriut	Situata 27: Amerika e Veriut (veçanërisht ShBA-ja) është hapësira që dallon për numrin e lartë të popullsisë dhe për zhvillimin e madh urban e ekonomik. Ajo njihet gjithashtu edhe për rolin e saj në drejtim të politikave dhe të zhvillimeve botërore.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të

			botë.			tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
43.	Amerikës së Mesme. Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. -Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së Amerikës së Mesme. -Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD,	17. Punë praktike 5: - Rajoni i Ruisë dhe rajoni i Amerikës së Veriut				
44.	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës	18. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Rajonit të Amerikës së Mesme	Situata 28: Pamja e mëposhtme i përket peizazhit të Karaibeve. Për kushtet që ofron, bregdeti i tyre mbetet zona më e parapëlqyer nga turistët e vendeve të ndryshme, sidomos nga ata të Amerikës Veriore. Bazuar në njohuritë tuaja, tregoni ku ndodhet kjo zonë. Cilat janë kushtet që i japin përparësi kësaj hapësire për zhvillimin e turizmit?	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara

45.	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës	19. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës e Mesme	<p>Situata 29: Nga lënda e Historisë, krahas qytetërimeve të tjera të hershme botërore, keni mësuar edhe për qytetërimin Majas. Kur dhe ku lulëzoi ky qytetërim? Cilat janë disa nga gjurmët dhe traditat e tij, të ruajtura deri në ditët e sotme?</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role</p>	nga mësuesit/et dhe nxënësit.
46.		20. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Jugut,	<p>Situata 30: Amerika Jugore mund të quhet rajoni i kontrasteve të mëdha të peizazhit, i cili karakterizohet nga një ndërthurje e maleve me ultësira, rrafshnaltë, pllaja dhe shkretëtira. Në këtë rajon gjenden disa nga peizazhet më të njohura në botë, p.sh.: pellgu i</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role</p>	<p>Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga</p>

Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës		Amazonës me xhunglën tropikale dhe me shumëllojshmëri të botës së gjallë; Andet ose “muri gjigant” i rajonit me borë të përhershme; shkretëtira e Atakamës dhe Patagonisë; vullkane të larta, si dhe plazhe nga më të njohurat dhe më të vizituarat prej turistëve. Për cilin prej këtyre peizazheve keni më tepër informacion? Përshkruani veçoritë kryesore të tyre.			fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
	21. Popullimit, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikë së Jugut	Situata 31: Shtete të këtij rajoni, si Brazil, Argjentina dhe Uruguai, kanë skuadra kombëtare shumë të njohura, disa herë fituese të kampionateve botërore të	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming;	-Vlerësim me gojë; -Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko- gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko- gjeografike dhe politike të Evropës.
47.					

Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës		futbollit. Nëse shohim me vëmendje përbërjen e ekipeve të tyre, do të dallojmë se ato përfaqësojnë një diversitet të popullsisë. Sillni shembuj të tjerë dhe argumentoni secilin rast.	Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role	Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
	48.	22. Punë praktike 6: - Rajoni i Amerikës së Mesme dhe rajoni i Amerikës së Jugut			
	49.	23. Përsëritje 3			
	50.	24. Testim 3			

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyce

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet dhe interpreton mbi: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahiane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahiane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë.
- Identifikon veçoritë e popullimit dhe të kulturës së këtyre rajoneve. Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e të shpërndarjes hapësimore të ekonomisë së tyre.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon.
- Ndërtton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.
- Krahason mundësitë e këtyre rajoneve për zhvillim dhe nivelin e zhvillimit ekonomik të tyre etj.

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mësion për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahiane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë.
- Zbaton në mënyrë të pavarur udhëzimet e dhëna nga një burim (tekst shkollor, libër, internet, media) për të nxënë ose për të realizuar një detyrë që i kërkohet.
- Ndërlidh temën e re ose një çështje të dhënë me njohuritë dhe përvojat paraprake, duke i paraqitur në forma të ndryshme të të shprehurit, sipas një radhitjeje logjike.
- Parashtron pyetje (pse, çfarë, si, kur?) dhe organizon mendimet e veta në formë të shkruar për tematikën që trajtohet/problemin e dhënë dhe vlerëson përpimin e vet deri në zgjidhjen e duhur.
- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti (në klasë/shkollë apo në terren).

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në këto rajone. Identifikon, eksploron potencialet turistike të tyre.

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të këtyre rajoneve dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë dhe vlerëson veçoritë fiziko-gjeografike, humane e ekonomike të tyre. <p>5. <u>Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan përvojat dhe mendimet në grup. <p>6. <u>Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tregon vetëbesim të lartë në marrjen e vendimeve për veprimet që ndërmerr pa dëmtuar interesat e të tjerëve, të cilat kontribuojnë në rritjen e cilësisë së aktivitetit të grupit shoqëror/komunitetit. <p>7. <u>Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë e Oqeanisë nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe i interpreton ato. • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (p.sh. organizimin e informacioneve të siguruar nga interneti duke i përmbledhur në tabela ose grafikë). • Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë, shoqëruar me harta, grafikë, të dhëna, prezantime multimediale, në lidhje me rajonet të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë. 	<p><u>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</u></p> <p>1. <u>Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi perspektivën ekonomike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë e Oqeanisë dhe pasojat ekonomike e mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në këto rajone. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë e Oqeanisë dhe vlerëson veçoritë fiziko-gjeografike, humane e ekonomike të tyre. • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. <p>2. <u>Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës
---	---

<p>Nënsahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë, nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe i interpreton ato.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (p.sh. organizimin e informacioneve të siguruar nga interneti duke i përmbledhur në tabela ose grafikë). Prezanton informacionin me shkrim ose me gojë, shoqëruar me harta, grafikë, të dhëna, prezantime multimediale, në lidhje me rajonet e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë. Komunikon (me shkrim, me gojë, grafikisht, vizualisht) përmes përdorimit të hartave të shkallëve të ndryshme, fotove etj., duke përdorur fjalorin e përshtatshëm gjeografik. 						
<p>3. Marrja e vendimeve Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyc. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahariane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australisë dhe Oqeanisë. Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në këto rajone, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor. 						
PRILL-QERSHOR (20 orë)						
Nr.	Tematika/ Nëntematika	Rezultatet e të nxënësit sipas tematikave	Temat mësimore	Situata e të nxënësit	Metodologjia e mësimdhënies	Teknikat e vlerësimit
51.	Tematika: Ndërvarësia midis njerëzve, vendeve, rajoneve dhe mjedisve	Nxënësi: • Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe rolën e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera.	1. Projekt 2 (ora e parë): Veçoritë fiziko- gjeografike dhe humane të rajoneve të tjera të Botës		Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming;	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës.
52.	Nëntematika III: Rajonet e		2. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës së	Situata 32: Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore është cilësuar		Materiale nga

	tjera të botës (vazhdim)	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. • Identifikon tiparet e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësimore të ekonomisë së këtij rajoni. • Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë. • Interpretin me ndihmën e hartës, pozitën 	Veriut dhe Azisë Jugperëndimore	shpesh si një rajon i thatë, sepse ka sipërfaqe të mëdha shkretinore. Aty ndodhet shkretëtira më e madhe e botës. Cila është ajo dhe çfarë veçorish e dallojnë? Këtë rajon e përshkon gjithashtu lumi më i gjatë i planetit. Si quhet ai, ku derdhet dhe çfarë veçorish ka?	Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.	interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
53.		<ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë. • Interpretin me ndihmën e hartës, pozitën 	3. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Afrikës së Veriut/Azisë Jugperëndimore	<p>Situata 33: Në rajonin e Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore kanë lindur disa nga qytetërimet më të hershme të njerëzimit. Gjithashtu, ky rajon është i njohur për rezervat më të mëdha të naftës në botë. Sipas njohurive që keni, evidentoni disa nga kulturat e hershme të tij, si dhe disa vende që njihen si prodhuese dhe</p>	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hululumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim me gojë;	Teksti i gjeografisë

		gjeografike të Afrikës	eksportuese të mëdha të naftës.			-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.	Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës.
54.	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës	Nënsahariane dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. ● Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Afrikës	4. Orë Diskutimi: Problemet e sotme rajonale të këtij rajoni dhe perspektiva e zgjidhjes së tyre				Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës.
55.		Nënsahariane. ● Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. ● Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni. ● Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta,	5. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës Nënsahariane	Situata 34: Rajoni i Afrikës Nënsahariane është hapësira ku kafshët e egra lëvizin dhe shtegtojnë në tufa të mëdha, sipas stinëve. Sipas informacioneve që keni, përmendni disa nga llojet e botës së gjallë që rriten në Afrikë dhe përshkruani veçoritë e klimës me të cilën janë përshatur.	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.	
56.		● Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta,	6. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Afrikën Nënsahariane	Situata 35: Afrika njihet edhe si vendlindja e njerëzimit. Gati 2 milionë vjet më parë, në pjesën lindore të këtij			-Vlerësim me gojë;

	<p>Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës</p>	<p>CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë.</p> <ul style="list-style-type: none"> Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Lindore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë lindore. Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni. Përzgjedh informacionin në 		<p>kontinenti u shfaqën qeniet e para njerëzore, të cilat ndryshonin shumë nga pikëpamja anatomike me njeriun e sotëm (homo sapiens). Zbulimet arkeologjike tregojnë se rreth 200 000 vite më parë, po në Afrikë (në Etiopi) është shfaqur edhe homo sapiens-i. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në burime të tjera, paraqitni fakte rreth historisë së lindjes së njerëzimit.</p>	<p>forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shëpësisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.</p>	<p>gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.</p>
57.		<p>7. Punë praktike 7: - Rajoni i Afrikës Veriore e Azisë Jugperëndimore dhe rajoni i Afrikës Nënahariane</p>			<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në</p>		
58.		<p>8. Pozita gjeografike dhe kushtet</p>	<p>Situata 36: Pyjet dhe malet e Kinës</p>	<p>jugperëndimore janë</p>		<p>-Vlerësim me gojë;</p>	

	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës	<p>lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretet me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Juglindore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë Juglindore. <p>Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dallon tiparet kryesore të modelit të zhvillimit ekonomik të këtij rajoni.	natyrore të Azisë Lindore	<p>quajtur shpesh “shitëpia” e ariut panda, një nga kafshët më të dashura në botë. Për fat të keq, panda është sot një specie në zhdukje, pavarësisht fushatave të shumta në mbrojtje të saj. Çfarë dini për këtë kafshë, habitatin natyror dhe faktorët që kërcënojnë jetën e saj?</p>	<p>9. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Lindore</p>	<p>Situata 37: Kina, Japonia dhe Koreja e Jugut janë tri vende të Azisë Lindore, të cilat konkurrojnë dhe mbizotërojnë në tregun botëror, sidomos për produktet dhe teknologjinë e avancuar. Bazuar në njohuritë tuaja dhe informacionet e marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa prej produkteve të teknologjisë së lartë që prodhohen</p>	<p>forma të ndryshme; Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shhtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.</p>	<p>Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.</p>
59.									<p>-Vlerësim me gojë.</p>

	Nëntematika III: Rajonet e tjera të botës	<ul style="list-style-type: none"> ● Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë. ● Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Jugore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. ● Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë Jugore. ● Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. ● Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e	10. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore	<p>prej tyre dhe që tregtohen edhe në vendin tonë.</p> <p>Situata 38: Rajoni i Azisë Juglindore është hapësira ku relievi malor ndërthuret me fusha pjellore dhe kodra të modeluara me tarraca. Aty gjenden toka vullkanike, brigje detare të rrudhosura e ishuj të shpërndarë, si dhe lugina e delta pjellore. Vështroni hartën fiziko-gjeografike dhe përcaktoni vëndndodhjen gjeografike dhe format e relievit të këtij rajoni.</p>	<p>Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hululumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.</p>	<p>-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shhtëpisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.</p>	<p>Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi.</p> <p>Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.</p>
60.			11. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Juglindore	<p>Situata 39: Bazuar në njohuritë e marra për pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore, vlerësoni rolin e tyre në zhvillimin ekonomik të këtij</p>	<p>Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme;</p>	<p>-Vlerësim me gojë;</p>	
61.							

62.	shpërndarjes hapësimore të ekonomisë së këtij rajoni.	12. Punë praktike 8: - Rajoni i Azisë Lindore dhe rajoni i Azisë Juglindore	rajon.	Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shëpësisë; -Vlerësim i gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi	Teksti i gjeografisë Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-gjeografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi
	• Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë.	13. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Jugore	Situata 40: Dimë që Himalajet janë malet më të larta në botë. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë, përcaktoni shtrirjen gjeografike të tyre dhe përshkruani disa veçori.			
63.	• Interpretim me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Australisë dhe Oqeanisë dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera.	14. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Jugore	Situata 41: Nënë Tereza është e njohur në gjithë botën për përkushtimin dhe ndihmën e saj ndaj njerëzve në nevojë. Pjesën më të madhe të punës së saj bamirëse e kreu në Kalkuta të Indisë, prej nga mori edhe emrin “Nënë Tereza e Kalkutës”. Çfarë dini për veprimtarinë e saj në Indi? Me	Punë në grup; Punë në dyshe; Punë individuale; Bashkëbisedime e prezantime në forma të ndryshme;	Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.	Teksti i gjeografisë
	• Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Australisë dhe Oqeanisë.					
64.	• Identifikon veçoritë e popullimit dhe				-Vlerësim me gojë;	Teksti i gjeografisë

		kulturës së këtij rajoni. ● Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni. ● Përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.) dhe e interpreton atë.		çfarë problemesh përballej popullsia e Indisë e asaj periudhe? Po sot?	Përdorimi TIK; Projekte kurrikulare; Hulumtim dhe zbulim; Brainstorming; Diskutime; Debat; Konkurs; Lojë me role.	-Vlerësim i punës në grup; -Vlerësim i punës praktike; -Vlerësim i detyrës së shpësisë; -Vlerësim i ese-ve; -Vlerësim me shkrim; -Vlerësim i lojës me role.	Hartat fiziko-geografike dhe politike të botës. Hartat fiziko-geografike dhe politike të Evropës. Materiale nga interneti, libra, enciklopedi Tekste nga fusha të tjera; foto, harta, video Materiale të përgatitura me power point dhe në programe të tjera, të krijuara nga mësuesit/et dhe nxënësit.
65.	15. Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Australisë dhe të Oqeanisë			Situata 42: Rajoni i Australisë dhe i Oqeanisë është një hapësinë interesante për botën e gjallë që rritet në të. Bazuar në informacionet që keni marrë nga burime të ndryshme (dokumentarë, enciklopedi, revista etj.), a mund të evidentoni disa veçori të bimbësisë dhe të botës shtazore të këtij rajoni?			
66.	16. Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Australi dhe Oqeani			Situata 43: Pozita gjeografike dhe relievi kanë ndikuar shumë në popullimin e rajonit të Australisë dhe të Oqeanisë. Sipas që keni marrë nga burime të ndryshme, çfarë dini rreth popullimit më të hershëm të rajonit apo rreth ndikimeve			

[illegible]

➡ II.3 Disa modele të planifikimit të një ore mësimore (modele skematike)

Shënim: Edhe pse në planifikimet e mëposhtme ditore të orëve mësimore, janë paraqitur për çdo orë, rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe nuk është detyrim që brenda një ore mësimore ato të realizohen të gjitha (të shtata kompetencat), por vetëm disa prej tyre. Paraqitja e plotë e tyre e pasqyruar në çdo orë mësimore, është bërë:

- për shkak të respektimit të formatit të një ore mësimore;
- me qëllim paraqitjen në të, të çdo detaji që do të ndihmonte në orientimin e punës së mësuesit;
- për të paraqitur në mënyrë të plotë të gjitha pritshmëritë që mund të ketë secila prej orëve mësimore.

Nëntematika I – Rajonet dhe rajonizimi (6 orë)

Në përfundim të kësaj nëntematike, nxënësi/ja:

- Shpjegon pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese.
- Përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve.
- Identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë.
- Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë.
- Interpretë grafikë, diagrame etj., që përshkruajnë dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore.
- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.
- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë);
- Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj.

➔ Tema mësimore: I.1 Rajonet dhe veçoritë e tyre

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi		Tema mësimore: I.1 Rajonet dhe veçoritë e tyre	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja shpjegon pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese.		Fjalët kyçe: rajonet, veçoritë e rajoneve	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të rajoneve. Përshkruan veçorive të rajoneve, duke analizuar figurat 1, 2, 3 dhe 4.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Jep shembuj të ngjashëm ilustrues mbi veçoritë e rajoneve, bazuar në ato që paraqiten si modele në libër. Shpjegon pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.			
<u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup.			
<u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.			
<u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës			
<u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Nxënësi përcakton kuptimin mbi rajonin dhe përshkruan veçoritë e rajoneve, duke analizuar figurat 1, 2, 3 dhe 4.			
<u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Nxënësi hulumton, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.			
<u>3. Marrja e vendimeve</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Nxënësi analizon se ç'janë rajonet dhe përcakton veçoritë e tyre.			

<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në klasën e gjashtë mbi rajonet.</p>
<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Për të realizuar këtë temë, mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.1.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.1 në tekst: Diskutojmë: <i>Kujtoni se çfarë keni mësuar në Gjeografinë 6 mbi vendin e rajonin dhe shpjegoni kuptimin e secilit prej tyre. Në hartat e paraqitura në klasë, identifikoni dhe qarkoni disa prej rajoneve që njihni, duke argumentuar pse janë klasifikuar si si të tillë.</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë,.... Mësuesi/ja vazhdon: Njeriu është përpjekur që herët ta njohë dhe ta studiojë botën ku jeton, pasi i është dashur ta transformojë vazhdimisht mjedisin e saj fizik. Me kalimin e kohës, natyra e ndërveprimit të tij me mjedisin fizik ka ndryshuar dukshëm nga kultura në kulturë. Duke qenë se studimi i të gjithë hapësirës ku jetojmë është i vështirë, gjeografët e ndajnë atë në njësi më të vogla, të quajtura <i>rajone</i>. Shkenca që studion veçoritë e rajoneve quhet <i>gjeografi rajonale</i>. <i>Rajoni është njësia e sipërfaqes së tokës që karakterizohet nga tipare fizike ose veçori të aktivitetit njerëzor qartësisht të dallueshme nga të tjerat.</i> Kështu, një grup vendesh me tipare fizike, kulturore, ekonomike, historike etj., të ngjashme apo të përafërta midis tyre mund të përfaqësojnë një rajon.</p> <p>- Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Çfarë dini për secilin prej tyre? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajone përbëjnë p.sh.: grupimet e vendeve me tipare të njëjta të klimës apo të relievit; me dialekte të ngjashme, me tradita të njëjta në muzikë, kulinari, në prodhimin e verës, apo edhe grupimet e vendeve që ndajnë përvoja të përbashkëta historike etj. Rajonet karakterizohen nga disa veçori të rëndësishme...</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 1, 2, 3 dhe 4 dhe u kërkon nxënësve t'i përshkruajnë veçoritë e rajoneve së bashku me të, duke interpretuar hartat e paraqitura në këto figura.</p>

	Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre: shpjegon pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese dhe japin modele.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore: I.2 Llojet e rajoneve

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi		Tema mësimore: I.2 Llojet e rajoneve	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
1. <u>Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët mbi llojet e rajoneve.			
2. <u>Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve. Identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë.			
3. <u>Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij.			
4. <u>Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.			
5. <u>Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup.			
6. <u>Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së debatit në grupin shoqëror.			
7. <u>Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi tipat e rajoneve.			
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës			
1. <u>Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u>			
Nxënësi identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë.			
Përshkuan llojet e rajoneve.			

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

Nxënësi interpreton veçoritë që i dallon secilin prej tyre.

3. Marrja e vendimeve

Nxënësi përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësimit midis vendeve dhe rajoneve.

Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:

Nxënësi/ja përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësimit midis vendeve dhe rajoneve. Identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë.

Fjalët kyçe: rajonet fizike, rajonet kulturore

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi

Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, historia, TIK

Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve**a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve**

Nxënësit dinë:

a. Ç'është rajoni dhe veçoritë e rajoneve.

Situata e të vepruarit

Për të realizuar këtë temë mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.2 (ose situata të tjera të përzgjedhura prej tij/saj).

Veprimet në situatë**Hapi I: Rrjeti i diskutimit**

Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.2 në tekst: **Diskutojmë:** *Në hartat e Republikës së Kosovës paraqiten dy ndarje rajonale të ndryshme të territorit të saj. Përcaktoni llojin e secilës hartë dhe çfarë rajonesh paraqesin ato.*

Nxënësit diskutojnë, tregojnë, përshkruajnë...

Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto

Mësuesi/ja vazhdon të trajtojë rajonet fizike: Gjeografët i përcaktojnë rajonet në mënyra të ndryshme, në varësi të qëllimit dhe të kriterëve të përdorura për rajonizimin e hapësirës. Kur një hapësirë rajonizohet duke u bazuar në karakteristikat fizike të saj (relievi, klima, bimësia, ujërat etj.), rajoni i formuar quhet *rajon fizik*. Shembuj të rajoneve fizike janë kontinentet, rajonet (zonat) klimatike të botës, brezat e bimësisë, Himalajet, Alpet e Evropës, pyjet e lagështa tropikale të Amazonës, shkretëtirat etj.

Mësuesja fton nxënësit të përshkruajnë figurat 1 dhe 2.

Nxënësit përshkruajnë, diskutojnë...

b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Më pas vazhdon të trajtojë së bashku me nxënësit rajonet kulturore: Kur një hapësirë e caktuar rajonizohet duke u bazuar në veçoritë kulturore të saj, rajoni i formuar quhet rajon kulturor. <i>Rajonet kulturore</i> janë të ndryshme. Disa nga elementet bazë mbi të cilat ato krijohen, janë: grupet shoqërore, gjuha, besimi fetar dhe traditat. <i>Rajonet kulturore sipas grupeve shoqërore</i>. Rajonizimit që mund të bëhen mbi bazën e ndryshimeve kulturore apo strukturore që pësojnë grupet shoqërore janë të natyrave të ndryshme... Ftohen nxënësit të shohin dhe të diskutojnë mbi modelet e paraqitura në tekst.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të rubrikës “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore: I.3 Rajonet kulturore (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi		Tema mësimore: I.3 Rajonet kulturore (vazhdim)	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët mbi llojet e rajoneve.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.			
<u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup.			

<p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së debatit në grupin shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi tipat e rajoneve. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike Nxënësi identifikon tipat kryesorë të rajoneve në botë. Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.</p> <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit Nxënësi interpreton veçoritë që i dallon secilin prej tyre.</p> <p>3. Marrja e vendimeve Nxënësi përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësimit midis vendeve dhe rajoneve.</p>	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësimit midis vendeve dhe rajoneve. Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.</p>	<p>Fjalët kyçe: rajone kulturore sipas gjuhës, rajone kulturore sipas traditave, rajone kulturore sipas besimeve fetare</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, historia, TIK</p>
<p>Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve</p>	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Nxënësit dinë: a. Ç'është rajoni dhe veçoritë e rajoneve</p>
	<p>Situata e të vepruarit Për të realizuar këtë temë mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.3 (ose situata të tjera të përzgjedhura prej tij/saj).</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.3 në tekst: Diskutojmë: <i>Bazuar në njohuritë që keni, evidentoni disa veçori të gjuhës, besimit dhe traditave të popullit shqiptar. Rajonizoni hapësirën e Republikës së Shqipërisë (referojuni hartës së Shqipërisë të paraqitur në klasë) duke u bazuar në dialektet gjuhësore, traditat, veshjet popullore dhe në besimet fetare.</i> Nxënësit diskutojnë, përshkruajnë, interpretojnë...</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon të trajtojë rajonet kulturore sipas gjuhës: Për shumë studiues, <i>gjuha</i> është guri themelor i kulturës. Pa gjuhën, njerëzit nuk do të ishin në gjendje të shprehnin mendimet, ndjenjat dhe njohuritë e tyre, dhe as nuk do të mund t'i përcillnin ato te brezat e rinj. Çdo kulturë ndërtohet në bazë të gjuhës përkatëse, megjithëse jo të gjitha e kanë të zhvilluar formën e shkruar të saj.</p> <p>Pra, duke qenë se një numër i madh gjuhësh kanë mbetur në nivelin e një gjuhe të folur dhe jo të shkruar, rajonizimi i të gjitha gjuhëve në shkallë botërore është tepër i vështirë. Një faktor tjetër që e vështirëson këtë proces është numri i madh i dialekteve gjuhësore që fliten në vende të ndryshme. Gjithsesi, një mënyrë e përshtatshme për rajonizimin e familjeve të gjuhëve kryesore botërore është pema gjuhësore. Mësuesi/ja fton nxënësit të interpretojnë hartën e figurës 1.</p> <p>Më pas i fton nxënësit të japin dhe të interpretojnë modele të ngjashme.</p> <p>Nxënësit diskutojnë dhe përshkruajnë...</p> <p>Mësuesja vazhdon të trajtojë Rajonet kulturore sipas traditave: <i>Tradita</i> është një element kulturor që përfshin mënyrën e të jetuarit, sjelljes në familje dhe në shoqëri, të organizimit të veprimtarive të ndryshme në jetën e përditshme etj. Bazuar në traditat e tyre, vendet mund të përfshihen në rajonizime të ndryshme.</p> <p>Traditat trashëgoohen nga njëri brez në tjetrin. Ato janë të lidhura ngushtë me mjedisin ku jetojnë njerëzit. Për shembull, mënyra e të ushqyerit në vendet e Evropës Mesdhetare dallon shumë nga ajo e popujve që jetojnë në veri të Kanadasë apo në Malajzi, për shkak të kushteve të ndryshme fiziko-gjeografike që ato kanë. Mësuesja fton nxënësit të interpretojnë hartën e figurës 3.</p> <p>Më pas i fton nxënësit të japin dhe të interpretojnë modele të ngjashme.</p> <p>Mësuesja vazhdon të trajtojë rajonet kulturore sipas besimeve fetare:</p> <p><i>Besimet fetare</i> janë pjesë e kulturës së popujve. Nëpërmjet riteve të ndryshme që praktikojnë, popujt shprehin perceptimet dhe qëndrimet e tyre ndaj dukurive natyrore dhe atyre sociale. Gjatë procesit të zhvillimit të tyre, besimet fetare kanë njohur dy faza. Faza e parë është e lidhur ngushtë me besimet pagane, të cilat bazoheshin te shpirtëzimi i objekteve të natyrës, ndërsa faza e dytë ka</p>
---	---

	<p>të bëjë me besimet e kultivuara, që u përcillen njerëzve nëpërmjet predikimeve nga misionarët e feve të ndryshme. Shpërndarja gjeografike e këtyre besimeve përcakton edhe një rajonizim tjetër të hapësirës botërore. Fton nxënësit të interpretojnë hartën e figurës 4. Më pas i fton nxënësit të japin dhe të interpretojnë modele të ngjashme.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 4 dhe 5 të rubrika “Mburo një pikëpamje”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore: I.4 Rajonet demografike

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi		Tema mësimore: I.4 Rajonet demografike	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët mbi rajonet demografike.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Identifikon llojet e rajoneve demografike në botë.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij. Interpreton grafikë, harta etj., që paraqesin dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.			
<u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup.			
<u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së debatit në grupin shoqëror.			
<u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Interpreton grafikë, diagrame etj., që përshkruajnë dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore.			

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës 1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike Nxënësi identifikon tipat kryesorë të rajoneve demografike në botë. Përshkuan llojet e tyre. 2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit Nxënësi interpreton veçoritë që i dallon secilin prej tyre. 3. Marrja e vendimeve Nxënësi përdor konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvlerësive midis vendeve dhe rajoneve.	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë. Interpretet grafikë, diagrame etj., që përshkruajnë dinamikën e popullsisë referuar shpërndarjes hapësinore.	Fjalët kyçe: dinamika e popullsisë botërore, rajonizimi i botës sipas dendësisë së popullsisë
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, historia, TIK
Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Nxënësit dinë: a. ç'është rajoni dhe veçoritë e rajoneve
	Situata e të vepruarit Për të realizuar këtë temë mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimin I.4 (ose situata të tjera të përzgjedhura prej tij/saj). Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimin I.4 në tekst: Diskutojmë: <i>Bazuar në njohuritë tuaja dhe në informacionet e marra nga burime të ndryshme, përshkruani se si është shpërndarë popullsia në vendin tonë (zonat me dendësi më të madhe dhe ato me dendësi më të ulët). Referoju hartës së Shqipërisë të paraqitur në klasë dhe rajonizo hapësirën e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në dendësinë e popullsisë.</i> Nxënësit diskutojnë, përshkruajnë, interpretojnë... Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja vazhdon: Popullsia e botës është rreth 7,3 miliardë banorë. Ajo ka pësuar vazhdimisht ndryshime në numër dhe në strukturë, pasi është ndikuar në mënyrë

b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>të përhershme nga veprimi i shumë faktorëve, siç janë ata natyrorë, historiko-shoqërorë, ekonomikë, demografikë etj. Mësuesja fton nxënësit të interpretojnë grafikun e figurës 1. Nxënësit diskutojnë dhe përshkruajnë...</p> <p>Mësuesja vazhdon të trajtojë <i>faktorët natyrorë, historiko-shoqërorë, ekonomikë, demografikë</i>.</p> <p>Mësuesja fton nxënësit të lexojnë informacionin mbi rajonizimin e botës sipas dendësisë së popullsisë dhe të interpretojnë hartat 4,6,7 dhe tabelën 5.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 te rubrika “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore: I.5 Rajonet ekonomike

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika I: Rajonet dhe rajonizimi		Tema mësimore: I.5 Rajonet ekonomike	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë);

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (harta, foto, revista ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e diskutimeve të shembujve të përdorur në klasë.
- Parashtron pyetje (pse, çfarë, si,?), organizon mendimet e veta dhe vlerëson përparimin deri në zgjidhjen e duhur.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Nxënësi shpjegon qartë mënyrën e rrotullimit të Tokës rreth Diellit dhe evidenton pasojat gjeografike që rrjedhin prej tij.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Nxënësi vlerëson dhe komunikon me të tjerët rolin e këtij rrotullimi.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).
- Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj.

Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:

Nxënësi bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë);
Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve në aspektin ekonomik, politik, kulturor, mjedisor etj.

Fjalët kyçe: rajone ekonomike, bashkëveprimi dhe ndërvarësia midis rajoneve, rajonet gjeografike të botës

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi

Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.

Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Nxënësit dinë:

a. Ç'është rajoni dhe veçoritë e rajoneve

Situata e të vepruarit

Për të realizuar këtë temë mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.5 (ose situata të tjera të përzgjedhura prej tij/saj).

Veprimet në situatë

Hapi I: Rrjeti i diskutimit

Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>I.5 në tekst - Diskutojmë: <i>Rajone të ndryshme në botë bashkëpunojnë midis tyre në disa aspekte. Bazuar në informacionet e marra në burime të ndryshme, sillni disa shembuj të bashkëveprimit dhe të ndërvarësisë midis rajoneve. Nxënësit japin përgjigjet e tyre.</i></p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesja orienton nxënësit të shohin figurën 1 dhe i fton ata ta përshkruajnë atë.</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon të trajtojë informacionin e tekstit: Vendet në botë paraqesin nivele të ndryshme zhvillimi ekonomik, për shkak të specifikave të kushteve natyrore, ndikimit të faktorëve historiko-shoqërorë, organizimit politik të territorit, politikave ekonomike që ndjekin, zhvillimit të teknologjisë etj. Vendet që kanë veçori të njëjta ose të përafërta në zhvillimin ekonomik të tyre mund të grupohen në <i>rajone ekonomike</i>. Bazuar në nivelin e zhvillimit ekonomik në shkallë botërore, vendet ndahen në: <i>vende të zhvilluara dhe vende në zhvillim</i>.</p> <p>Bazuar në figurën 1, mësuesja së bashku me nxënësit, analizon ndryshimet midis <i>vende të zhvilluara dhe vendeve në zhvillim...</i></p> <p>Më pas mësuesi/ja fton nxënësit që bazuar në njohuritë e marra në Gjeografinë 6, të diskutojnë (përmes shembujve) rreth bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis rajoneve. Në vijim, mësuesja diskuton me nxënësit rreth ndryshimeve midis rajoneve, ekonomike, fizike e demografike dhe atyre gjeografike.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Nxënësit diskutojnë rreth ushtrimeve 1, 2, 3 dhe 4.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Punë praktike 1

Tema: Llojet e rajoneve

Rezultatet e të nxënës

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- plotëson në hartë (emërton dhe ngjyros) dhe evidenton disa rajone fizike, kulturore, ekonomike dhe demografike;
- plotëson në hartë (emërton dhe ngjyros) dhe evidenton rajonet gjeografike të botës;
- vlerëson dhe respekton diversitetin social, kulturor dhe mjedisor të këtyre rajoneve;
- shfaq kureshtje për vendet dhe rajonet e botës, si dhe vlerëson bashkëpunimin ndërmjet tyre.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike: 45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, informacione dhe harta të gjetura në internet apo në enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim mendimesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike mbështetuni në njohuritë e marra nga teksti mësimor për rajonet, veçoritë e tyre dhe për kriteret e rajonizimit. Hulumtoni në burime të ndryshme (internet, enciklopedi etj.) për llojet e rajoneve dhe specifikat e tyre.

Hapat që do të ndiqni gjatë zhvillimit të orës së punës praktike:

1. Përcaktoni (emërtoni dhe ngjyrosni) në hartën-skicë rajonet fizike, kulturore, ekonomike dhe demografike.
2. Përcaktoni (emërtoni dhe ngjyrosni) në hartën-skicë rajonet gjeografike të botës.
3. Përshkruani veçoritë e rajoneve.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 1, plotëso hartat-skicë 1-5 në fund të librit.

Nëntematika II: Evropa (32 orë)

Tema mësimore: 2.1

Pozita gjeografike e rajonit të Evropës

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.1 Pozita gjeografike e rajonit të Evropës	Situata e të nxënës. Në hartën fiziko-gjeografike të Evropës shohim që rajoni i Evropës është një gadishull i madh, i përbërë nga shumë gadishuj të vegjël. Bazuar në njohuritë tuaja, përcaktoni pozitën gjeografike dhe renditni disa nga ishujt e gadishujt kryesorë të tij.	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm:
  - Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi: rajonet si koncepte organizuese; konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve; tipat kryesorë të rajoneve në botë; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Interpretin me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (harta, foto, revista ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e diskutimeve të shembujve të përdorur në klasë.
- Parashtron pyetje (pse, çfarë, si?), organizon mendimet e veta dhe vlerëson përparimin deri në zgjidhjen e duhur.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Interpretin me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës.

3. Marrja e vendimeve

- Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç.

<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpreton me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. 	<p>Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kufiri lindor i rajonit</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.</p>
<p>Metodologjia/teknikat e përdorura/veprimtaritë e nxënësve Metoda me në qendër nxënësin Struktura e mësimit ERR Veprimtaritë e nxënësit: Punojnë Mësojnë Diskutojnë</p>	
<p>Organizimi i orës së mësimit. Evokim: Stuhi mendimesh U tërheq vëmendjen e nxënësve për temën e mësimit, çështjet kryesore duke krijuar, një stuhi mendimesh me pyetjen: “Çfarë është Evropa?”. Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që ata kanë. Përgjigjet e nxënësve shkruhen në tabelë.</p> <div data-bbox="293 1147 1108 1591" data-label="Diagram"> </div>	

Realizimi i kuptimit: Kllaster

Me ane të kllasterit bëje shpjegimin e mësimit duke u bazuar në fjalët kyçe të mësimit.

pozita gjeografike
Gadishull
Veri oqeani i Ngrirë i veriut
jug Deti Mesdhe
lindje rajoni i Ruisë
perëndim Oqeani Atlantik

Pozita gjeografike e rajonit
të Evropës.

kufiri lindor i rajonit
malet urale në varësi të zhvillimeve ekonomike,
politike e sociale.

Reflektimi: Punë në grup

Nxënësit të ndarë në grupe diskutojnë rreth ushtrimeve të rubrikës Radha jote.

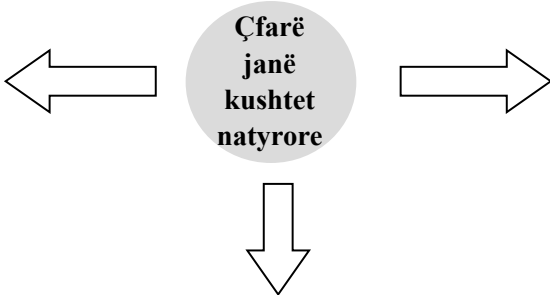
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore: 2.2

Kushtet natyrore të rajonit të Evropës

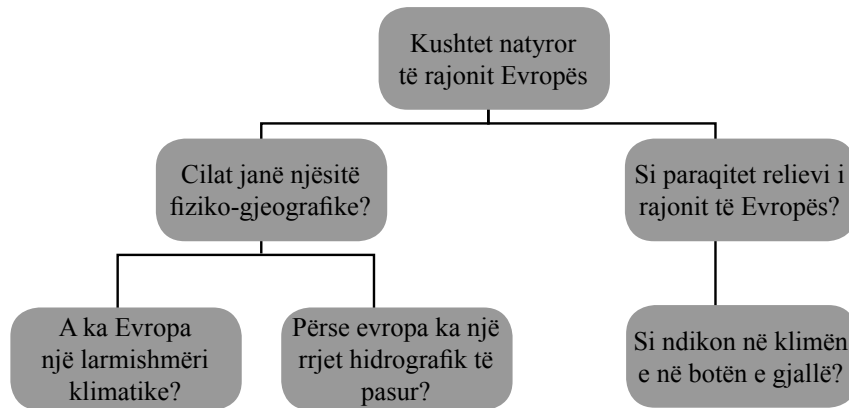
FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
--	-----------------------------	--------------------	--------------------

<p>Nëntematika II: Evropa</p>	<p>Tema mësimore: 2.2 Kushtet natyrore të rajonit të Evropës</p>	<p>Situata e të nxënit. Duke u bazuar në hartën fiziko-gjeografike të rajonit të Evropës, përshkruani format e relievit dhe klimën që e karakterizon, si dhe evidentoni disa prej lumenjve kryesorë që e përshkojnë këtë rajon.</p>
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm. <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi: rajonet si koncepte organizuese; konceptin e vendit dhe të rajonit për të përshkruar modele të thjeshta të ndërvarësisë midis vendeve dhe rajoneve; tipat kryesorë të rajoneve në botë; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <p>Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve, duke përdorur dhe ndërtuar hartat, atlaset, enciklopeditë, anketat, dhe të dhëna të tjera për të: analizuar pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera; njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës.</p> <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. 		

<p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Përkshuan dhe vlerëson njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës 	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. Lokalizon dhe përzgjedh informacionin në lidhje me këto veçori nga burime të ndryshme (harta, CD, foto, video etj.). 	<p>Fjalët kyçe: reliev, hidrografia, klima, bota e gjallë</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.</p>
<p>Metodologjia/teknikat e përdorura/veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Metoda me në qendër nxënësin</p> <p>Struktura e mësimi</p> <p>ERR</p> <p>Veprimtaritë e nxënësit:</p> <p>Punojnë</p> <p>Mësojnë</p> <p>Diskutojnë</p>	
<p>Organizimi i orës së mësimi.</p> <p>Evokim: Stuhi mendimesh</p> <p>U tërheq vëmendjen e nxënësve për temën e mësimi, çështjet kryesore duke krijuar, një stuhi mendimesh me pyetjen: “Çfarë janë kushtet natyrore?”. Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që ata kanë. Përgjigjet e nxënësve shkruhen në tabelë.</p> <div style="text-align: center;"> </div>	

Realizimi i kuptimit: Harta e të pyeturit

Nëpërmjet hartës së të pyeturit bëjë shpjegimin e mësimit duke u bazuar në pyetjet e njëpasnjëshme.

Reflektimi: Rrjeti i diskutimit

Nxënësit të ndarë në grupe diskutojnë për çështjen “A ka Evropa një rëndësi të madhe social-ekonomike në shpërndarjen gjeografike të kushteve të saj natyrore”, duke u bazuar në argumentin Pro dhe Kundër.

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➞ Tema mësimore: 2.3 Trashëgimia historike dhe kulturore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.3 Trashëgimia historike dhe kulturore	Situata e të nxënit Nga historia keni mësuar mbi qytetërimin e hershëm grek dhe atë romak. Keni mësuar gjithashtu edhe mbi pushtimet otomane në Evropë. Evidentoni disa nga ndikimet kryesore të qytetërimit grek dhe romak në trashëgiminë kulturore të rajonit dhe më gjerë, si dhe për ndikimin që pati pushtimi otoman në Evropë.	

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm:

- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës Perëndimore, Evropës Veriore dhe Evropës Ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor.

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve, duke përdorur dhe ndërtuar hartat, atlaset, enciklopeditë, anketat, dhe të dhëna të tjera për të; ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh., harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.).

3. Marrja e vendimeve

- Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor.

Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi: Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor.	Fjalët kyçe: Popullimi I hershëm Ndikime kulturore				
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.				
Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve Metoda me në qendër nxënësin Struktura e mësimi ERR Veprimtaritë e nxënësit: Punojnë Mësojnë Diskutojnë					
Organizimi i orës së mësimi. Evokim: Parashikimi me terma paraprak Dike u bazuar në fjalët kyçe u them nxënësve që të bëjnë një tregim të shkurtër duke pasur parasysh këto fjalë: Trashëgimi - Evropa - histori - kulturë - diversitet - popullim.					
Realizimi i kuptimit: Tabela e konceptit Nëpërmjet kllasterit të paraqitur shpjego konceptin (duke u bazuar ne konceptet kyçe të mësimi).					
<div><div>Trashëgimia historike dhe kulturore</div><table><tr><td>Ndikimi islam qw lidhet me pushtimin arab Perandoria Otomane ne Evropwn Juglindore.</td><td>banorwt e parw nga Afrika 50000 vite mw parw lwvizje migratore nga lindja e Mesme dhe m. Kaukaz solli tradita dhe pwrhapje tw gjuhwe indo-europiane</td><td>Qytetwrimet e para , grek dhe romak lindwn nw brigjet e Mesdheut. grupin latin tw gjuheve Magna Carta themeli i kushtetutws britanike</td><td>Ndikim tw madh kulturor nga Azia Juglindore ,Qendrore, Lindore. Tradita tw kultivimit tw grurit,pocarism, rritjes sw gjedhit, nxjerrja e pwrpunimi i metaleve.</td></tr></table></div>		Ndikimi islam qw lidhet me pushtimin arab Perandoria Otomane ne Evropwn Juglindore.	banorwt e parw nga Afrika 50000 vite mw parw lwvizje migratore nga lindja e Mesme dhe m. Kaukaz solli tradita dhe pwrhapje tw gjuhwe indo-europiane	Qytetwrimet e para , grek dhe romak lindwn nw brigjet e Mesdheut. grupin latin tw gjuheve Magna Carta themeli i kushtetutws britanike	Ndikim tw madh kulturor nga Azia Juglindore ,Qendrore, Lindore. Tradita tw kultivimit tw grurit,pocarism, rritjes sw gjedhit, nxjerrja e pwrpunimi i metaleve.
Ndikimi islam qw lidhet me pushtimin arab Perandoria Otomane ne Evropwn Juglindore.	banorwt e parw nga Afrika 50000 vite mw parw lwvizje migratore nga lindja e Mesme dhe m. Kaukaz solli tradita dhe pwrhapje tw gjuhwe indo-europiane	Qytetwrimet e para , grek dhe romak lindwn nw brigjet e Mesdheut. grupin latin tw gjuheve Magna Carta themeli i kushtetutws britanike	Ndikim tw madh kulturor nga Azia Juglindore ,Qendrore, Lindore. Tradita tw kultivimit tw grurit,pocarism, rritjes sw gjedhit, nxjerrja e pwrpunimi i metaleve.		
Reflektimi: Rrjeti i diskutimit Nxënësit të ndarë ne grupe diskutojnë për çështjen “A është Evropa udhëkryq i rrugëve të rëndësishme kulturore ekonomike e sociale?” Duke u bazuar në argumentin Pro e Kundër.					

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore: 2.4

Trashëgimia historike dhe kulturore (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.4 Trashëgimia historike dhe kulturore(vazhdim)	Situata e të nxënësve: Nga historia dhe nga burime të tjera, keni mësuar se Revolucioni Industrial pati rëndësi të madhe për zhvillimet e mëvonshme ekonomike të Evropës. Ku lindi, si u zhvillua dhe çfarë të rejash solli ai?	

Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor.

3. Kompetenca e të nxënësve (Nxënësi mëson për të nxënë)

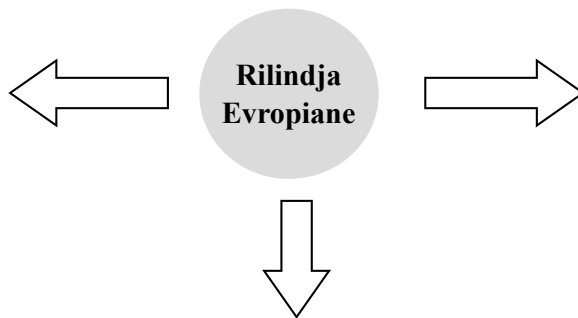
Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve, duke përdorur dhe ndërtuar hartat, atlaset, enciklopeditë, anketat, dhe të dhëna të tjera për të; ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.

<p>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh., harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.). <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor. 	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <p>Krahason dhe gjen ndryshimet e ngjashmëritë e kulturave në Evropë, duke sjellë shembuj të respektimit të diversitetit kulturor .</p>	<p>Fjalët kyçe: Rilindja Evropiane; Evropa modern, Zhvillimet kryesore të shek. XX</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.</p>
<p>Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Metoda me në qendër nxënësin</p> <p>Struktura e mësimit</p> <p>ERR</p> <p>Veprimtaritë e nxënësit:</p> <p>Punojnë</p> <p>Mësojnë</p> <p>Diskutojnë</p>	
<p>Organizimi i orës së mësimit.</p> <p>Evokim : Brainstorming</p> <p>Ndërtohet në tabelë një brainstormin me fjalën kyçe “Rilindje Evropiane” dhe pyeten nxënësit se çfarë kuptojnë me të...</p> <p>Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që ata kanë. Përgjigjet e nxënësve i shënojnë në tabelë.</p>	

Realizimi i kuptimit: Tabela e konceptit

Nëpërmjet tabelës së konceptit bëjë shpjegimin e mësimit duke u bazuar në konceptet kyçe të mësimit.

Trashëgimia historike dhe kulturore			
Rilindja Evropiane. fundi i mesjetës dhe fillimi i një epoke të re si rezultat i arritjeve ekonomike, politike e shoqërore. Epoka e zbulimeve të mëdha gjeografike dhe pushtimet koloniale.	Evropa moderne Revolucioni bujqësor Revolucioni Industrial Revolucioni Urban	Zhvillimet kryesore të shek.XX Dy luftat botërore - pasojë të rëndësishme ekonomike, shoqërore. 1945-1990 Lufta e Ftohtë Perdja e hekurt - kufiri simbolik midis kampit komunist dhe kapitalist	Pas 1990 hapësira Evropiane epokë të re zhvillimi me rritjen e murit të Berlinit, shpërbërja e Bashkimit Sovjetik.

Reflektimi: Diagram Veni

Nëpërmjet diagramit të venit nxënësit gjejë të veçantat e të përbashkëta të tri revolucioneve që u zhvilluan në Evropë.

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore: 2.5 Popullsia e Evropës dhe dinamika e saj

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.5 Popullsia e Evropës dhe dinamika e saj	<p>Situata e të nxënësve : Në hartën e mëposhtme, paraqitet shpërndarja gjeografike e popullsisë. Bazuar në njohuritë e marra mbi kushtet natyrore të rajonit, përcaktoni nëse ekzistojnë lidhje midis tyre dhe shpërndarjes gjeografike të popullsisë.</p> 	

Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
  - Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Analizon ngjashmëritë dhe dallimet në veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Evropës (perëndimore; veriore dhe ishullore)

3. Kompetenca e të nxënësve (Nxënësi mëson për të nxënë)

Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.

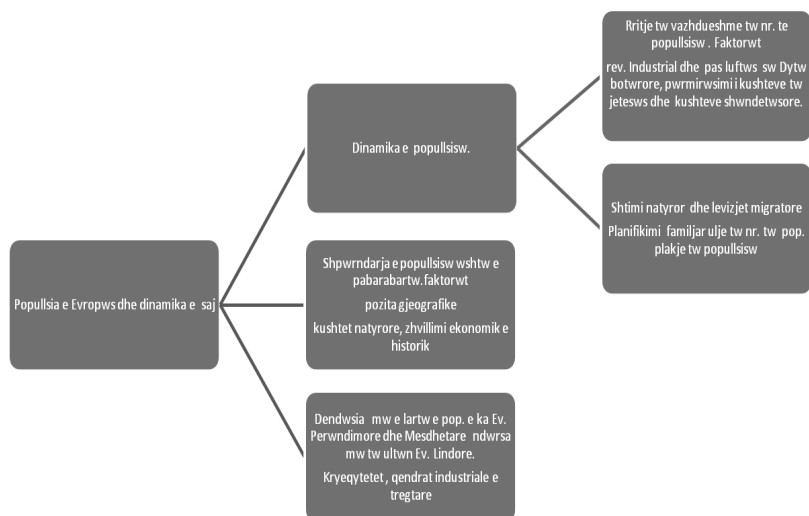
<p>5. Kompetenca personale (<i>Nxënësi bën jetë të shëndetshme</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë. <p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm të popullsisë në Evropë. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. 	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:</p> <p>Nxënësi:</p> <p>Lokalizon në hartë dhe interpreton rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës. 	<p>Fjalët kyçe: Dinamika e popullsisë, Shpërndarja e popullsisë</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.</p>
<p>Metodologjia/teknikat e përdorura/veprimtaritë e nxënësve</p> <p>Metoda me në qendër nxënësin</p> <p>Struktura e mësimit</p> <p>ERR</p> <p>Veprimtaritë e nxënësit:</p> <p>Punojnë</p> <p>Mësojnë</p> <p>Diskutojnë</p>	

vOrganizimi i orës së mësimi.**Evokim:** Rrjeti i diskutimit

Nxënësit diskutojnë paraqitjet grafike të vendosura në tekstin mësimor duke u bazuar në legjendën e hartës së dendësisë së popullsisë dhe në grafikun e rritjes së numrit të popullsisë, lëvizjet migratore të popullsisë.

Realizimi i kuptimit: Harta e konceptit

Nëpërmjet hartës së konceptit bëj shpjegimin e mësimi duke u bazuar në konceptet kyçe të mësimi.

Reflektimi: Puna me tekstin

Nxënësit punojnë ushtrimet e rubrikës Radha jote 2, 3.

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore 2.6

Zhvillimi urban në Evropë

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.6 Zhvillimi urban në Evropë	<u>Situata e të nxënit:</u> Fotografitë e mëposhtme paraqesin pamje nga disa kryeqytete evropiane. Përcaktoni se cilit nënrajon i përkasin dhe përshkruani disa prej veçorive që dalloni në urbanistikën, arkitekturën dhe infrastrukturën e secilit prej tyre.	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Interpretin duke e ilustruar me shembuj konkretë pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

Ndan përvoja dhe mendime në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

Identifikon veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë.

3. Marrja e vendimeve

- Përdor pyetje për të reflektuar në çdo stad të kërimit “Çfarë funksionoi?”, “Si mund të përmirësohet”.

Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:

Nxënësi:

- Identifikon veçoritë kryesore të zhvillimit të sotëm urban në Evropë.

Fjalët kyçe: Urbanizimi i rajonit, shkalla e urbanizimit

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi

Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.

Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve

Metoda me në qendër nxënësin

Struktura e mësimi

ERR

Veprimtaritë e nxënësit:

Punojnë

Mësojnë

Diskutojnë

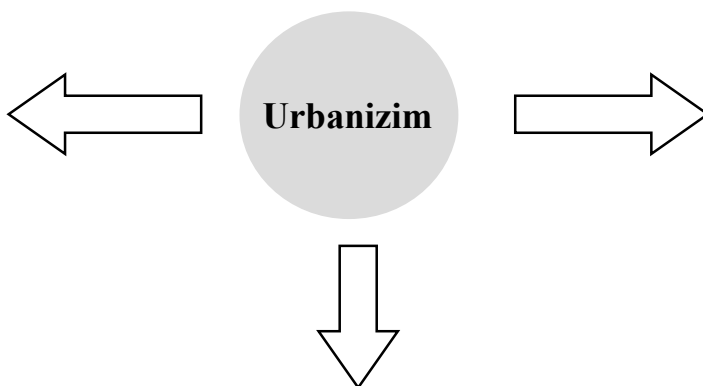
Organizimi i orës së mësimi.

Evokim : Brainstorming

Ndërtoj në tabelë një brainstormin me fjalën kyçe “Urbanizim” e i pyes nxënësit se çfarë kuptojnë me të...

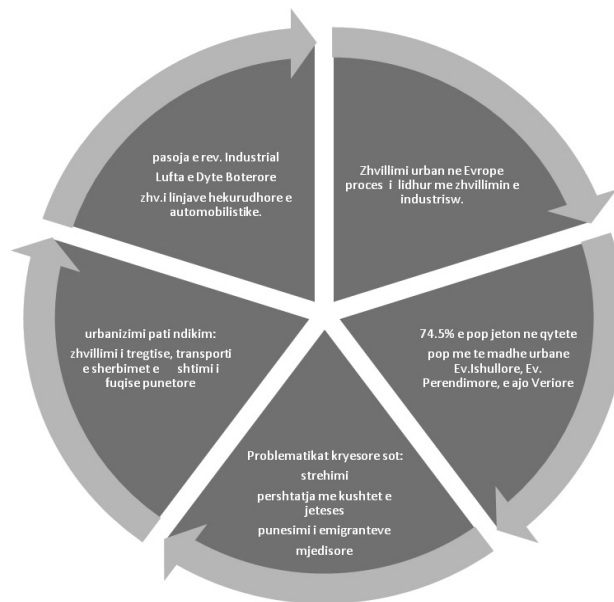
Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që ata kanë.

Përgjigjet e nxënësve i shënoj në tabelë.

Realizimi i kuptimit: Kllaster

Nëpërmjet kllasterit bëjë shpjegimin e mësimit duke u bazuar në konceptet kyçe të mësimit.

Reflektimi: Rrjeti i diskutimit.

Nxënësit të ndarë në grupe diskutojnë për çështjen “A është Evropa ku shkalla e urbanizimit të saj është gjithmonë në rritje.”

Duke u bazuar në argumentin Pro e Kundër.

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore 2.7

Ekonomia e Rajonit të Evropës

v

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.7 Ekonomia e rajonit të Evropës	<u>Situata e të nxënës</u> Evropa është një rajon me zhvillim ekonomik të larmishëm. Bazuar në	

		njohuritë tuaja dhe në informacione të ndryshme të marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa prej degëve kryesore të hapësirës evropiane dhe produkte evropiane të dalluara në hapësirën botërore.
--	--	--

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm:
  - Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.
- Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Prezanton dhe komunikon përmes hartës së botës shpërndarjen hapësinore të besimeve më të mëdha fetare dhe gjuhëve kryesore.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh. harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.).

3. Marrja e vendimeve

- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullsisë së Evropës.

Rezultatet e të nxënësve të temës mësimore:

Nxënësi:

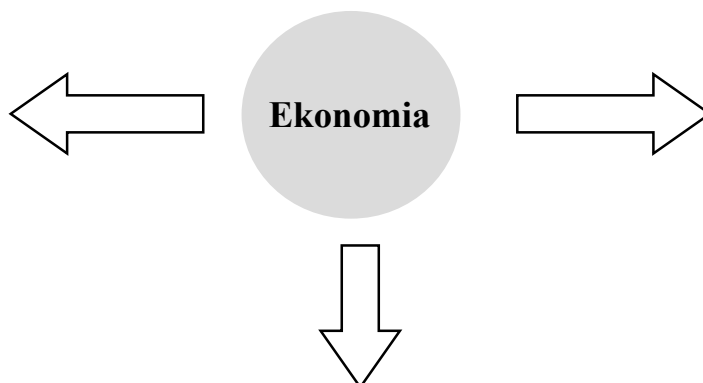
Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.

Fjalët kyçe: Faktorët e zhvillimit ekonomik, burimet e energjisë, energjetika**Burimet:** Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi**Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare:** Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.**Metodologjia/teknikat e përdorura/veprimtaritë e nxënësve****Metoda me në qendër nxënësin****Struktura e mësimi****ERR****Veprimtaritë e nxënësit:****Punojnë****Mësojnë****Diskutojnë****Organizimi i orës së mësimi.**

Evokimi Stuhi mendimesh

U tërheq vëmendjen nxënësve për termin “ekonomia” që ka lidhje me titullin e temës së mësimi, krijon një “stuhi mendimesh” me pyetjen, si p.sh.: “Ç’mendoni për këtë term? Pse mendoni kështu?

- Mendimet e nxënësve shkruhen në tabelë.

Realizimi i kuptimit: Insert

Pasi shkruan në tabelë temën dhe çështjet kryesore të mësimit, u kërkon nxënësve të lexojnë me kujdes hap pas hapi tekstin dhe të mbajnë shënime sipas kërkesave të teknikës “Insert”:

Gjatë leximit nxënësit vendosin nga një shenjë si më poshtë: Shenja (✓) shënon informacionin, i cili njihet nga nxënësi. Ai pohon faktin që informacionin, që ndesh, e njeh. Shenja (-) nënkupton informacionin, i cili është i ndryshëm, apo kundërshton idenë, apo informacionin e mëparshëm të nxënësit. Shenja (+) vihet në rast se nxënësi gjen një ide, koncept, njohuri të re të pa ndeshur më parë. Shenja (?) do të vihet në rastet kur informacioni, idetë, konceptet etj., që ai ndesh në tekst janë të paqarta e duhet të sqarohen më tej, apo të plotësohen me njohuri të reja.

- Informacioni i shenjëzuar në tabelën “Insert”.

(✓)	+	-	?

Diskutim i lirë: • mendimet e nxënësve të shënuara në tabelën “Insert”. • Mendimet që përbëjnë shumicë shkruhen në tabelë.

Reflektimi: Diagrami i “Venit”

Nëpërmjet diagramit të Venit nxënësit gjejnë të veçantat e të përbashkëtat që kanë faktorët që ndikojnë në ekonominë e rajonit Evropian.

<i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i>	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
<i>Vlerësimi i nxënësit</i>	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore 2.8

Ekonomia e Rajonit të Evropës (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.8 Ekonomia e rajonit të Evropës (vazhdim)	Situata e të nxënësve Industria e prodhimit të makinave dhe industria e modës i kanë kapërcyer kufijtë evropianë, duke prodhuar marka konkurruese në nivel botëror. Evidentoni vendet evropiane që prodhojnë markat më të njohura të makinave ose që janë qendra të rëndësishme të industrisë së modës, si dhe rolin që ato luajnë në ekonominë evropiane..	

Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larinë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).

3. Kompetenca e të nxënësve (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.
- Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larinë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

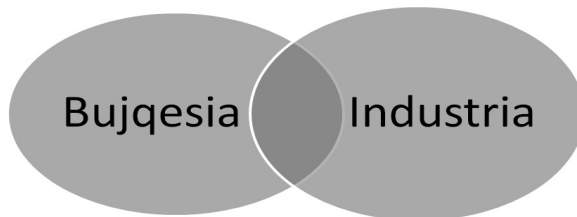
7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin) <ul style="list-style-type: none"> Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive. 	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës 1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike <ul style="list-style-type: none"> Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane. 	
2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh., harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.). 	
3. Marrja e vendimeve <ul style="list-style-type: none"> Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç. Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. 	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi: sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.	Fjalët kyçe: Industria, ekonomia bujqësore
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi.	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.
Metodologjia/teknikat e përdorura/veprimtaritë e nxënësve Metoda me në qendër nxënësin Struktura e mësimit ERR Veprimtaritë e nxënësit: Punojnë Mësojnë Diskutojnë	
Organizimi i orës së mësimit. Evokimi Rrjeti i diskutimit Nxënësit diskutojnë për çështjen: Si mendoni ju a ka Evropa një industri të zhvilluar me të gjitha degët e saj? Realizimi i kuptimit: Tabela e konceptit Nëpërmjet tabelës së konceptit trajtohet tema mësimore, duke u bazuar në konceptet kryesore.	

Ekonomia e rajonit te Evropes

Industria ne gjysmen e dyte te shek.XX vitet e fundit kemi nje deindustrializim transformim te industrive nga ev.perendimore drejt ev. Lindore.	deget e industrise ind. e prodhimit te automjeteve ind.e lehte dhe ushqimore ind. kimike dhe farmaceutike metalurgjia prodhimit te pajiseve elektroshtepiake prodhimit te software-ve ind.e perpunimit te drurit.	Ekonomia bujqesore Ne ev.Perendimore, Veriore dhe ate Ishullore ferma te medha. kultivimin e dritherave, vreshtave,agrumet,ullinjte frutikultura ,lulet e pemet dekorative. Blegtoria gjedhi, bagetite e imeta dhe te shpendeve sikurse dhe peshkimi.
---	---	---

Reflektimi: Diagram Veni

Nëpërmjet diagramit të venit nxënësit bëjnë dallimin duke u bazuar te të veçantat e të përbashkëtat qe ka industria e bujqësia e rajonit te Evropës.

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore 2.9

Ekonomia e Rajonit të Evropës (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.9 Ekonomia e rajonit të Evropës (vazhdim)	Situata e të nxënës Evropa është destinacioni turistik më i frekuentuar në botë. Vendet paraqit janë: ishujt Kanarie dhe rajoni i Katalunjës (në Spanjë), Parisi (Francë), Venecia, Verona,	

		Milanoja dhe Roma (Itali), Londra (Britani e Madhe), Tiroli (Austri), bregdeti kroat dhe ishujt grekë. Bazuar në njohuritë e marra në burime të ndryshme, përshkruani vlerat turistike të njërit prej vendeve të përmendura më sipër.
--	--	---

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
  - Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi; rajonet me dendësinë më të madhe dhe më të vogël të popullsisë; pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Evropës, dinamikën e popullsisë së Evropës; larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane, veçoritë kryesore fiziko-gjeografike dhe humane të rajonit të Evropës perëndimore, Evropës veriore dhe Evropës ishullore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.
- Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

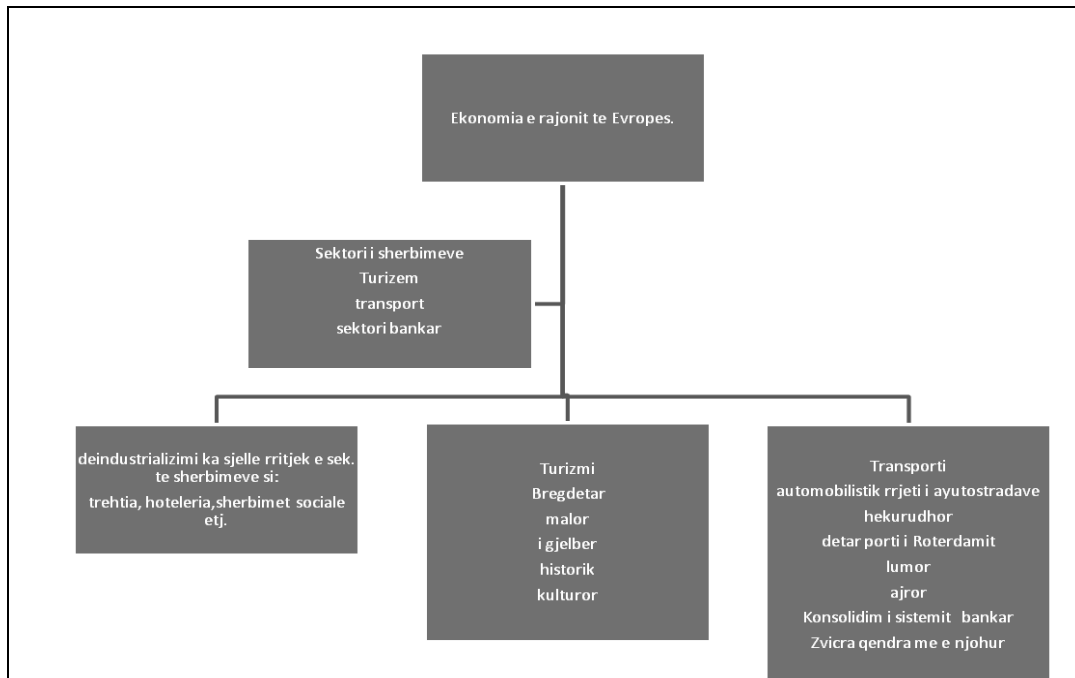
6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës 1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike <ul style="list-style-type: none"> Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane. 2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj). 3. Marrja e vendimeve Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç. Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. 	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi: - Sjell fakte dhe të dhëna që dëshmojnë larminë e zhvillimit ekonomik të hapësirës evropiane.	Fjalët kyçe: Sektori I shërbimeve dhe i turizmit, transporti, sektori bankar
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.
Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve Metoda me në qendër nxënësin Struktura e mësimit ERR Veprimtaritë e nxënësit: Punojnë Mësojnë Diskutojnë	
Organizimi i orës së mësimit. Evokimi: Parashikimi me terma paraprak. Shënoj në tabelë disa fjalë e u them nxënësve që të krijojnë një tregim të shkurtër me këto fjalë që të ketë kuptim. Shërbime - transport - turizëm - sektor - ekonomi Realizimi i kuptimit: Harta e konceptit Nëpërmjet hartës së konceptit trajtohet tema mësimore duke u bazuar në konceptet kryesore.	

Reflektimi: Puna me tekstin

Nxënësit punojnë ushtrimin 1 te rubrika Radha jote.

<i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i>	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
<i>Vlerësimi i nxënësit</i>	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Punë praktike 2

Tema: Rajoni i Evropës

Rezultatet e të nxënësit

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartë Rajonin e Evropës dhe nënrajonet e saj;
- lokalizon, emërton e ngjyros format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit rajon;
- qarkon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të rajonit;
- demonstroi kuriozitet për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtij rajoni.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike: 45 minuta, në klasë.

Materialet burimore: teksti mësimor, materiale teorike e harta të siguruar nga interneti apo enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës: harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë.

Metodologjia që do të përdoret: punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim idesh).

Puna përgatitore:

- përsëriten njohuritë e marra mbi: veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane dhe ekonomike të Rajonit të Evropës;

- përzgjidhen, diskutohen dhe interpretohen informacione në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane dhe ekonomike të këtij rajoni, nga burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta, CD, foto, video etj.).

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktohet në hartën e ekspozuar në klasë Rajoni i Evropës.
2. Qarkohen dhe emërtohen në hartën-skicë nënrajonet që përbëjnë këtë rajon.
3. Lokalizohen në hartën-skicë të Evropës shtetet e secilit prej nënrajoneve.
4. Lokalizohen, emërtohen dhe ngjyrosen në hartën-skicë, format kryesore të emërtohen dhe ngjyrosen në hartën-skicë, format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, pllajajat etj.) të rajonit.
5. Lokalizohet dhe emërtohet në hartën-skicë hidrografia e rajonit (detet, liqenet, rrjedhjet kryesore lumore etj.).
6. Lokalizohen dhe emërtohen në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të rajonit.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 2, plotëso hartat-skicë 6 dhe 7 në fund të librit.

➔ Tema mësimore 2.10

Bashkimi Evropian

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.10 Bashkimi Evropian	<u>Situata e të nxënës</u> Duke u bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, përcaktoni se çfarë është Bashkimi Evropian dhe cilat shtete bëjnë pjesë në të.	

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi: historikun e formimit të bashkimit Evropian.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm.
- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (*Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive*)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvarësisë midis vendeve të BE-së.

5. Kompetenca personale (*Nxënësi bën jetë të shëndetshme*)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (*Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët*)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (*Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin*)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza.
- Përshkruan historikun e formimit të bashkimit Evropian.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.).

3. Marrja e vendimeve

- Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm.
- Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç.
- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.

Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:

Nxënësi:
Përshkruan historikun e formimit të bashkimit Evropian.
Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm.

Fjalët kyçe: Bashkimi Evropian, historiku i formimit të BE-së.

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi

Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.

Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve

Metoda me në qendër nxënësin

Struktura e mësimi

ERR

Veprimtaritë e nxënësit:

Punojnë

Mësojnë

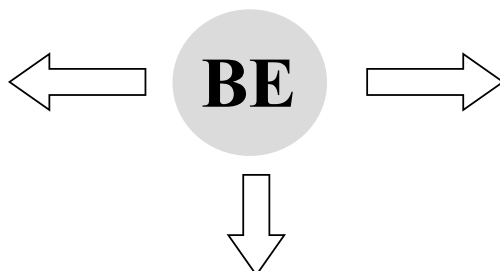
Diskutojnë

Organizimi i orës së mësimit.

Evokimi: Brainstorming

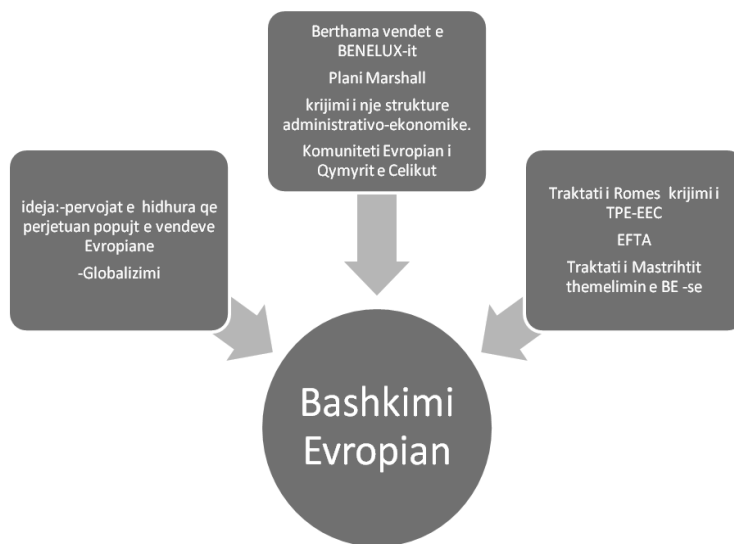
Ndërtoj në tabelë një Brainstorming me fjalën kyçe BE e i pyes nxënësit se çfarë kuptojnë më të.

Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që ata kanë, përgjigjet e nxënësve shkruhen në tabelë.

Realizimi i kuptimit: Kllaster

Nëpërmjet kllasterit trahet tema mësimore, duke u bazuar në çështjet kryesore të mësimit.

Reflektimi: Rrjeti i diskutimit.

Nxënësit të ndarë në dy grupe argumentojnë Pro e Kundër për çështjen: A është e gatshme Shqipëria të jetë pjesë e këtij bashkimi shtetesh Evropiane edhe pse gjeografikisht është pjesë e kontinentit Evropian?

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore 2.11

Roli i BE-së dhe perspektiva e zgjerimit

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II: Evropa	Tema mësimore: 2.11 Roli i BE-së dhe perspektiva e zgjerimit.	Situata e të nxënës Bazuar në njohuritë tuaja të marra nga burime të ndryshme, vlerësoni rolin e Bashkimit Evropian dhe ndikimet që do të ketë Republika e Shqipërisë nëse në të ardhmen do të jetë anëtare e saj.	

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpjegon qartë dhe saktë, me gojë ose me shkrim, duke përdorur gjuhën dhe fjalorin e përshtatshëm.
- Shpreh mendimin e vet me gojë ose me shkrim, si dhe në forma të tjera të komunikimit mbi: historikun e formimit të bashkimit Evropian.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Bën dallimin ndërmjet tipareve të rajoneve të zhvilluar dhe atyre në zhvillim përmes shembujve tipikë (shoqëruar me interpretimin në hartë).

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm.
- Menaxhon emocionet, ndjenjat, kohën, shfrytëzimin e materialeve dhe mjeteve gjatë kryerjes së detyrave në klasë/shkollë apo në terren.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët për realizimin e diskutimeve në klasë.
- Sjell shembuj të bashkëveprimit dhe ndërvlerësisë midis vendeve të BE-së.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

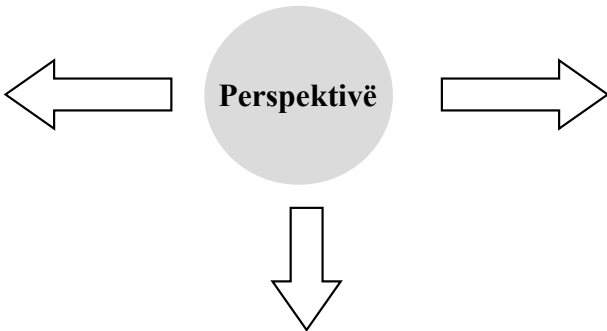
- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së aktivitetit/diskutimeve të grupit.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Përdor mjetet digjitale dhe mjediset informative për të komunikuar dhe bashkëpunuar, duke përfshirë komunikimet në distancë për zhvillimin e njohurive.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës 1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike <ul style="list-style-type: none"> Përshkruan historikun e formimit të bashkimit Evropian. Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. 2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe shqyrton burimet e informacionit që përdor për kërkim (p.sh., harta, grafikë, video, foto të ndryshme, materiale të printuara etj.). 3. Marrja e vendimeve <ul style="list-style-type: none"> Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm. Sintetizon të dhënat dhe zhvillon një përfundim, p.sh., një parashikim apo një gjetje kyç. Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. 	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi: <ul style="list-style-type: none"> Përshkruan historikun e formimit të bashkimit Evropian. Analizon rëndësinë që ka ky bashkim shtetesh në një shtet të vetëm. 	Fjalët kyçe: Bashkimi Evropian, perspektiva e zgjerimit të BE-së
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetaria, TIK.
Metodologjia/teknikat e përdorura/ veprimtaritë e nxënësve Metoda me në qendër nxënësin Struktura e mësimi ERR Veprimtaritë e nxënësit: Punojnë Mësojnë Diskutojnë	
Organizimi i orës së mësimi. Evokimi: Brainstorming Ndërtoj në tabelë një Brainstorming me fjalën kyçe – Perspektivë. Pyeten nxënësit se çfarë kuptojnë më të. Nxënësit përgjigjen duke u bazuar në njohuritë që kanë. Përgjigjet e nxënësve shkruhen në tabelë. <div style="text-align: center;"> </div>	

Realizimi i kuptimit: Kllaster

Nëpërmjet kllasterit bëhet shpjegimin e njojurive, duke u bazuar në çështjet kryesore të mësimit.

Reflektimi: Rrjeti i diskutimit.

Nxënësit të ndarë në dy grupe argumentojnë Pro e Kundër për çështjen: A është e gatshme Shqipëria të jetë pjesë e këtij bashkimi shtetesh Evropiane, duke u bazuar në përmbushjen e kriterëve për anëtarësim?

<i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i>	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
<i>Vlerësimi i nxënësit</i>	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

Projekt 1 (ora e parë)

Tema: Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të nënrajoneve të Evropës

Rezultatet e të nxënit

Në përfundim të këtij projekti nxënësi/ja përmes kërkimit gjeografik:

- zbulon dhe vlerëson vlerat natyrore, historike, kulturore dhe ekonomike të nënrajoneve të Evropës: Evropa Perëndimore, Evropa Veriore, Evropa Ishullore, Evropa Mesdhetare;
- shfrytëzon teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, si dhe materiale të tjera mbështetëse për realizimin e projektit.
- përzgjedh informacionin dhe e përpunon atë, ndërton grafikë, diagrame me të dhëna statistikore. evidenton veçoritë që identifikojnë secilin prej rajoneve dhe vlerëson diversitetin midis tyre.

- respekton idetë e prezantuara nga të tjerët dhe ndan me ta, përvojat individuale.

Burimet kryesore të informacionit: teksti mësimor “Gjeografia 8”; kllastera dhe materiale të hulumtuara e të grumbulluara më parë gjatë zhvillimit të temave mësimore; biseda me më të rriturit e familjes; informacione të marra nga interneti; guida të ndryshme turistike, enciklopedi, libra dhe revista me kuriozitete, media dhe programe të ndryshme televizive.

Metodologjia që do të përdoret: punë me grupe, hulumtim, diskutim, analizë, prezantim, shkëmbim opinionesh.

Mjetet që do të përdoren deri në realizimin e projektit:

teksti mësimor “Gjeografia 8”, materiale të printuara (materiale të hulumtuara dhe të grumbulluara), shtypi i shkruar, kompjuter, videoprojektor, flipçarter, markera, fletëpalosje, postera, foto të ndryshme, skica/vizatime, makete të ndërtuara nga nxënësit etj.

Çështjet që do të trajtohen gjatë realizimit të projektit:

- Nxënësit vlerësojnë pozitën gjeografike të secilit prej nënrajoneve dhe rolin e secilit prej tyre në marrëdhëniet me nënrajonet e tjera.
- Lokalizojnë në hartë shtetet e secilit prej nënrajoneve.
- Identifikojnë dhe analizojnë veçoritë fiziko-gjeografike të secilit prej nënrajoneve.
- Evidentojnë veçoritë e popullimit dhe kulturës të secilit prej nënrajoneve.
- Analizojnë tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik dhe të shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së secilit prej nënrajoneve.

Përshkrim përmbledhës i veprimtarive kryesore që do të zhvillohen gjatë orës së parë të projektit

1. Nxënësit ndahen në grupe me nga katër anëtarë secili.
2. Përcaktohen rolet brenda secilit grup.
3. Përcaktohen burimet e informacionit, rrugët e sigurimit dhe efektshmëria e tij.
4. Sugjerohen mënyrat dhe formati i prezantimit të produktit të projektit.
5. Bëhen sugjerime edhe nga nxënës të grupeve të tjera, mbi zgjidhje dhe ide të ndryshme.
6. Mësuesja u sugjeron nxënësve, që detyrat tematike të cilat do të realizojnë për secilin prej nënrajoneve të Evropës, t’i përfshijnë në produktin e projektit që do të prezantojnë në orën e dytë të tij.

➤ Tema mësimore 2.12

Rajonet e Evropës. Evropa Veriore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.12: Nënrajonet e Evropës. Evropa Veriore	

<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja shpjegon pozitën gjeografike të Evropës Veriore. Argumenton popullimin e hapësirës së rajonit të Evropës Veriore dhe zhvillimin ekonomik të tij.</p>	<p>Fjalët kyçe: pozita gjeografike e Evropës Veriore, kushtet natyrore , popullimi dhe ekonomia.</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të rajoneve. • Përshkruan veçorive e Evropës Veriore, duke analizuar figurat e paraqitura në tekst. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Vendet që e përbëjnë Evropën Veriore janë: Norvegjia, Suedia, Finlanda, Islanda, Danimarka dhe Estonia. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit I.1 në tekst: <i>Diskutojmë: Vendet që e përbëjnë Evropën Veriore janë: Norvegjia, Suedia, Finlanda, Islanda, Danimarka dhe Estonia. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë.</i></p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: Evropa Veriore përbën skajin më veriperndimor të Evropës, ndarja natyrore me anë të deteve ka sjell një veçim nga ndikimi i vendeve Evropiane. .-Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqitet relievi i këtij rajoni gjeografik ? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Karakteristikë e këtyre vendeve është vija bregdetare e copëtuar. Format e relievit janë fushat, malet ku kemi sistemin malor i Skandinavisë dhe fusha e Ev. Veriore e Danimarkës dhe ajo e Suedisë. Klima e ftohtë deri polare, sipërfaqe të mëdha pyjore ,liqene të shumta dhe karakteristikë e këtij rajoni janë fjordet e Norvegjisë dhe gejzeret e Islandës.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 2, 3, 4 e 5 të cilat paraqesin popullimin e rajonit dhe zhvillimin e ekonomisë së tij. Numër të ulët të popullsisë në raport me sipërfaqen, shkallë të lartë të urbanizimit, nivel të lartë jetese. Ekonomia bazohet në rezervat e naftës dhe të hekurit, sip. e mëdha pyjore , burimet hidrike dhe rezervat e peshkut.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
---	---

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore 2.13

Vendet e Evropës Veriore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II . Evropa		Tema mësimore 2.13: Vendet e Evropës Veriore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - Përcakton vendet që përbëjnë rajonin e Evropës Veriore. - Shpjegon karakteristikat që kanë vendet e këtij rajoni.		Fjalët kyçe: Norvegjia, Suedia, Finlanda, Islanda, Danimarka, Estonia.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të rajoneve. Përshkruan veçoritë e vendeve të Evropës Veriore, duke analizuar figurat e paraqitura në tekst.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë vendet e Evropës Veriore.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.			
<u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup.			
<u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.			
<u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.			

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës 1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike <ul style="list-style-type: none"> • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. 2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë vendet e Evropës Veriore. 3. Marrja e vendimeve <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.
	<p>Situata e të vepruarit Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika dalluese të vendeve të Evropës Veriore (në kushtet natyrore, popullimin ose zhvillimin ekonomik).</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: <i>Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika dalluese të vendeve të Evropës Veriore (në kushtet natyrore, popullimin ose zhvillimin ekonomik).</i></p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika dalluese të vendeve të Evropës Veriore (në kushtet natyrore, popullimin ose zhvillimin ekonomik). - Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë vendet që përbëjnë rajonin e Ev.Veriore? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve... Mësuesi/ja vazhdon: Norvegjia, Suedia e Islanda format kryesore të relievit malet. Suedia e pasur me burime minerare. Islanda vend ishullor klimë të ashpër, zonë me aktivitet vullkanik.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 2, 3, 4, 5, 6 e 7, të cilat paraqesin pamje të zhvillimit të vendeve të këtij rajoni. Finlanda rezerva të mëdha të pyjore industria e drurit dhe e letrës.</p>

b. Ndërtimi i njohurive të reja	Danimarka toka pjellore zhvillim të blegtorisë. Estonia reliev i ulët i përbërë nga rrafshina bregdetare. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore 2.14

Evropa Perëndimore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II . Evropa		Tema mësimore 2.14: Evropa Perëndimore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja: - Përcakton pozitën gjeografike të Evropës Perëndimore. - Shpjegon kushtet natyrore dhe zhvillimin ekonomik të Ev. Perëndimore. - Analizon popullimin e këtij rajoni gjeografik.		Fjalët kyçe: Pozitë gjeografike, kushte natyrore, popullim dhe ekonomia.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të rajoneve. Përshkruan veçoritë e natyrore të Evropës Perëndimore, duke analizuar figurat e paraqitura në tekst. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë fiziko gjeografike të Evropës Perëndimore. <u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij. <u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			

<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. Interpreton me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të Evropës, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë fiziko-gjeografike të Ev. Perëndimore. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to Përdor pyetje për të reflektuar në çdo stad të kërkimit “Çfarë funksionoi?”, “Si mund të përmirësohet”. 	
<p><i>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</i></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.</p>
	<p>Situata e të vepruarit Vendet që e përbëjnë Evropën Perëndimore janë: Gjermania, Franca, Monako, Beneluksi (Belgjika, Luksemburgu dhe Holanda), Zvicra dhe Austria. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë: Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit që e karakterizojnë</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika të relievit të Ev. Perëndimore. - Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë format kryesore të relievit? - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve...</p>

<p><i>b. Ndërtimi i njohurive të reja</i></p>	<p>Mësuesi/ja vazhdon: Pozicioni gjeografik: dalje ne Oq. Atlantik , laget nga Deti I Veriut në VP, dhe Deti Mesdhe në JP.</p> <p>Kushtet natyrore .Format kryesore të relievit janë: Fushat Ultësira e BENELUX-it e fusha e Ev.Veriore Gjermani. Malet Alpet ku kemi malin e Bardhë 4808 m. Klima e butë dhe e lagësht.</p> <p>Rrjet të dendur lumor kemi: Reni, Sena, Veseri dhe Elba janë të lundrueshëm dhe përdoren për transport.</p> <p>.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 3, 4, 5 të cilat paraqesin pamje të vendeve të Ev. Perëndimore.</p> <p>Ka nr më të madh të popullsisë, dendësinë më të madhe e përqindjen më të lartë të popullsisë urbane.</p> <p>Dallon për qëndrueshmërinë ekonomike dhe cilësinë e lartë të shërbimeve.</p> <p>Eksportuese e energjisë elektrike zhvillim i të gjitha llojeve të transporteve dhe llojeve të turizmit.</p> <p>Qendër e rëndësishme e industrisë së modës.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p><i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i></p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.</p>
<p><i>Vlerësimi i nxënësit</i></p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 2.15

Vendet e Evropës Perëndimore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II . Evropa		Tema mësimore 2.15: Vendet e Evropës Perëndimore	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:</p> <p>Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcakton shtetet që përfshihen në rajonin e Evropës Perëndimore. - Shpjegon veçoritë social-ekonomike e kushtet natyrore që kanë këto vende. 		<p>Fjalët kyçe: Gjermania, Franca dhe Monakoja, Beneluksi, Zvicra dhe Austria.</p>	
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>		<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>	

<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të Evropës Perëndimore. • Përshkruan veçoritë e vendeve që përfshihen në Evropën Perëndimore, duke analizuar figurat e paraqitura në tekst. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë fiziko gjeografike të vendeve të Evropës Perëndimore. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza. • Interpretin me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të vendeve të Evropës Perëndimore, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë vendet e Ev. Perëndimore. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Përdor pyetje për të reflektuar në çdo stad të kërkimit “Çfarë funksionoi?”, “Si mund të përmirësohet”. 	
<p><u>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</u></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.</p>
	<p>Situata e të vepruarit Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni nga një veçori tipike (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Perëndimore.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni nga një veçori tipike (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Perëndimore.</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika të vendeve që përbëjnë Ev. Perëndimore.</p> <p>- Mësuesi/ja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë shtetet kryesore të Evropës Perëndimore?</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Gjermania shtet federal I përbërë nga 16 lande me dalje në detin e Veriut dhe atë Baltik. Relievi kryesisht fushor në pjesën veriore dhe Alpet në jug. Nëntoka e pasur me minerale sidomos qymyrgur. Popullsia më e madhe në të gjithë rajonin ,shkallë të lartë të urbanizimit. Prodhimin e makinave dhe eksportuesi më i madh i rajonit. Sot Gjermania është në fazën e zhvillimit postindustrial.</p> <p>Franca dhe Monako sipërfaqe më të madhe në rajon,fushat ndërthuren me Masivin Qendror dhe Alpet. Sipërfaqe të madhe të vreshtave dhe një ndër prodhuesit kryesor të verëra vetë cilësisë së lartë.</p> <p>Monako shtrihet në Rivierën Franceze ka dalje në detin Mesdhe, shtet i vogël dendësi e madhe e popullsisë dhe të ardhura të larta për frymë.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 5, 6 e t të cilat paraqesin pamje të vendeve të Ev. Perëndimore.</p> <p>Belgjika, Holanda e Luksemburgu njihen si BENELUX vende me dendësi të madhe popullsisë e standard të lartë jetese. Brukseli kryeqyteti i Evropës së Bashkuar. Holanda porte të rëndësishme Roterdamit dhe Amsterdemit.</p> <p>Zvicra Alpet dhe liqene akullnajore. Gjeneva selia e Organizatës së Kombeve të Bashkuara.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.</p>

Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.
-----------------------------	---

➤ Tema mësimore: 2.16

Evropa Ishullore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore: 2.16 Evropa Ishullore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - Përcakton pozitën gjeografike të Evropës Ishullore. - Shpjegon kushtet natyrore, humane dhe ekonomike të kësaj hapësire gjeografike.		Fjalët kyçe: Pozita gjeografike, kushte natyrore të Evropës Ishullore, popullimi dhe ekonomia	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet.
- Dëgjon me vëmendje prezantimin dhe komentet e bëra nga të tjerët rreth veçorive të Evropës Ishullore.
- Përshkruan veçoritë e vendeve që përfshihen në Evropën Ishullore, duke analizuar figurat e paraqitura në tekst.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë fiziko gjeografike të Evropës Ishullore.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, revista, harta, foto, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për analizën e tij.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët gjatë diskutimit dhe hulumtimit.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Spekulon me përgjigjet, duke shpjeguar idetë e tij ose duke formuluar hipoteza.
- Interpretin me ndihmën e hartës pozitën gjeografike të vendeve të Evropës Ishullore, rolin e saj në marrëdhënien dhe lidhjet me rajonet e tjera.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike e kushtet humane e ekonomike të këtij rajoni.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Përdor pyetje për të reflektuar në çdo stad të kërkimit “Çfarë funksionoi?”, “Si mund të përmirësohet”.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.

b. Ndërtimi i njohurive të reja**Situata e të vepruarit**

Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni nga një veçori tipike (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Perëndimore.

Veprimet në situatë**Hapi I: Rrjeti i diskutimit**

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: **Diskutojmë:** *Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni pozicionin gjeografik të Evropës Ishullore?*
Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...

Mësuesi/ja vazhdon: Duke u bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni një ose disa karakteristika të kushteve natyrore të Evropës Ishullore.

- Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë format kryesore të relievit?
- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve...

Mësuesi/ja vazhdon: Ky rajon përbehet nga një arkipelag ishujsh ku dy më të mëdhenjtë janë ai i Britanisë së Madhe dhe ai i Irlandës. Kanali i La Manshit lidh dy pjesët e rajonit të Evropës, klima polare e tropikale, popullsia të madhe dhe përqindje të lartë të popullsisë urbane. Britania e Madhe ka këto zona: Jugu i Pasur, Veriu, Skocia, Uells dhe Irlanda e Veriut.

Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto

Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 8 e cila paraqet pamje të Dublinit.

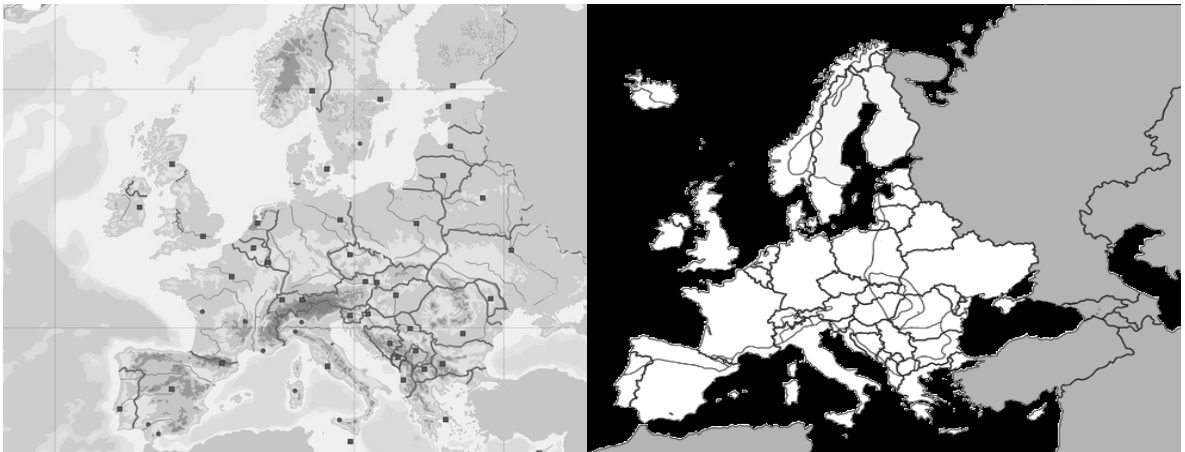
	<p>Sipërfaqe të mëdha bujqësore me bimë foragjere e mundësojnë zhvillimin e blegtorisë. Sot Irlanda dallohet për nivelin e lartë të të ardhurave për frymë të popullsisë.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3, 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i>	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
<i>Vlerësimi i nxënësit</i>	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

Përsëritja I	Evropa
(Evropa Veriore, Perëndimore dhe ajo Ishullore)	

1. E vërtetë apo e gabuar?

- a) Evropa njihet si “vendlindja” e revolucionit bujqësor, industrial, urban dhe politik. V G
- b) Rajoni i Evropës laget në perëndim nga Oqeani Atlantik dhe në veri, nga Oqeani i Ngrirë i Veriut. V G
- c) Rajoni i Evropës laget në veri nga Oqeani Atlantik dhe në juglindje shtrihet deri në malet Urale. V G
- d) Në rajonin e Evropës janë zhvilluar të gjitha llojet e transportit. V G
- e) Në rajonin e Evropës, ritmet e shtimit natyror të popullsisë kanë pësuar rritje. V G
- f) Rajoni i Evropës ka një vijë bregdetare të përdhyer (me shumë ishuj dhe gadishuj). V G
- g) Shtrirja përgjatë Ekuatorit ndikon dukshëm në klimën e Evropës. V G

2. Emërto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës format e relievit dhe hidrografinë e saj dhe analizo: **a)** format e relievit; **b)** hidrografinë; **c)** botën e gjallë.

3. Përcakto në hartën klimatike të Evropës llojet e klimave të këtij rajoni dhe **përshkruaj** veçoritë e secilës prej tyre.

4. Evidento:

- a) popullimin e hershëm të rajonit të Evropës;
- b) ndikimet e kulturës së hershme evropiane në kulturën botërore;
- c) rolin e pozitës gjeografike të rajonit të Evropës në zhvillimet historiko- kulturore të tij;
- d) ndikimet kryesore të kulturës së rajoneve të tjera në kulturën e Evropës;
- e) trashëgiminë historiko-kulturore që krijoi Evropa pas zbulimeve të mëdha gjeografike deri në shek. XX;

- f) ndryshimet që kanë ndodhur në Evropë nga shek. XX deri në ditët e sotme;
- g) veçoritë kryesore të zhvillimit urban në rajonin e Evropës;
- h) burimet e energjisë në rajonin e Evropës dhe zhvillimin energjetik të saj.

5. Përshkruaj:

- a) historikun e formimit dhe të zgjerimit të Bashkimit Evropian;
- b) perspektivën e zgjerimit të Bashkimit Evropian për vendet e Ballkanit Perëndimor.

6. Diskuto rreth pyetjeve të mëposhtme:

- Çfarë pozite gjeografike ka rajoni i Evropës? Cili është roli i saj?
- Çfarë dinamike ka popullsia e Evropës?
- Cilët janë faktorët kryesorë që kanë ndikuar në rritjen e numrit të popullsisë së rajonit?
- Cilët faktorë kanë ndikuar në rënien e ritmeve të rritjes natyrore të popullsisë së rajonit?
- Si paraqitet shpërndarja gjeografike e popullsisë në rajonin e Evropës? Pse?
- Çfarë është urbanizimi?
- Pse Evropa quhet ndryshe “vendlindja” e revolucionit urban?
- Cilat janë disa prej momenteve kryesore të ndryshimeve që ndodhën në urbanizimin e Evropës?
- Cilët faktorë kanë ndikuar më tepër në zhvillimin ekonomik të rajonit të Evropës?
- Cila është perspektiva e zhvillimit ekonomik të Evropës? Cilave degë të ekonomisë do t’u jepet më shumë përparësi në të ardhmen?

7. Analizo dhe ilustro nëpërmjet shembujve zhvillimin:

- a) e industrisë së rajonit të Evropës;
- b) e ekonomisë bujqësore;
- c) e sektorit të shërbimeve;
- d) e turizmit;
- e) e transportit;
- f) e sistemit bankar.

8. **Plotëso** tabelën me disa prej veçorive kryesore fiziko-gjeografike, të popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të nënrajoneve të paraqitura më poshtë.

Nënrajonet e Evropës	Veçoritë fiziko-gjeografike të nënrajoneve	Veçoritë e popullimit të nënrajoneve	Veçoritë ekonomike të nënrajoneve

9. Krahaso midis tyre nënrajonet e Evropës dhe evidento: **a)** veçoritë e përbashkëta; **b)** veçoritë dalluese.

10. Analizo veçoritë e zhvillimit ekonomik të:

- Norvegjisë, Suedisë, Finlandës, Islandës, Danimarkës dhe Estonisë;
- Gjermanisë, Francës, Monakos, Beneluksit, Zvicrës dhe Austrisë;
- Britanisë së Madhe dhe Republikës së Irlandës.

Testim I
(Evropa Veriore, Perëndimore dhe ajo Ishullore)

Evropa

Grupi A

1. E vërtetë apo e gabuar?

- a)** Evropa Veriore njihet si “vendlindja” e revolucionit bujqësor, industrial dhe urban. V G
- b)** Rajoni i Evropës laget në veri nga Oqeani i Ngrirë i Veriut dhe në veri nga Deti i Zi. V G
- c)** Rajoni i Evropës laget në veri nga Oqeani Atlantik dhe në juglindje shtrihet deri në malet Urale. V G
- d)** Në rajonin e Evropës janë zhvilluar të gjitha llojet e turizmit. V G
- e)** Në rajonin e Evropës, ritmet e shtimit natyror të popullsisë kanë pësuar rënie. V G
- f)** Rajoni i Evropës ka një vijë bregdetare pothuajse të drejtë. V G
- g)** Shtrirja në Hemisferën Jugore ndikon dukshëm në klimën e Evropës. V G

2. Emërto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës format e relievit dhe analizo veçoritë e tyre.

(3 pikë)

3. Evidento:

a) popullimin e hershëm të rajonit të Evropës: _____

b) ndikimet e kulturës së hershme evropiane në kulturën botërore: ____

4. Vlerëso pozitën gjeografike të rajonit të Evropës: _____

5. Evidento dinamikën e popullsisë së Evropës: _____

6. Listo faktorët kryesorë që kanë ndikuar në rritjen e numrit të popullsisë së rajonit: ____

7. Analizo dhe ilustro nëpërmjet shembujve zhvillimin e industrisë së rajonit të Evropës: _____

8. Analizo veçoritë e zhvillimit ekonomik të: Norvegjisë dhe Gjermanisë: _____

Grupi B

1. E vërtetë apo e gabuar?

a) Evropa Veriore ka dalje të gjerë në Detin Mesdhe.	V G
b) Rajoni i Evropës arrin lartësinë më të madhe të relievit në Malin e Bardhe.	V G
c) Rajoni i Evropës ndahet në pesë nënrajone.	V G
d) Gjermania është lideri industrial i rajonin të Evropës.	V G
e) Në rajonin e Evropës, ritmet e shtimit natyror të popullsisë kanë pësuar rënie.	V G
f) Në relievin e Evropës mbizotërojnë kodrat.	V G
g) Masat ajrore të Atlantikut ndikojnë ndjeshëm në klimën e Evropës Perëndimore.	V G

2. Evidento botën e gjallë të rajoni të Evropës: _____

3. Evidento:

a) ndikimet kryesore të kulturës së rajoneve të tjera në kulturën e Evropës: _____

b) trashëgiminë historiko-kulturore që krijoi Evropa pas zbulimeve të mëdha gjeografike deri në shek. XX: _____

c) ndryshimet që kanë ndodhur në Evropë nga shek. XX deri në ditët e sotme: _____

4. **Evidento** shpërndarjen gjeografike të popullsisë në rajonin e Evropës: _____

5. **Argumento** pse Evropa quhet ndryshe “vendlindja” e revolucionit urban: _____

6. **Evidento** faktorët që kanë ndikuar më tepër në zhvillimin ekonomik të rajonit të Evropës: _____

7. **Analizo** dhe ilustrro nëpërmjet shembujve zhvillimin e ekonomisë bujqësore në rajonin e Evropës: _____

8. **Analizo** veçoritë e zhvillimit ekonomik të: Francës dhe të Britanisë së Madhe: _____

Punë praktike 3

Tema: Evropa Veriore, Evropa Perëndimore dhe Evropa Ishullore

Rezultatet e të nxënës

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartën fiziko-gjeografike Evropën Veriore, Evropën Perëndimore dhe atë Ishullore;

- lokalizon, emërton e ngjyros në hartën-skicë format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit nënrajon;
- lokalizon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej nënrajoneve të Evropës;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të nënrajoneve të Evropës.
- shfaq kureshtje dhe interes për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre nënrajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike: 45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, materiale dhe harta të gjetura në burime të ndryshme (internet, enciklopedi, dokumentarë shkencorë etj.), si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas i gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim idesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit/et duhet të bazohen në njohuritë e marra mbi veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të Evropës Veriore, Evropës Perëndimore dhe asaj Ishullore. Mësuesi/ja i orienton nxënësit/et të përzgjedhin dhe të diskutojnë rreth informacioneve në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të këtyre nënrajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: Evropën Veriore, Evropën Perëndimore dhe atë Ishullore.
2. Lokalizoni në hartë e ekspozuar në klasë shtetet e secilit prej nënrajoneve të Evropës.
3. Lokalizoni emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajtat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit nënrajon të Evropës.
4. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë (detet, liqenet, rrjedhat kryesore lumore etj.) të secilit prej nënrajoneve të Evropës.
5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit nënrajon të Evropës.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 3, plotëso hartat-skicë 8 dhe 9 në fund të librit.

➔ Tema mësimore 2.17.

Evropa Mesdhetare

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.17: Evropa Mesdhetare	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - shpjegon pozitën gjeografike e kushtet natyrore të Evropës Mesdhetare; - argumenton popullimin e hapësirës së rajonit të Evropës Mesdhetare dhe zhvillimin ekonomik të saj.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore, popullimi dhe ekonomia.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Mesdhetare. Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon; Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.			

<ul style="list-style-type: none"> Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Mesdhetare. <p>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e Evropës Mesdhetare. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
<p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës Mesdhetare. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Mesdhetare. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Mesdhetare. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.</p>
	<p>Situata e të vepruarit Në Evropën Mesdhetare bëjnë pjesë: Portugalia, Spanja, Italia, Greqia, Malta, Andorra, San-Marinoja dhe Vatikani. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit të tij.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: “Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përcaktoni pozitën gjeografike të këtij nënrajoni dhe përshkruani tiparet e relievit të tij. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: Në Evropën Mesdhetare bëjnë pjesë: Portugalia, Spanja, Italia, Greqia, Malta, Andorra, San-Marinoja dhe Vatikani. - Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqitet relievi i këtij rajoni</p>

	<p>gjeografik? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Evropa Mesdhetare shtrihet në gjerësitë gjeografike mesatare Hemisferës Veriore, përfshin gadishuj Iberik, Apenin dhe gad. e Ballkanit, ka dalje në Oqeanin Atlantik dhe detin Mesdhe.</p> <p>Është vatër e qytetërimeve grek e romak.</p> <p>Ka shumë ishuj e gadishuj relievë përbëhet nga malet si: Apeninet, Pirenej, Pindit etj.</p> <p>Klima tipike mesdhetare e lumenjtë kanë regjim mesdhetar, rrjet i dendur lumor.</p>
b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 2, 3, 4 të cilat paraqesin popullimin e rajonit dhe zhvillimin e ekonomisë së tij.</p> <p>Popullsia e Evropës Mesdhetare është afro 128 milionë banorë dhe dendësi prej 117 b/km², shkallë të lartë të popullsisë urbane.</p> <p>Degët kryesore të ekonomisë janë: ind. e lehtë e ajo ushqimore, ind. e prodhimit të makinave, ind. energjetike, farmaceutike, elektronike etj., sikurse bujqësia, blegtoria peshkimi, turizmi etj.</p> <p>Hapi III : Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore 2.18

Vendet e Evropës Mesdhetare

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.18: Vendet e Evropës Mesdhetare	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> - përcakton vendet e Evropës Mesdhetare; - shpjegon kushtet natyrore, social-ekonomike të këtyre vendeve. 		Fjalët kyçe: Portugalia, Spanja, Andorra, Italia, Malta, San-Marinoja, Vatikani, Greqia.	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Mesdhetare. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon. • Ndërton argumente, p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Mesdhetare. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Mesdhetare. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Mesdhetare. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Mesdheut. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Mesdheut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës Mesdhetare.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Mesdhetare.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Mesdhetare.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.

Situata e të vepruarit

Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni nga një veçori kryesore (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Mesdhetare.

Veprimet në situatë**Hapi I: Rrjeti i diskutimit**

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: **Diskutojmë:** Bazuar në njohuritë tuaja, evidentoni nga një veçori kryesore (të kushteve natyrore, popullimit ose zhvillimit ekonomik) të secilit prej shteteve të Evropës Mesdhetare.

Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...

Mësuesi/ja vazhdon: Në Evropën Mesdhetare bëjnë pjesë: Portugalia, Spanja, Italia, Greqia, Malta, Andorra, San-Marinoja dhe Vatikani.

- Mësuesi/ja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqiten kushtet natyrore e social ekonomike të këtyre shteteve? Jepni nga një shembull.

- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve...

Mësuesi/ja vazhdon:

Portugalia, Spanja e Andorra shtet i vogël, shtrihen në gadishullin Iberik, kanë dendësi të madhe të popullsisë në zonat rurale.

Italia, Malta shtet ishullor në dt. Mesdhe, San Marinoja dhe Vatikani pjesë e gadishullit Apenin kontribut për kulturën Evropiane dhe prodhimin e lartë industrial e bujqësor.

Vatikani shteti më i vogël në botë gjendet selia e kishës Katolike.

Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto

Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 9 e 10 të cilat tregojnë paraqitjen grafike të sektorëve kryesorë të ekonomisë së shtetit Grek e zhvillimin e turizmit të tij.

b. Ndërtimi i njohurive të reja	Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore 2.19

Evropa Lindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.19: Evropa Lindore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> - përcakton pozitën gjeografike e kushtet natyrore të Evropës Lindore. - shpjegon dukuritë sociale e ekonomike të Evropës Lindore. 		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore, popullimi dhe ekonomia	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi.		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet.
- Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Lindore.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon.
- Ndërton argumente, p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Lindore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
<ul style="list-style-type: none"> Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Lindore. 	
5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)	
<ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. 	
6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)	
<ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. 	
7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)	
<ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Lindore. 	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës	
1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike	
<ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Baltikut. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit	
<ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës Lindore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Lindore. 	
3. Marrja e vendimeve	
<ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Lindore. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.
	Situata e të vepruarit Në nënrajonin e Evropës Lindore bëjnë pjesë: Letonia, Lituania, Bjellorusia, Moldavia, Ukraina, Çekia, Sllovakia, Hungaria, Rumania, Bullgaria, Sllovenia, Kroacia, Serbia, Bosnjë-Hercegovina, Mali i Zi, Maqedonia, Shqipëria dhe Kosova. Ndër to, vendet e Gadishullit të Ballkanit: Kroacia, Sllovenia, Mali i Zi, Bosnjë-Hercegovina, Serbia, Shqipëria, Kosova, Maqedonia, Bullgaria dhe Rumania, njihen edhe si vende të Evropës Juglindore. Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përshkruani disa tipare të relievit të Evropës Lindore.

	<p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I : Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë: Bazuar në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, përshkruani disa tipare të relievit të Evropës Lindore.</i></p>
b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Evropa Lindore shtrihet nga nënrajoni i Ev. Perëndimore deri në rajonin e Rusisë.</p> <p>- Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqiten kushtet natyrore e social ekonomike të këtij rajoni? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Relievi ka një ndërthurje të maleve, kodrave me sip. fushore. Masivi i Bohemisë, m. Karpate, Alpet e Transivalisë, m.e Ballkanit Qendror, Alpet Dinarike, Ultësira e Panonisë, ult. e Vllahisë.</p> <p>Klima kontinentale... por edhe atë mesdhetare...</p> <p>Lumenjtë Danubi i cili përshkon 8 vende sikurse lumenjtë të tjerë që derdhen në D. Mesdhe , D. Baltik e D. e Zi.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 3,4,5e 6 të cilat tregojnë shpërndarjes e popullsisë në Ev. Lindore,ku ky rajon ka një popullsi prej 190 milionë banorë e dendësi prej 16b/km2.</p> <p>Zhvillimi ekonomik ka nivelin më të ulët të të ardhurave për frymë.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore 2.20

Vendet e Evropës Lindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.20: Vendet e Evropës Lindore	

<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - përcakton pozitën gjeografike të Polonisë, Lituanisë, Letonisë e Bielllorusisë. - shpjegon dukuritë natyrore të Moldavisë e Ukrainës. - argumenton dukuritë social–ekonomike të këtyre vendeve. 	<p>Fjalët kyçe: Poloni, Lituani, Letoni, Bjelllorusi, Moldavi, Ukrainë.</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi.</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Lindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Lindore. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Lindore. 	

<p>Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Baltikut. 	
<ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
<p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës Lindore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Lindore. 	
<p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Lindore 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse dhe nga burime të ndryshme.</p>
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Polonisë, Lituanisë, Letonisë, Bjellorusisë, Moldavisë dhe Ukrainës. Përshkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërit prej këtyre vendeve...</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Polonisë, Lituanisë, Letonisë, Bjellorusisë, Moldavisë dhe Ukrainës</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Polonisë, Lituanisë, Letonisë, Bjellorusisë shtrihen në pjesën lindore të Fushës së Evropës Veriore.</p> <p>-Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqiten social-ekonomike të këtyre shteteve? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Kultivimi i drithërave, bimëve industriale, patates e perimeve në blegtori mbarështimin e shpendëve, gjedhit dhe derrit.</p> <p>Industria rezervat e naftës, potasit, gazi natyror të importuar nga Rusia, metalurgjia, ind. e përpunimit të drurit, ushqimore, kimike.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 6, 7, 8</p>

	e 9 të cilat tregojnë pozicionin gjeografik të Ukrainës e Moldavisë dhe zhvillimin ekonomik të tyre. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup
b. Ndërtimi i njohurive të reja	Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➔ Tema mësimore 2.21

Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.21: Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> - përcakton pozitën gjeografike të Republikës Ceke, Sllovakisë, Hungarisë, Bullgarisë e Rumanisë. - shpjegon zhvillimin ekonomik të këtyre vendeve (Republika Ceke, Sllovakia e Hungaria, Bullgaria e Rumania).		Fjalët kyçe: Republika Ceke, Sllovaki, Hungari, Bullgari, Rumani.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Evropës Lindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit rajon. • Ndërtton argumente p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.			

<ul style="list-style-type: none"> Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Evropës Lindore. 	
<p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh./ disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Lindore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Lindore. 	
<p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. 	
<p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. 	
<p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Lindore. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p>	
<p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Baltikut. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
<p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Evropës Lindore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Evropës Lindore. 	
<p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Evropës Lindore. 	
<p><u>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</u></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës, pozitën gjeografike të Republikës Çeke, Sllovakisë, Hungarisë, Bullgarisë dhe Rumanisë. Përshkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërës prej këtyre vendeve.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: <i>Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Republikës Çeke, Sllovakisë, Hungarisë, Bullgarisë dhe Rumanisë.</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: - Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqiten zhvillimi ekonomik e këtyre shteteve? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Ekonomia bujqësore degë e rëndësishme, nëntoka e pasur me rezerva mineralesh si dhe metale të rralla. Prodhimi i automjeteve Skoda, lokomotivave Republika Çeke traktorëve, tramit. Çeliku, qeramika, lëndë kimike e ushtarake etj. Kanë të zhvilluar transportin lumor, turizmi kulturor e malor.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 6, 7, 8 e 9 të cilat tregojnë pozicionin gjeografik të Rumanisë dhe Bullgarisë dhe zhvillimin ekonomik të tyre.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➞ Tema mësimore 2.22

Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.22: Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	

<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - përcakton pozitën gjeografike të Sllovenisë, dhe Kroacisë, Malit të Zi, Bosnjë–Hercegovinës, Serbisë dhe Maqedonisë. - shpjegon zhvillimin ekonomik të këtyre vendeve (Sllovenisë dhe Kroacisë, Malit të Zi, Bosnjë–Hercegovinës, Serbisë dhe Maqedonisë) 	<p>Fjalët kyçe: Slloveni, Kroaci, Mali i Zi, Bosnjë–Hercegovina, Serbi, Maqedoni</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të vendeve të Evropës Lindore. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të vendeve Evropës Lindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit vend • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të vendeve të rajonit të Evropës Lindore <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Lindore. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. 	

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Lindore.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Evropës Lindore.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Baltikut.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të vendeve të Evropës Lindore.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Sllovenisë dhe Kroacisë, Mali i Zi, Bosnja–Hercegovina, Serbisë dhe Maqedonisë.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të vendeve të Evropës Lindore.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.

Situata e të vepruarit

Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Sllovenisë, Kroacisë, Malit të Zi, Bosnjë-Hercegovinës, Serbisë dhe Maqedonisë.

Përkrahja disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërit prej këtyre vendeve.

Veprimet në situatë**Hapi I : Rrjeti i diskutimit**

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: **Diskutojmë:** “Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Sllovenisë, Kroacisë, Malit të Zi, Bosnjë-Hercegovinës, Serbisë dhe Maqedonisë.

Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë,....

Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Përkrahja disa veçori të kushteve natyrore, popullimit ose të zhvillimit ekonomik të njërit prej këtyre vendeve? Jepni nga një shembull.

- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...

Mësuesi/ja vazhdon:

<i>b. Ndërtimi i njohurive të reja</i>	<p>Shërbimet e turizmi zënë një vend të rëndësishëm në ekonominë e Sllovenisë e Kroacisë kanë sip. të mëdha pyjore. Mali i Zi ka të zhvilluar turizmin bregdetar e atë malor mbi të cilat është mbështetur e zhvilluar sektori i shërbimeve.</p> <p>Bosnjë–Hercegovina mbështetet në sektorin e bujqësisë ,ekonominë pyjore, energjetikë dhe turizmin kulturor.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 7e 8 të cilat tregojnë dhe zhvillimin ekonomik Serbisë e Maqedonisë.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i>	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
<i>Vlerësimi i nxënësit</i>	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➞ Tema mësimore 2.23

Vendet e Evropës Lindore(vazhdim)

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika II. Evropa		Tema mësimore 2.23: Vendet e Evropës Lindore (vazhdim)	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> - përcakton pozitën gjeografike të Shqipërisë dhe rëndësinë që ajo ka si urë lidhëse në rajon. - shpjegon zhvillimin social-ekonomik të Shqipërisë e Kosovës.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike e Shqipërisë dhe rëndësia e saj, popullimi dhe zhvillimi ekonomik i Shqipërisë, Kosova.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të vendeve të Evropës Lindore.			

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të vendeve Evropës Lindore.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë e secilit vend.
- Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të vendeve të rajonit të Evropës Lindore.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Lindore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Lindore.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.
- Lokalizon në hartë shtetet e Evropës Lindore.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Evropës Lindore.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Evropës Lindore.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të Shqipërisë e Kosovës.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Evropës dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Shqipërisë e Kosovës.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Shqipërisë e Kosovës.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të vendeve të Evropës Lindore Shqipërisë e Kosovës.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.
b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Situata e të vepruarit Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Shqipërisë dhe vlerëso rëndësinë e saj. Përshkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Republikës së Shqipërisë.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Përcakto në hartën fiziko-gjeografike të Evropës pozitën gjeografike të Shqipërisë dhe vlerëso rëndësinë e saj. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon:..Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Përshkruaj disa veçori të kushteve natyrore, popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Republikës së Shqipërisë? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Pozita gjeografike ka rëndësi strategjike ku kalojnë rrugë të rëndësishme ekonomike por edhe kulturore. Relievi ka formën e një amfiteatri. Popullsia e Shqipërisë ka ardhur gjithmonë në rritje por vitet e fundit një rënie e nr. të popullsisë për shkak të emigracionit pas viteve '90. Baza e ekonomisë është Bujqësia, blegtoaria, peshkimi e turizmi etj.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 7, 8, 9 e 10 të cilat tregojnë pozicionin gjeografik dhe zhvillimin ekonomik të Kosovës.</p> <p>Hapi III : Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

Punë praktike 4

Tema: Evropa Mesdhetare dhe Evropa Lindore

Rezultatet e të nxënit

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartën fiziko-gjeografike nënrajonin e Evropës Mesdhetare dhe nënrajonin e Evropës Lindore;
- lokalizon, emërton dhe ngjyros në hartën-skicë format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit prej nënrajoneve;
- lokalizon dhe emërton në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit nënrajon;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të secilit prej nënrajoneve;
- shfaq kureshtje dhe interes për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre nënrajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, materiale dhe harta të gjetura në burime të ndryshme (internet, enciklopedi etj.), si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlasi gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim idesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit/et duhet të mbështeten në njohuritë e marra mbi veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të Evropës Mesdhetare dhe të Evropës Lindore. Mësuesi/ja i orienton nxënësit/et të përzgjedhin dhe të diskutojnë rreth informacioneve që kanë gjetur në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të këtyre nënrajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: nënrajonin e Evropës Mesdhetare dhe atë të Evropës Lindore.
2. Lokalizoni në hartën e ekspozuar në klasë shtetet e secilit prej këtyre nënrajoneve.
3. Lokalizoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit nënrajon.
4. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë (detet, liqenet, rrjedhat

kryesore lumore) e secilit prej nënrajoneve.

5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit nënrajon.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 4, plotëso hartat-skicë 10 dhe 11 në fund të librit.

Projekt 1 (ora e dytë)

Tema: Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të nënrajoneve të Evropës

Rezultatet e të nxënit

Në përfundim të këtij projekti nxënësi/ja përmes kërkimit gjeografik:

- zbulon dhe vlerëson vlerat natyrore, historike, kulturore dhe ekonomike të nënrajoneve të Evropës: Evropa Perëndimore, Evropa Veriore, Evropa Ishullore, Evropa Mesdhetare;
- shfrytëzon teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, si dhe materiale të tjera mbështetëse për realizimin e projektit;
- përzgjedh informacionin dhe e përpunon atë, ndërton grafikë, diagrame me të dhëna statistikore. eidenton veçoritë që identifikojnë secilin prej rajoneve dhe vlerëson diversitetin midis tyre;
- respekton idetë e prezantuara nga të tjerët dhe ndan me ta, përvojat individuale.

Burimet kryesore të informacionit: teksti mësimor “Gjeografia 8”; kllastera dhe materiale të hulumtuara e të grumbulluara më parë gjatë zhvillimit të temave mësimore; biseda me më të rriturit e familjes; informacione të marra nga interneti; guida të ndryshme turistike, enciklopedi, libra dhe revista me kuriozitete, media dhe programe të ndryshme televizive.

Metodologjia që do të përdoret: punë me grupe, hulumtim, diskutim, analizë, prezantim, shkëmbim opinionesh.

Mjetet që do të përdoren deri në realizimin e projektit:

teksti mësimor “Gjeografia 8”, materiale të printuara (materiale të hulumtuara dhe të grumbulluara), shtypi i shkruar, kompjuter, videoprojektor, flipçarter, markera, fletëpalosje, postera, foto të ndryshme, skica/vizatime, makete të ndërtuara nga nxënësit etj.

Çështjet që do të trajtohen gjatë realizimit të projektit:

- Nxënësit vlerësojnë pozitën gjeografike të secilit prej nënrajoneve dhe rolin e secilit prej tyre në marrëdhëniet me nënrajonet e tjera;
- Lokalizojnë në hartë shtetet e secilit prej nënrajoneve;
- Identifikojnë dhe analizojnë veçoritë fiziko-gjeografike të secilit prej nënrajoneve;
- Evidentojnë veçoritë e popullimit dhe kulturës të secilit prej nënrajoneve;
- Analizojnë tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik dhe të shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së secilit prej nënrajoneve.

Përshkrim përmbledhës i veprimtarive kryesore që do të zhvillohen gjatë orës së parë të projektit

1. Paraqitja e punës së secilit grup, e cila mund të bëhet në mënyrë elektronike (me *PowerPoint* apo me forma të tjera) ose me anë të posterave, skemave, tabakëve etj., sipas vendimmarrjes së grupit.
2. Dorëzimi i materialit të printuar.
3. Diskutimi në klasë mbi projektet e përgatitura.
4. Vlerësimi i punës së nxënësve

Përsëritja Evropa (Evropa Mesdhetare dhe ajo Lindore)

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Evropa Lindore ka dalje në Oqeanin Paqësor. V G
- Evropa Mesdhetare kufizohet me Evropën Veriore. V G
- Në Gadishullin Apenin gjenden rezervat më të mëdha të naftës në Evropë. V G
- Në relievën e Evropës Mesdhetare mbizotërojnë ultësirat. V G
- Evropa Mesdhetare ka përqindje të lartë të popullsisë urbane. V G
- Moldavia është prodhuesja më e madhe e pajisjeve të teknologjisë së lartë në Evropë. V G
- Trekëndëshi Torino-Gjenovë-Milano është sot hapësira kryesore industriale e Italisë. V G

2. Qarko në hartën fiziko-gjeografike të Evropës dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të:

- a) Evropës Mesdhetare;
- b) Evropës Lindore.

3. Përshkruaj kushtet natyrore të:

- a) Evropës Mesdhetare;
- b) Evropës Lindore.

4. Diskuto mbi pyetjet e mëposhtme:

a) Cilat vende janë prodhueset më të mëdha të automobilitave në Evropën Mesdhetare dhe në Evropën Lindore?

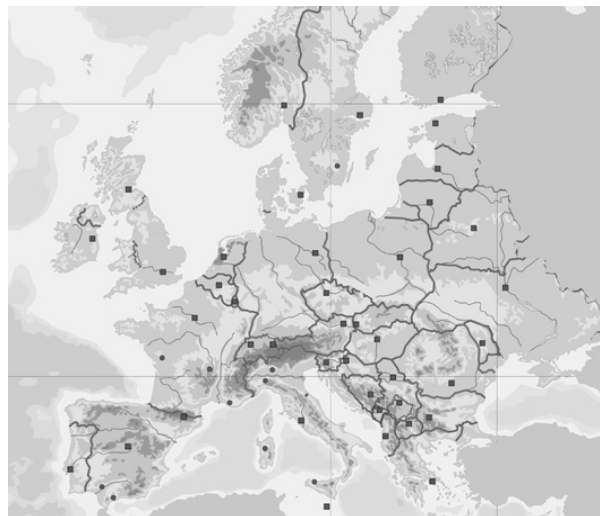
b) Cilat vende të Evropës Mesdhetare dhe të Evropës Lindore kanë më të zhvilluar ekonominë bujqësore? Për çfarë dallohen më tepër?

c) Cilat vende të Evropës Mesdhetare dhe të Evropës Lindore kanë më të zhvilluar industrinë? Për cilat industri dallohen më tepër ato?

d) Cilat vende turistike janë më të vizituarat në Evropën Mesdhetare dhe në Evropën Lindore? Pse?

e) Cilat vende të Evropës Mesdhetare dhe të Evropës Lindore dallohen për sipërfaqet e mëdha pyjore në territoret e tyre?

f) Cilat vende të Evropës Mesdhetare dhe të Evropës Lindore prodhojnë energji

elektrike nga burime alternative (të përtëritshme)? Cilat prej tyre e mbështetin energjetikën në shfrytëzimin e naftës, gazit natyror dhe në centralet bërthamore?

g) Pse është e rëndësishme pozita gjeografike e Shqipërisë?

5. Krahazo tiparet fizike, natyrën e popullimit dhe të ekonomisë së Evropës Mesdhetare me ato të Evropës Lindore:

a) evidento të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre;

b) plotëso tabelën e mëposhtme me një ose disa veçori që e dallojnë secilin prej nënrajoneve.

Nënrajonet	Veçori dalluese të secilit prej rajoneve
Evropa Mesdhetare	
Evropa Lindore	

6. Analizo tiparet e zhvillimit ekonomik të:

a) Portugalisë, Spanjës, Andorrës, Italisë, Maltës, San Marinos, Vatikanit dhe Greqisë;

b) Letonisë, Lituaniës, Bjellorusisë, Moldavisë, Ukrainës, Çekisë, Sllovakisë, Hungarisë, Rumanisë, Bullgarisë, Sllovenisë, Kroacisë, Serbisë, Bosnjë-Hercegovinës, Malit të Zi, Maqedonisë, Shqipërisë dhe Kosovës.

Testim II

Evropa (Evropa Mesdhetare dhe ajo Lindore)

Grupi A

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Evropa Lindore ka dalje të gjerë në Oqeanin Paqësor. V G
- Gadishulli Iberik është pjesë e nënrajonit të Evropës Mesdhetare. V G
- Në Gadishullin Apenin gjenden rezervat më të mëdha të naftës në Evropë. V G
- Në relievën e Evropës Mesdhetare mbizotëron relievi kodrinoro- malor. V G
- Evropa Mesdhetare ka përqindjen më të ulët të popullsisë urbane në rajon. V G
- Italia është prodhuesja më e madhe e makinave në Evropën Mesdhetare. V G
- Pjasa juglindore e Spanjë dallon për dendësi të madhe të popullsisë. V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të Evropës Mesdhetare:

---

3. Evidento kushtet natyrore të Evropës Mesdhetare: _____

---

4. Cilat vende të Evropës Lindore kanë më të zhvilluar industrinë? Për cilat industri dallohen më tepër? _____

5. Cilat vende turistike janë më të vizituarat në Evropën Mesdhetare? Pse? _____

6. Vlerëso rolin e pozitës gjeografike të Shqipërisë: _____

7. Analizo tiparet e zhvillimit ekonomik të: Italisë dhe Ukrainës: _____

Grupi B

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Evropa Mesdhetare ka dalje në Oqeanin Paqësor. V G
- Evropa Lindore kufizohet me Evropën Perëndimore dhe me Evropën Veriore. V G
- Sllovenia është vend i Gadishullit Apenin. V G
- Lartësia më e madhe e relievit të Evropës arrihet në Evropës Lindore. V G
- Evropa Lindore ka përqindjen më të lartë të popullsisë urbane në Evropë. V G
- Greqia është prodhuesja më e madhe e pajisjeve të teknologjisë së lartë në Evropën Mesdhetare. V G
- Trekëndëshi Torino-Gjenovë-Milano është sot hapësira kryesore industriale e Italisë. V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të Evropës Lindore: _____

---

3. Evidento kushtet natyrore të Evropës Lindore: _____

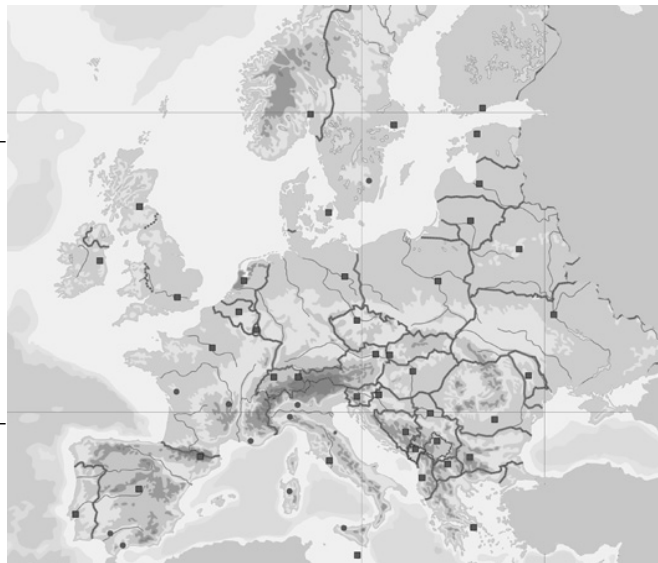

---

4. Cilat vende janë prodhueset më të mëdha të automobilave në Evropën Mesdhetare dhe në Evropën Lindore? _____

5. Cilat vende të Evropës Lindore prodhojnë energji elektrike nga burime alternative (të përtëritshme)? Cilat prej tyre e mbështetin energjetikën në shfrytëzimin e naftës, gazit natyror? _____

6. **Krahaso** tiparet fizike të Evropës Mesdhetare me ato të Evropës Lindore dhe përcakto të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre: _____

7. Përcaktoni disa veçori të përgjithshme të zhvillimit të Shqipërisë dhe të Kosovës: ____

8. **Analizo** tiparet e zhvillimit ekonomik të Spanjës dhe Sllovenisë: _____

➔ Tema mësimore 3.1

Rajoni i Rusisë, tiparet e përgjithshme fiziko-gjeografike

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.1: Rajoni i Rusisë, tiparet e përgjithshme fiziko-gjeografike	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - Identifikon dhe interpreton me ndihmën e hartës tiparet e përgjithshme fiziko-gjeografike të rajonit të Rusisë. - Dallon veçoritë e popullimit dhe natyrën e zhvillimit ekonomik të Rusisë në botën Moderne.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike; rajonizimi i rajonit; kushtet natyrore.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet mbi: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Rusisë.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Rusisë.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore.
- Ndërton argumente, p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Rusisë.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Rusisë.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Rusisë.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Rusisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizon në hartë shtetet të Rusisë. <p>5. Kompetenca personale (<i>Nxënësi bën jetë të shëndetshme</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Rusisë. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Rusisë. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Rusisë. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Rusisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Rusisë. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Rusisë. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Rusisë. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë që nxënësit kanë nga burime të ndryshme.</p>
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Rusia është rajoni i hapësirave të mëdha, klimës shumë të ftohtë (shpesh të acartë), pyjeve të padepërtueshme, maleve të larta, skajeve të izoluara dhe kufijve mjaft të largët. Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni dhe, bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij.</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë</i>: Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni.</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon... u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un:</p> <p>Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij? Jepni nga një shembull.</p>

b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Rusisë hapësirë e madhe, 11 zona orare disa rajone fiziko-gjeografike si: Fusha Ruse, Malet Kaukaz, Malet Urale, Fusha e Siberisë Perëndimore, pllaja e Siberisë Qendrore, Vargmalet e Azisë Qendrore, Malësitë Lindore.</p> <p>Klima e ftohtë kontinentale me temperatura ekstreme.</p> <p>Bimësia gjashtë zona si: tundra, tajga, pyje gjethegjërë, barishtore etj.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë dhe të diskutojnë bazuar në figurat 4, 5, 6 e 7 (të cilat tregojnë pamje të këtij rajoni gjeografik).</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 dhe 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore 3.2

Popullimi dhe ekonomia e Rajonit të Rusisë

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.2: Popullimi dhe ekonomia e Rajonit të Rusisë	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - Identifikon dhe interpreton me ndihmën e hartës shtetet përbërëse të rajonit të Rusisë. - Dallon veçoritë e popullimit dhe natyrën e zhvillimit ekonomik të Rusisë në botën Moderne.		Fjalët kyçe: harta politike e Rusisë, popullimi, ekonomia	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe

1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)

- Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet.
- Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Rosisë.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Rosisë.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore.
- Ndërtton argumente, p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Rosisë.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Rosisë.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Rosisë.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Rosisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.
- Lokalizon në hartë shtetet e Rosisë.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Rosisë.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Rosisë.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Rosisë.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Rosisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Rusisë. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Rusisë. 	
3. Marrja e vendimeve <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Rusisë. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.
	<p>Situata e të vepruarit Situata 25: Emri i Rusisë lidhet me një histori të gjatë zhvillimesh politike, ekonomike dhe sociale. Pjesë e historisë ruse janë: kozakët pushtues, autokracia cariste, peshkopët bizantinë dhe larmia kulturore. Ngjarjet kryesore që shënjuan rrjedhën historike të Rusisë përgjatë shekujve ishin: sprapsja e hordhive mongole, zgjerimi i territoreve dhe krijimi i një perandorie gjigante, shpartallimi i Napolonit, vendosja e sistemit komunist, rënia e tij, si dhe humbja e shumë territoreve në perëndim të ish-BS. Sot Rusia është në rrugën e tranzicionit dhe të reformave të rëndësishme demokratike. Bazuar në njohuritë e marra nga burime të ndryshme, evidentoni ndikimin e saj në zhvillimet evropiane dhe botërore në periudha të ndryshme historike.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Përcaktoni në hartën politike shtetet që përbëjnë rajonin e Rusisë. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë,... Mësuesi/ja vazhdon:.-Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të popullimit e ekonomisë së këtij rajoni? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Rusisë mbizotëron popullsinë Ruse, 6 republika autonome të qendrës. Pas viteve’90 ka rënie të nr të popullsisë si rezultat i pakësimit të numrit të lindjeve e cila ka sjellë plakje të popullsisë. Ekonomia ky rajon dallon për sip. të madhe pyjore e cila ka sjell zhvillimin e industrisë së përpunimit të drurit.</p>

b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Peshkimi industria mbështetet në e mëdha energjetike e në burimet e pasura minerale, për sasinë e gazit natyror $\frac{1}{4}$ të botës.</p> <p>Prodhon e eksporton pajisje ushtarake.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 3 e cila paraqet hartën e industrive kryesore të rajonit të Rusisë.</p> <p>Hapi III : Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Tema mësimore 3.3

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Veriut

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.3: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Veriut	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja - Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Amerikës së Veriut dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. -Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Veriut. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut.			

- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore.
- Ndërtton argumente p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënës (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Veriut.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Veriut.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Veriut.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Veriut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.
- Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Veriut.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Veriut.

Rezultatet e të nxënës sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Veriut.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Veriut.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Veriut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Veriut.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimt dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Veriut.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë që nxënësit kanë nga burime të ndryshme.

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Bazuar në hartën fiziko-gjeografike, përcaktoni dhe vlerësoni pozitën gjeografike të Amerikës së Veriut.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: “përcaktoni dhe vlerësoni pozitën gjeografike të Amerikës së Veriut ” Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë,... Mësuesi/ja vazhdon: - Mësuesi/ja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: cilat janë kushtet natyrore të Am. së Veriut? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Amerikës së Veriut përfshin ShBA dhe Kanadanë. Format kryesore të relievit janë vargjet malore, rrafshnaltat, pllajtat, ultësirat, luginat. Klima karakterizohet nga gjerësia gjeografike veriore,dalja e gjerë në oqeane dhe nga veçoritë e relievit. Tornadot një ndër veçoritë kryesore të Am.së Veriut. Bimësia pothuajse të gjitha llojet e bimësisë. Hidrografia e pasur me lumenj e liqene: 5 liqenet e Mëdhenj e lumi Misisipi e degët e tij.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 1, 2, 3 e 4 të cila paraqesin tiparet fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3.4

Popullimi, urbanizimi dhe ekonomia e Amerikës së Veriut

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.4: Popullimi, urbanizimi dhe ekonomia e Amerikës së Veriut	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja: - Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për veçoritë e popullimit të këtij rajoni dhe shkallën e ndikimit të imigracionit në tiparet e popullsisë dhe kulturës së sotme. - Dallon tiparet kryesore të modelit të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Veriut.		Fjalët kyçe: historiku i popullimit, modelet zhvillimit urban, burimet natyrore, ekonomia e rajonit	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Veriut.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut. Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Veriut.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Veriut. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Veriut. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Veriut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.			

<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Veriut. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Veriut. 	
<p>Rezultatet e të nxëniet sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Veriut. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Veriut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Veriut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Veriut. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Veriut. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Veriut. 	
<p><i>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</i></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë që nxënësit kanë nga burime të ndryshme.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Amerika e Veriut (veçanërisht ShBA-ja) është hapësira që dallon për numrin e lartë të popullsisë dhe për zhvillimin e madh urban e ekonomik. Ajo njihet gjithashtu edhe për rolin e saj në drejtim të politikave dhe të zhvillimeve botërore. Bazuar në njohuritë tuaja, vlerësoni përmes shembujve zhvillimin ekonomik të këtij rajoni, si dhe ndikimin e tij në botë.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: <i>Bazuar në njohuritë tuaja, vlerësoni përmes shembujve zhvillimin social- ekonomik të këtij rajoni, si dhe ndikimin e tij në botë.</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: Mësuesi/ja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: cilat janë kushtet natyrore që kanë ndikuar në zhvillimin social të Amerikës së Veriut? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Popullimi i këtij rajoni lidhet me lëvizjet migratore nga Evropa dhe migrimet e brendshme. Kolonizimi nga Evropianët solli ndryshime në kulturën e popullsisë vendase. Popullsia e ardhur u vendos në zonat bregdetare të verilindjes së ShBA-së. Nivel të lartë të urbanizimit... Burimet natyrore janë të shumta në këtë rajon ku dallojnë rezervat e mineraleve dhe burimet energjetike kryesisht në: Mburojën Kanadeze, m. Apalashe, m. Shkëmbore dhe në m. Bregdetare. Ekonomia e rajonit dallohet për zhvillim intensiv të ekonomisë bujqësore. Industria një ndër sektorët më të rëndësishëm të ekonomisë së rajonit. Degët kryesore dallohet industria e prodhimit të automjeteve, pajisjeve elektronike, aviacionit etj.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 4 e cila paraqet hartën e degëve kryesore të ekonomisë së rajonit të Amerikës së Veriut.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimin 6 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”. Mbro një pikëpamje.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Punë praktike 5

Tema: Rajoni i Rusisë dhe rajoni i Amerikës së Veriut

Rezultatet e të nxënësve

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartën fiziko-gjeografike rajonin e Rusisë dhe rajonin e Amerikës së Veriut;
- lokalizon, emërton e ngjyros në hartën-skicë format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit rajon;
- lokalizon dhe emërton në hartë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të rajoneve;
- shfaq kureshtje dhe interes për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre rajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, materiale dhe harta të gjetura në internet ose në enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas i gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim idesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit/et duhet të bazohen në njohuritë e marra mbi veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të rajonit të Rusisë dhe të rajonit të Amerikës së Veriut. Mësuesi/ja i orienton nxënësit/et të hulumtojnë në burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta, dokumentarë shkencorë), të për zgjedhin dhe më pas të diskutojnë rreth informacioneve të grumbulluara në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të këtyre rajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: rajonin e Rusisë dhe rajonin e Amerikës së Veriut.
2. Lokalizoni në hartën e ekspozuar në klasë shtetet e secilit rajon.
3. Lokalizoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajtat, shkretëtirat, gropat) të secilit rajon.

4. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë e secilit prej rajoneve (detet, liqenet, rrjedhat kryesore lumore etj.).

5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit rajon.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 5, plotëso hartat-skicë 12-15 në fund të librit.

➤ Tema mësimore 3.5

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Rajonit të Amerikës së Mesme

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.5: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Rajonit të Amerikës së Mesme.	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja -Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Amerikës së Mesme dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. - Identifikon në hartë veçoritë fiziko-gjeografike e kushtet natyrore të Amerikës së Mesme.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike e rajonit, kushtet natyrore	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Mesme. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Mesme . Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Mesme			

<p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Mesme. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Mesme. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Mesme dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Mesme. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Mesme. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Mesme. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Mesme. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Mesme dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Mesme. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Mesme. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Mesme. 	
<p><u>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</u></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë që nxënësit kanë nga burime të ndryshme.</p>
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Pamja e mëposhtme i përket peizazhit të Karaibeve. Për kushtet që ofron, bregdeti i tyre mbetet zona më e parapëlqyer nga turistët e vendeve të ndryshme, sidomos nga ata të Amerikës Veriore. Bazuar në njohuritë tuaja, tregoni ku ndodhet kjo zonë. Cilat janë kushtet që i japin përparësi kësaj hapësire për zhvillimin e turizmit?</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Bazuar në njohuritë tuaja, tregoni ku ndodhet kjo zonë? Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: Mësuesi/ja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: cilat janë kushtet natyrore të Amerikës së Mesme? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Hapësirë mjaft e pasur ndikim të uraganeve e tornadove në Karaibe. Urë tokësore midis dy Amerikave, kufi shtetëror midis ShBA –së dhe Meksikës. Reliev i lartë ,Sierra Madre Lindore dhe Sierra Madre Perëndimore, pllaja Qendrore zonë sizmike e vullkanike. Vija bregdetare ka sip. të mëdha ultësirash. Gad. Jukatan dhe ishujt e Karaibeve. Lumi kryesor Rio Grande. Klima përcaktohet nga pozicioni gjeografik, lartësia mbi nivelin e detit,ndikimi i erërave e rrymat oqeanike. Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 3 e cila paraqet katet e bimësisë së rajonit të Amerikës së Mesme. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 e 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3.6

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës së Mesme

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.6: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës së Mesme	

<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së Amerikës së Mesme. - Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së Amerikës së Mesme. 	<p>Fjalët kyçe: popullimi dhe kultura e rajonit, zhvillimi ekonomik.</p>
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>	<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Mesme. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Mesme. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Mesme <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Mesme. <p>Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Mesme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Mesme dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Mesme. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Mesme. 	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës	
1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike	
<ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Mesme. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Mesme. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Mesme dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit	
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Mesme. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Mesme. 	
3. Marrja e vendimeve	
<ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Mesme 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë që nxënësit kanë nga burime të ndryshme.
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Nga lënda e Historisë, krahas qytetërimeve të tjera të hershme botërore, keni mësuar edhe për qytetërimin Maja. Kur dhe ku lulëzoi ky qytetërim? Cilat janë disa nga gjurmët dhe traditat e tij, të ruajtura deri në ditët e sotme?</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: keni mësuar edhe për qytetërimin Maja. Kur dhe ku lulëzoi ky qytetërim?</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon... u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un:</p> <p>Cilat janë disa nga gjurmët dhe traditat e tij, të ruajtura deri në ditët e sotme?</p> <p>Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Qytetërimi më i hershëm është ai olmeks i vendosur në gjirin e Meksikës, qytetërimi Maja, toltecët në Meksikën Qendrore, shteti i actekëve u dallua për krijimin e qendrave urbane të rëndësishme.</p> <p>Pushtimi spanjoll ku nr. i popullsisë vendase u pakësua, spanjollët u morën me shfrytëzimin e minierave, krijuan ferma bujqësore dhe zhvilluan tregtinë. Përqindjen më</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>të madhe të popullsisë e përbënin metisët dhe të bardhët, vendasit, mulatët e grupe të tjera. Sot popullsia e Amerikës së Mesme përbën 2.35% të popullsisë botërore dhe dendësi mesatare 71 b/km². Mosha mesatare e popullsisë është 26,9 vjeç dhe 73,4% e zë popullsia urbane.</p> <p>Zhvillimi ekonomik industria e naftës dhe e gazit është e përqendruar në gjirin e Meksikës, industria petrokimike, tekstile, prodhimi i çelikut, letrës, qelqit dhe birrës.</p> <p>Turizmi bregdetar e ai kulturor...</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 5 e 6 të cilat paraqesin grafikët e numrit të popullsisë e dendësisë së popullsisë së rajonit të Amerikës së Mesme.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 e 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➡ Tema mësimore 3.7

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Jugut

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.7: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Amerikës së Jugut	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore:</p> <p>Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Amerikës së Jugut dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. - Identifikon në hartë veçoritë fiziko-gjeografike e kushtet natyrore të Amerikës së Jugut. 		<p>Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore</p>	
<p>Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi</p>		<p>Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK</p>	

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe**1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)**

- Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet.
- Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Jugut.

2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)

- Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Jugut.
- Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore.
- Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.

3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Jugut.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Jugut.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Jugut.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Jugut. dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.
- Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Jugut.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Jugut..

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Jugut..
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Jugut.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Jugut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Jugut.

Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Jugut.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Jugut.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga burime të ndryshme.

Situata e të vepruarit

Amerika Jugore mund të quhet rajoni i kontrasteve të mëdha të peizazhit, i cili karakterizohet nga një ndërthurje e maleve me ultësira, rrafshnalta, pllaja dhe shkretëtira. Në këtë rajon gjenden disa nga peizazhet më të njohura në botë, p.sh.: pellgu i Amazonës me xhunglën tropikale dhe me shumëllojshmëri të botës së gjallë; Andet ose “muri gjigant” i rajonit me borë të përhershme; shkretëtira e Atakamës dhe Patagonisë; vullkane të larta, si dhe plazhe nga më të njohurat dhe më të vizituarat prej turistëve. Për cilin prej këtyre peizazheve keni më tepër informacion? Përshkruani veçoritë kryesore të tyre.

Veprimet në situatë**Hapi I: Rrjeti i diskutimit**

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: **Diskutojmë:** Në këtë rajon gjenden disa nga peizazhet më të njohura në botë, p.sh.: pellgu i Amazonës me xhunglën tropikale dhe me shumëllojshmëri të botës së gjallë; Andet ose “muri gjigant” i rajonit me borë të përhershme; shkretëtira e Atakamës dhe Patagonisë; vullkane të larta, si dhe plazhe nga më të njohurat dhe më të vizituarat prej turistëve. Për cilin prej këtyre peizazheve keni më tepër informacion? Përshkruani veçoritë kryesore të tyre.

Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...

Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë disa nga kushtet natyrore të këtij rajoni?

Jepni nga një shembull.

- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...

Mësuesi/ja vazhdon:

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Amerika Jugore shtrihet në hemisferën Jugore i afrohet më tepër Antarktidës ka formën e një trekëndëshi e katërta në botë për nga madhësia.</p> <p>Kushtet natyrore 1/3 e territorit e zë pellgu i Amazonës pellgu ujëmbledhës më i madhë në botë.</p> <p>Andet vargjet malore më të gjata e më të larta në botë me borë të përhershme.</p> <p>Shkretëtira e Atakamës depozitime llave e kripe.</p> <p>Pllaja Braziliane, Rrafshnaltat e Guajanës e Ultësira e Orinokos...</p> <p>Pampa e shkretëtira e Pantagonisë...</p> <p>Hidrografia rrjeti lumor i dendur, lumi më i madh është Amazona me 1000 degët e tij.</p> <p>Klima dallohet për shumëllojshmëri të saj.</p> <p>Bota e gjallë e larmishme.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e cila paraqet hartën fiziko-gjeografike të rajonit të Amerikës së Jugut.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 e 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3.8

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës së Jugut

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA: GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.8: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Amerikës së Jugut	
<p>Rezultatet e të nxënësve të temës mësimore:</p> <p>Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së Amerikës së Jugut. - Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së Amerikës së Jugut. 		<p>Fjalët kyçe: popullimi dhe kultura më e hershme e rajonit, popullimi i sotëm i rajonit, modelet e zhvillimit ekonomik.</p>	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Jugut. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të Amerikës së Jugut. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Amerikës së Jugut. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Jugut. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Jugut. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Jugut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. • Lokalizon në hartë shtetet e Amerikës së Jugut.. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të Amerikës së Jugut. <p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Amerikës së Jugut. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Amerikës së Jugut. 	

- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Amerikës së Jugut dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. **Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit**

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të Amerikës së Jugut.

Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e Amerikës së Jugut.

3. **Marrja e vendimeve**

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të Amerikës së Jugut.

<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.</p>
	<p>Situata e të vepruarit Shtete të këtij rajoni, si Brazili, Argjentina dhe Uruguai, kanë skuadra kombëtare shumë të njohura, disa herë fituese të kampionateve botërore të futbollit. Nëse shohim me vëmendje përbërjen e ekipeve të tyre, do të dallojmë se ato përfaqësojnë një diversitet të popullsisë. Sillni shembuj të tjerë dhe argumentoni secilin rast.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë: Shtete të këtij rajoni, si Brazili, Argjentina dhe Uruguai, kanë skuadra kombëtare shumë të njohura, disa herë fituese të kampionateve botërore të futbollit. Nëse shohim me vëmendje përbërjen e ekipeve të tyre, do të dallojmë se ato përfaqësojnë një diversitet të popullsisë. Sillni shembuj të tjerë dhe argumentoni secilin rast.</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë....</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Cilat janë disa nga karakteristikat e kulturës së këtij rajoni? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Andet hapësira më e populluar dhe e organizuar e Amerikës së Jugut. Popullsia inkase u dallua për administrator të mirë dhe profesionistë në ndërtimin e rrugëve dhe urave. Ndikimi spanjoll e më pas ai portugez.</p>

<p><i>b. Ndërtimi i njohurive të reja</i></p>	<p>Sot 6% e popullsisë së Brazilit e përbën popullsia me ngjyrë dhe 39% ajo e përzier. Popullsia metise kryesisht në veriperëndim të rajonit. Popullsia e Amerikës së Jugut përbën 5.69% të popullsisë botërore dhe dendësi prej 24b/km². Mosha mesatare 30,6 vjeç ku 82,6 % është popullsi urbane, ritmi i rritjes së popullsisë ka ardhur duke u ulur. Ekonomia e Amerikës së Jugut dy vendet më të industrializuara janë Argjentina dhe Brazili. Degët: industria e naftës, ushqimore, tekstile, metalurgjia, turizmi dhe shërbimet. Ekonomia bujqësore mbështetet në kultivimin e kafesë, kallamsheqerit, kauçikut e drithërave. Rio de Zhaniero dallohet me plazhet dhe karnavalet e famshme në të gjithë botën.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 2, 4 e 5 të cilat paraqesin tiparet e popullimit të rajonit të Amerikës së Jugut.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3, 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p><i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i></p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p><i>Vlerësimi i nxënësit</i></p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

Punë praktike 6

Tema: Rajoni i Amerikës së Mesme dhe rajoni i Amerikës së Jugut

Rezultatet e të nxënës

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartë rajonin e Amerikës së Mesme dhe rajonin e Amerikës së Jugut;
- lokalizon, emërton e ngjyros format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit rajon;
- qarkon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të rajoneve;
- shfaq kuriozitet për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre rajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, informacione dhe harta të siguruara nga interneti apo enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim/shkëmbim mendimesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit do të mbështeten në njohuritë e marra rreth veçorive fiziko-gjeografike dhe tipareve të qendrave të rëndësishme urbane e ekonomike të Amerikës së Mesme dhe të Amerikës së Jugut. Mësuesi/ja orienton nxënësit që të hulumtojnë në burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta, CD, fotografi etj.) dhe të për zgjedhin informacione në lidhje me veçoritë e këtyre rajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: rajonin e Amerikës së Mesme dhe rajonin e Amerikës së Jugut.
2. Qarkoni dhe emërtoni në hartën-skicë nënrajonet që përbëjnë secilin prej tyre.
3. Lokalizoni në hartën e ekspozuar në klasë shtetet e secilit rajon.
4. Përcaktoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajtat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit rajon.
5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë e secilit prej rajoneve (detet, liqenet, rrjedhat kryesore lumore etj.).
6. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit rajon.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 6, plotëso hartat-skicë 16-19 në fund të librit.

Përsëritja III **Rajonet e tjera të botës (Rusia, Amerika e Veriut, Amerika e Mesme dhe Amerika e Jugut)**

1. Në katrorin përbri fjalisë, vendos V nëse thënia është e vërtetë, ose G nëse ajo është e

gabuar:

- Rajoni i Rusisë ka dalje në Oqeanin Atlantik. **V G**
- Rajoni i Amerikës Veriore është prodhues i madh botëror i peshkut dhe produkteve te detit. **V G**
- Rajoni i Amerikës së Jugut dallon për larmi të madhe kulturore. **V G**
- Rajoni i Amerikës së Mesme dallohet për rezervat e mëdha të naftës. **V G**
- Në relievin e rajonit të Amerikës së Mesme dominojnë ultësirat e shumta. **V G**
- Gjurmët e popullimit më të hershëm të planetit janë gjetur në Rajonin e Rusisë. **V G**
- Aktualisht në Rajonin e Amerikës së Veriut, sektori i shërbimeve dhe ai financat janë zhvilluar më shumë. **V G**
- Malet Bregdetare dhe ato Shkëmbore janë vargje malorë që shtrihen në perëndim të Amerikës së Veriut. **V G**

2. Përcakto në hartë (e ekspozuar në klasë) dhe **vlerëso**: vendndodhjen gjeografike të rajonit të:

a) Rusisë; **b)** Amerikës së Veriut; **c)** Amerikës së Mesme; **d)** Amerikës së Jugut.

3. Evidento tiparet dalluese të relievit, klimës, hidrografisë dhe botës së gjallë të rajonit të:

a) Rusisë; **b)** Amerikës së Veriut; **c)** Amerikës së Mesme; **d)** Amerikës së Jugut.

4. Diskuto mbi pyetjet:

a. Cilat janë veçoritë e popullimit në rajonin e:

- Rusisë;
- Amerikës së Veriut;
- Amerikës së Mesme;
- Amerikës së Jugut.

b. Si paraqitet shpërndarja dhe dinamika e popullsisë në rajonin e:

- Rusisë;
- Amerikës së Veriut;
- Amerikës së Mesme;
- Amerikës së Jugut.

c. Çfarë zhvillimi ekonomik e karakterizon rajonin e:

- Rusisë;
- Amerikës së Veriut;
- Amerikës së Mesme;
- Amerikës së Jugut.

5. Krahazo midis tyre tiparet fizike dhe humane të rajoneve të: Rusisë; Amerikës së Veriut;

Amerikës së Mesme; Amerikës së Jugut. dhe: **a. evidento** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre;

b. veço një ose disa veçori dalluese që e identifikon secilin prej rajoneve dhe **vendose** në tabelën e mëposhtme:

Rajonet	Veçori dalluese që e identifikon secilin prej rajoneve
Rusia	
Amerika e Veriut	
Amerika e Mesme	
Amerikës e Jugut	

Testim III Rajonet e tjera të botës (Rusia, Amerika e Veriut, Amerika e Mesme dhe Amerika e Jugut)

Grupi A

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Rajoni i Ruisë ka dalje në Oqeanin Paqësor. V G
- Në relievën e rajonit të Amerikës Veriore mbizotërojnë rrafshnaltat. V G
- Rajoni i Amerikës së Jugut dallon për larmi të madhe kulturore. V G
- Rajoni i Amerikës së Mesme dallohet si prodhuese e automjeteve në botë. V G
- Në relievën e rajonit të Amerikës së Mesme dominojnë ultësirat e shumta. V G
- Gjurmët e popullimit më të hershëm të planetit janë gjetur në Rajonin e Ruisë. V G
- Në Rajonin e Amerikës së Veriut, sektori i shërbimeve dhe ai financat janë zhvilluar më shumë. V G
- Malet Bregdetare dhe ato Shkëmbore janë vargje malorë që shtrihen në lindje të Amerikës së Veriut. V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Ruisë: _____

---

3. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Amerikës së Jugut: _____

---

4. Evidento tiparet dalluese të relievit dhe të klimës së Amerikës së Veriut: _____

---

5. Analizo zhvillimi ekonomik të Rosisë: _____

---

6. Krahajo midis tyre tiparet fizike të Amerikës së Veriut dhe Amerikës së Jugut. dhe **evidento** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre: _____

Grupi B

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Rajoni i Rosisë ka dalje në Oqeanin Paqësor. V G
- Në relievin e rajonit të Amerikës Veriore mbizotërojnë vargjet malorë dhe pllajat. V G
- Rajoni i Rosisë dallon për larmi të madhe kulturore. V G
- Rajoni i Amerikës së Veriut dallohet si prodhuese e automjeteve në botë. V G
- Shumë vende të Amerikës së Mesme janë destinacione turistike të rëndësishme V G
- Shkretëtira e Patagonisë shtrihet në veri të Amerikës së Mesme. V G
- Në Rajonin e Amerikës së Mesme, sektori i shërbimeve dhe ai financat janë zhvilluar më shumë. V G
- Malet Bregdetare dhe ato Shkëmbore janë vargje malorë që shtrihen në lindje të Rosisë. V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Amerikës së Veriut: _____

---

3. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Amerikës së Mesme: _____

---

4. Evidento tiparet dalluese të relievit dhe të klimës së Rosisë: _____

5. Analizo zhvillimi ekonomik të Amerikës së Veriut: _____

6. Krahajo midis tyre tiparet fizike të Amerikës së Mesme dhe Amerikës së Jugut. dhe **evidento** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre: _____

Projekt 2 (ora e parë)

Tema: Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të tjera të Botës

Rezultatet e të nxënit

Në përfundim të këtij projekti nxënësi/ja përmes kërkimit gjeografik:

- zbulon dhe vlerëson vlerat natyrore, historike, kulturore dhe ekonomike të rajoneve: të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme, Amerikës së Jugut, Afrikës së Veriut dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahiane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australi Oqeanisë;
- shfrytëzon teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, si dhe materiale të tjera mbështetëse për realizimin e projektit.
- përzgjedh informacionin dhe e përpunojnë atë, ndërton grafikë, diagrame me të dhëna statistikore;
- evidenton veçoritë që e identifikojnë secilin prej rajoneve dhe vlerëson diversitetin midis tyre;
- respekton idetë e prezantuar nga të tjerët dhe ndan me ta, përvojat individuale.

Burimet kryesore të informacionit:

Teksti mësimor i Gjeografisë 8; kllastera dhe materiale të hulumtuara e të grumbulluara më parë gjatë zhvillimit të temave mësimore; biseda me më të rriturit e familjes; informacione të siguruara nga interneti; guida të ndryshme turistike, enciklopedi, libra dhe revista me kuriozitete, media dhe programe të ndryshme televizive.

Metodologjia që do të përdoret:

Punë me grupe, hulumtim, diskutim, analizë, prezantim, shkëmbim opinionesh.

Mjetet që do të përdoren deri në realizimin e projektit:

Teksti mësimor i Gjeografisë 8, materiale të printuara (materiale të hulumtuara dhe të grumbulluara), shtypi i shkruar, kompjuter, videoprojektor, flipçarter, markera, fletëpalosje, postera, foto të ndryshme, skica/vizatime, makete të ndërtuara nga nxënësit etj.

Çështjet që do të trajtohen gjatë realizimit të projektit:

1. Nxënësit vlerësojnë pozitën gjeografike të secilit prej rajoneve dhe rolin e secilit prej tyre në marrëdhëniet me rajonet e tjera.
2. Lokalizojnë në hartë shtetet e secilit prej rajoneve.
3. Identifikon dhe analizon veçoritë fiziko-gjeografike të secilit prej rajoneve.
4. Evidenton veçoritë e popullimit dhe kulturës të secilit prej rajoneve.
5. Analizon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik dhe të shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së secilit prej rajoneve.

Përkthim përmbledhës i veprimtarive kryesore që do të zhvillohen gjatë orës së parë të projektit

- Nxënësit ndahen në grupe me nga katër anëtarë secili.
- Përcaktohen rolet brenda secilit grup.
- Përcaktohen burimet e informacionit, rrugët e sigurimit dhe efektshmëria e tij.
- Sugjerohen mënyrat dhe formati i prezantimit të produktit të projektit.
- Bëhen sugjerime edhe nga nxënës të grupeve të tjera, mbi zgjidhje dhe ide të ndryshme.
- Mësuesja u sugjeron nxënësve, që detyrat tematike të cilat do të realizojnë për secilin prej nënrajoneve të Botës, t'i përfshijnë në produktin e projektit që do të prezantojnë në orën e dytë të tij.

➤ Tema mësimore 3.9

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës së Veriut dhe Azisë

Jugperëndimore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.9: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës së Veriut dhe Azisë Jugperëndimore.	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> • Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore të rajonit	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërtton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. <u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u>			

<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. <p>5. Kompetenca personale (<i>Nxënësi bën jetë të shëndetshme</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore është cilësuar shpesh si një rajon i thatë, sepse ka sipërfaqe të mëdha shkretinore. Aty ndodhet shkretëtira më e madhe e botës. Cila është ajo dhe çfarë veçorish e dallojnë? Këtë rajon e përshkon gjithashtu lumi më i gjatë i planetit. Si quhet ai, ku derdhet dhe çfarë veçorish ka?</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore shtrihet nga brigjet e Atlantikut në perëndim deri në malet e Afganistanit në lindje ka dalje në disa dete si: Mesdheu, Kuq, Kaspik, Arabik, deti i Zi dhe gjiri Persik. Kushtet natyrore format kryesore të relievit janë shkretëtirat, rrafshnaltat, malet, luginat. Shkretëtira e Saharasë e cila zë 1/3 e sipërfaqes së kontinentit Afrikan. Rrafshnalta e Anadollit dhe ajo e Iranit. Shkretëtira e Sirisë e ajo Arabike. Klima e nxehtë dhe e thatë. Hidrografia rrjedha e poshtme e Nilit, lumenjtë Eufrat e Tigër dhe lumi Jordan. Bota e gjallë e larmishme sikurse e florës e faunës.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e cila paraqet veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3.10

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Afrikës së Veriut/Azisë Jugperëndimore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.10: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik i Afrikës së Veriut/Azisë Jugperëndimore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon tiparet e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. • Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni.		Fjalët kyçe: Kultura dhe popullimi i hershëm, popullimi i sotëm dhe kultura e rajonit, modelet e zhvillimit ekonomik të rajonit.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.			

- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.
- Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës

1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Afrikës Veriore dhe Azisë Jugperëndimore.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.

Situata e të vepruarit

Në rajonin e Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore kanë lindur disa nga qytetërimet më të hershme të njerëzimit. Gjithashtu, ky rajon është i njohur për rezervat më të mëdha të naftës në botë. Sipas njohurive që keni, evidentoni disa nga kulturat e hershme të tij, si dhe disa vende që njihen si prodhuese dhe eksportuese të mëdha të naftës.

Veprimet në situatë

Hapi I: Rrjeti i diskutimit

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>në tekst: Diskutojmë: Sipas njohurive që keni, evidentoni disa nga kulturat e hershme të këtij rajoni ? Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqitet popullimi i sotëm në këtë rajon? Jepni nga një shembull - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve... Mësuesi/ja vazhdon: Në rajonin e Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore gjenden disa vatrat më të hershme të kulturës botërore. Qytetërimet e lashta të sumerëve, babilonasve dhe asirianëve si dhe shkrimi Sumerian lindën midis lumenjve tigër e Eufrat. Në luginën e Nilit lindi qytetërimi egjiptian, alfabeti fonetik i popullsisë fenikase. Ky rajon njihet edhe si baza e disa besimeve fetare. Popullimi i këtij rajoni sot ka rreth 450 milionë banorë, pjesa më e madhe e popullsisë jeton përgjatë bregdetit në luginat e lumenjve. Burrat kanë nivel arsimor më të lartë se sa gratë, mundësi më të madhe punësimi e rol kryesor në vendimmarrje. Ligji i fesë islame udhëheq jetën e përditshme të popullsisë myslimane sipas parimeve të Kuranit. Zhvillimi ekonomik. Në rajonin e Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore gjenden rezervat më të mëdha të naftës në botë. Rajoni është i pasur edhe me krom ,qymyrgur,sqfur e magnesium si dhe me fosfat. 30% e popullsisë merret me bujqësi, blegtoria mbarështimin e gamiles edhe turizmi është një sektor i rëndësishëm i ekonomisë. Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 4 e cila paraqet degët kryesore të ekonomisë të rajonit të Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 , 3 dhe 5 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➔ Orë diskutimi

Tema: Problemet e sotme të rajonit të Afrikës Veriore/Azisë Jugperëndimore dhe perspektiva e zgjidhjes së tyre

Rezultatet e të nxënësve

Në përfundim të kësaj ore diskutimi, nxënësi/ja:

- evidenton popullimin dhe kulturën e hershme të rajonit;
- analizon veçoritë e zhvillimit ekonomik, degët kryesore, faktorët që ndikojnë dhe perspektivën ekonomike të këtij rajoni;
- identifikon disa nga veçoritë e zhvillimit ekonomik dhe problematikat që shqetësojnë sot vendet e rajonit (ecuria e ekonomisë së këtij rajoni në raport me atë të ekonomisë botërore, konfliktet etnike dhe fetare, emigracioni etj.);
- shfaq kureshtje, vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, ekonomik e kulturor të rajonit, si dhe jep mendimin e vet në ndihmë të zbutjes/zgjidhjes së problematikave që e shqetësojnë.

Koha dhe vendi i zhvillimit të orës së diskutimit:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, informacione dhe harta të siguruar nga interneti ose nga enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

teksti mësimor, atlas i gjeografik, postera, fletëpalosje, lap top (ose kompjuter) dhe videoprojektor, tabakë letre, fotografi të disa vendeve të rajonit, materiale teorike, harta të ndryshme etj.

Metodologjia që do të përdoret:

stuhi mendimesh, punë në grupe, paraqitja e materialit të përgatitur (me anë të PowerPoint-it, videove, posterave, fletëpalosjeve), diskutim, debat (pro-kundër).

Puna përgatitore:

- Për realizimin e orës së diskutimit, nxënësit duhet të bazohen në njohuritë e marra nga teksti mësimor dhe të hulumtojnë për veçoritë fiziko-gjeografike, popullimin e hershëm e të sotëm të rajonit të Afrikës Veriore/Azisë Jugperëndimore, për tiparet e zhvillimit ekonomik dhe perspektivën e tij, si dhe për problematikat që shqetësojnë rajonin.

Hapat që do të ndiqni gjatë zhvillimit të orës së diskutimit

- Pse rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore është quajtur “djepi i qytetërimit botëror”? Cilat gjuhë dhe besime kanë lindur aty?
- A po ndryshon sot nga aspekti demografik ky rajon? Pse?
- Cila janë veçoritë e zhvillimit ekonomik të rajonit? Cilat janë degët kryesore që mbështesin zhvillimin e vendeve të rajonit? Cilët faktorë ndikojnë në zhvillimin ekonomik të tyre? Cila është perspektiva ekonomike e rajonit?
- Cilat janë disa nga problematikat që shqetësojnë sot këtë rajon?
- Pse kanë lindur këto problematika? Sipas jush, cila do të ishte rruga më e drejtë për zbutjen apo zgjidhjen e problemeve që ka sot rajoni?

➤ Tema mësimore 3.11.

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës Nënsahariane

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.11: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Afrikës Nënsahariane	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> • Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Afrikës Nënsahariane dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Afrikës Nënsahariane.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)			
<ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Nënsahariane.			
2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)			
<ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)			
<ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Nënsahariane.			
4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)			
<ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të rajonit të Afrikës Nënsahariane.			

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Lokalizon në hartë shtetet e rajonit të Afrikës Nënsahariane. <p>5. Kompetenca personale (<i>Nxënësi bën jetë të shëndetshme</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të rajonit të Afrikës Nënsahariane. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të rajonit të Afrikës Nënsahariane. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e rajonit të Afrikës Nënsahariane. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të rajonit të Afrikës Nënsahariane. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në burime të ndryshme.
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Rajoni i Afrikës Nënsahariane është hapësira ku kafshët e egra lëvizin dhe shtegtojnë në tufa të mëdha, sipas stinëve. Sipas informacioneve që keni, përmendni disa nga llojet e botës së gjallë që rriten në Afrikë dhe përshkruani veçoritë e klimës me të cilën janë përshtatur.</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë:</i> Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon:.-Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij ? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Në rajoni i Afrikës Nënshahariane format kryesore të relievit janë ultësirat, luginat, shkretëtirat, dhe malet ku dallohet m. i Kilimanxharos e ai i Kenias. Lugina e Riftit të Madh thyerje tektonike , rrafshnalta e Etiopisë, Pellgu i Kongos ku gjenden 20% e pyjeve tropikale të botës. Hidrografia rrjet i dendur lumor me lumin më të madh të këtij rajoni Kongo dhe liqenin Viktoria i cili buron nga Nili i Bardhë. Klima ekuatoriale, e savanës,tropikale e subtropikale. Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 3 e cila paraqet botën e gjallë të rajonit . Hapi III : Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/ Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➔ Tema mësimore 3.12

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Afrikën Nënshahariane

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore 3.12: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Afrikën Nënshahariane	
<p>Rezultatet e të nxënësve të temës mësimore: Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. • Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni. 		<p>Fjalët kyçe: Tregtia e skllëvërve dhe ndikimi kolonial, mozaiku etnik dinamika e popullsisë, zhvillimi ekonomik</p>	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. <p>Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Nënsahariane.</p> <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. <p>Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Afrikës Nënsahariane.</p> <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Lokalizon në hartë shtetet e rajonit të Afrikës Nënsahariane. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve të rajonit të Afrikës Nënsahariane. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Identifikon, eksploron potencialet turistike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të rajonit të Afrikës Nënsahariane. 	

<p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike të rajonit të Afrikës Nënsahariane. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë e rajonit të Afrikës Nënsahariane. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik të rajonit të Afrikës Nënsahariane. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.</p>
	<p>Situata e të vepruarit Afrika njihet edhe si vendlindja e njerëzimit. Gati 2 milionë vjet më parë, në pjesën lindore të këtij kontinenti u shfaqën qeniet e para njerëzore, të cilat ndryshonin shumë nga pikëpamja anatomike me njeriun e sotëm (homo sapiens). Zbulimet arkeologjike tregojnë se rreth 200 000 vite më parë, po në Afrikë (në Etiopi) është shfaqur edhe homo sapiens-i. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në burime të tjera, paraqitni fakte rreth historisë së lindjes së njerëzimit.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Zbulimet arkeologjike tregojnë se rreth 200 000 vite më parë, po në Afrikë (në Etiopi) është shfaqur edhe homo sapiens-i. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në burime të tjera, paraqitni fakte rreth historisë së lindjes së njerëzimit. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të popullsisë së këtij rajoni? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Sundimi i gjatë colonial kanë mdikuar shumë në zhvillimin social, ekonomik, demografik dhe politik të këtij rajoni. Kufijtë e sotëm të shteteve Afrikane janë rrjedhojë e kufijve kolonial të vendosur nga traktet evropiane gjatë viteve 1884-1916 ku në këtë rajon u krijuan shtete me grupe etnike të ndryshme. 28% e popullsisë jeton në shtete që kanë konflikte të armatosura.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Njihën 6 grupe të mëdha etnike me 25 grupe më të vogla, gjuhët që flasin janë gjuha etnike dhe ajo zyrtare. 16% të popullsisë së përgjithshme e zënë evropianët dhe 84% ajo me ngjyrë në 50 vitet e fundit popullsia është trefishuar. 66% e pop jeton në zona rurale. Ky rajon dallohet për ekzistencën e një sërë sëmundjesh vdekjeprurëse si: kolera, malaria, HIV-AIDS. Zhvillimi i ekonomisë është lidhur ngushtë me eksportin e lëndëve të para dhe me sektorët e bujqësisë dhe blegtorisë. Ky rajon është i pasur me minerale të çmuara.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 2 e 3 të cila paraqesin pamje të zhvillimit të ekonomisë së këtij rajoni.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 e 4 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Punë praktike 7

Tema: Rajoni i Afrikës Veriore/Azisë Jugperëndimore dhe rajoni i Afrikës Nënahariane

Rezultatet e të nxënit:

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartë rajonin e Afrikës së Veriut e të Azisë Jugperëndimore dhe rajonin e Afrikës Nënahariane;
- lokalizon (emërton e ngjyros) format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit rajon;
- qarkon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të rajoneve;
- shfaq kuriozitet për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre rajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, informacione dhe harta të siguruara nga interneti apo nga enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim mendimesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit duhet të mbështeten në njohuritë e marra për veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të rajonit të Afrikës së Veriut e të Azisë Jugperëndimore dhe të rajonit të Afrikës Nënshahiane. Mësuesi/ja i orienton nxënësit të hulumtojnë dhe të përzgjedhin nga burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta etj.) informacione në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të këtyre rajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: rajonin e Afrikës së Veriut dhe të Azisë Jugperëndimore dhe rajonin e Afrikës Nënshahiane.
  2. Qarkoni dhe emërtoni në hartën-skicë nënrajonet që përbëjnë secilin prej tyre.
  3. Lokalizoni në hartën e ekspozuar në klasë shtetet e secilit rajon.
  4. Lokalizoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit rajon.
  5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë e secilit prej rajoneve (detet, liqenet, rrjedhat kryesore lumore etj.).
  6. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit rajon.
- Shënim: Për realizimin e punës praktike 7, plotëso hartat-skicë 20-23 në fund të librit.

➔ Tema mësimore 3. 13

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Lindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Lindore.	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> • Interpretet me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Lindore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë Lindore. 		Fjalët kyçe: pozita gjeografike dhe rajonizimi; kushtet natyrore të rajonit	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Lindore. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Lindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Lindore. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Lindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Lindore. • Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Lindore. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Lindore. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Lindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Azisë Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Lindore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e e Azisë Lindore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e e Azisë Lindore. 	
3. Marrja e vendimeve <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e e Azisë Lindore. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Pyjet dhe malet e Kinës jugperëndimore janë quajtur shpesh “shtëpia” e ariut panda, një nga kafshët më të dashura në botë. Për fat të keq, panda është sot një specie në zhdukje, pavarësisht fushatave të shumta në mbrojtje të saj. Çfarë dini për këtë kafshë, habitatin natyror dhe faktorët që kërcënojnë jetën e saj?</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë:</i> Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni.</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij? Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Rajoni i Azisë Lindore përfshin pjesën kontinentale dhe atë ishullore në lindje të kontinentit aziatik.</p> <p>Ky rajon ka një ndarje fiziko-gjeografike si më poshtë:</p> <p>Pllaja e Tibetit</p> <p>Harku i gjerë me rrafshnalta e vargmale të ulëta</p> <p>Hapësira e fushave të gjera bregdetare</p> <p>Shelfi kontinental</p> <p>Ishujt e Japonisë</p> <p>Klima dallohen dy zona klimatike klima e brendshme kontinentale dhe klima musonike e lindjes.</p> <p>Hidrografia prurje të mëdha ujore të ngurta që shkaktojnë përmbytje, lumenjtë më të mëdhenjtë janë: Huanhe, Jance e Sikjang.</p>

b. Ndërtimi i njohurive të reja	<p>Bota e gjallë, flora e fauna ndryshon sipas zonave klimatike, ka pyje konifere gjethegjere e bimësi të përzier. Specie të rralla që kërcënohen nga zhdukja si: ariu panda ,lejteku kurorëkuqe.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e 2 e cila paraqet veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Lindore.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/ gjetjet e tyre..
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore 3.11

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Lindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Lindore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> Identifikon tiparet e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni.		Fjalët kyçe: Kultura dhe popullimi i hershëm, veçoritë e popullimit të sotëm, modeli kinez dhe japonez i zhvillimit ekonomik.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe <u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Lindore. <u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Lindore.			

<ul style="list-style-type: none"> • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërtton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p>3. Kompetenca e të nxënimit (Nxënësi mëson për të nxënë)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Lindore. <p>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Lindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Lindore. • Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Lindore. <p>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Lindore. 	
<p>Rezultatet e të nxënimit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Lindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e e Azisë Lindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Lindore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e e Azisë Lindore. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e e Azisë Lindore. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e e Azisë Lindore. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Kina, Japonia dhe Koreja e Jugut janë tri vende të Azisë Lindore, të cilat konkurrojnë dhe mbizotërojnë në tregun botëror, sidomos për produktet dhe teknologjinë e avancuar. Bazuar në njohuritë tuaja dhe informacionet e marra nga burime të ndryshme, evidentoni disa prej produkteve të teknologjisë së lartë që prodhohen prej tyre dhe që tregtohen edhe në vendin tonë.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: <i>Sipas njohurive që keni, evidentoni disa nga kulturat e hershme të këtij rajoni ?</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: - Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Si paraqitet popullimi i sotëm në këtë rajon? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Në rajonin e Azisë lindore vendet e këtij rajoni i kanë zhvilluar kulturat në mënyrë të pavarur nga njëri-tjetri. Gjurmët më të hershme gjenden në Kinë ku ishin të vendosur përgjatë luginës së lumit Huanhe. Kina njihet nga grekët e romakët si vendi prej nga vinte mëndafshi. Themeluesi i dinastisë së parë japoneze ishte popullsia Jamato. 21.94% të popullsisë botërore, dendësia mesatare 147 b/km², moshë mesatare 38.2 vjeç dhe 60.9% e popullsisë është urbane. Ritmi i rritjes natyrore ka ardhur duke u ulur politika një fëmijë për familje. Modeli kinez e japonez i zhvillimit të ekonomisë. Kina prodhuesi i rëndësishëm i mallrave në tregun botëror. Japonia si rezultat i zbatimit të teknologjisë së përparuar ka një ekonomi shumë të zhvilluar.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 4, 5 e 7 të cila paraqet degët kryesore të ekonomisë së rajonit dhe grafikët e parametrave të popullsisë.</p> <p>Hapi III : Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2, 3 dhe 5 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3. 15

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja: <ul style="list-style-type: none"> • Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Juglindore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë Juglindore.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore të rajonit.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi.		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK.	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Juglindore.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Juglindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërtton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
<u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Juglindore.			
<u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Juglindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Juglindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Juglindore.			

<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Juglindore. <p>5. Kompetenca personale (<i>Nxënësi bën jetë të shëndetshme</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p>6. Kompetenca qytetare (<i>Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p>7. Kompetenca digjitale (<i>Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Juglindore. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Juglindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e e Azisë Juglindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Juglindore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e e Azisë Juglindore. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e e Azisë Juglindore. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Azisë Juglindore. 	
a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve	Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Rajoni i Azisë Juglindore është hapësira ku relievi malor ndërthuret me fusha pjellore dhe kodra të modeluara me terraca. Aty gjenden toka vullkanike, brigje detare të rrudhosura e ishuj të shpërndarë, si dhe lugina e delta pjellore. Vështroni hartën fiziko-gjeografike dhe përcaktoni vendndodhjen gjeografike dhe format e relievit të këtij rajoni.</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I : Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni. Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij? Jepni nga një shembull.</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Azisë Juglindore është një rajon i copëzuar, i cili përbëhet nga gad. i Indokinës dhe arkipelagu i ishujve të Paqësorit. Kushtet natyrore format e relievit të këtij rajoni janë rezultat i ndarjes së Indisë nga pllaka tektonike afrikane dhe i përplasjes së saj me pllakën euroaziatike, ky reliev përbëhet nga male e rrafshnaltat gjithashtu ndodhin qindra tërmete e vullkane sidomos në ishujt e Javës, Sumatrës dhe Filipine. Hidrografia rrjet I dendur lumor ku lumi kryesor është Mekongu më pas vjen Cao praja, Lumi i Zi e Lumi i Kuq. Klima tropikale me temperatura të larta, fenomeni El Ninjo i cili sjell thatësi të madhe. Bota e gjallë shumëllojshmëri të florës e faunës ku kemi ndërthurje të botës së gjallë kontinentale aziatike me atë ishullore. Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e 3 e cila paraqet veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Juglindore dhe paraqitjen grafike të fenomenit El Ninjo. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3. 16

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Juglindore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Juglindore	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. • Dallon tiparet kryesore të modelit të zhvillimit ekonomik të këtij rajoni. 		<p>Fjalët kyçe: popullimi dhe kultura e hershme e rajonit, shpërndarja e popullsisë, zhvillimi ekonomik.</p>	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Juglindore. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Juglindore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Juglindore. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh. disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Juglindore. • Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Juglindore. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Juglindore. • Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Juglindore. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Juglindore 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Juglindore • Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Azisë Juglindore. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Juglindore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e e Azisë Juglindore. • Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e e Azisë Juglindore. <p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. • Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e e Azisë Juglindore. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.</p>
<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Bazuar në njohuritë e marra për pozitën gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Juglindore, vlerësoni rolin e tyre në zhvillimin ekonomik të këtij rajoni.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I : Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë: “ Si është paraqitur popullimi i këtij rajoni. ”</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë,.... Mësuesi/ja vazhdon:.-Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të popullsisë së AzisëJuglindore? Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve .... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Azisë Juglindore në popullimin e tij ka patur dy valë të mëdha migratore të popullsisë të ndara në kohë. Vala e parë ajo austral-melaneziane ishin grupe gjuetarësh ndërsa vala e dytë austroneziane grupe fermerësh e lundëtarësh. Ndikimi fetar ka të bëjë me hinduizmin, budizmin, islamizmin, kristianizmin. Në këtë rajon jeton më shumë se gjysmë miliard banorë me dendësi 148b/km2, 62% e popullsisë jeton në zonat rurale pranë brigjeve detare e zonat fushore. Mosha mesatare e popullsisë është 29,1 vjeç. Zhvillimi I ekonomisë, bujqësia sektor mjaft i rëndësishëm dallohet për eksportin e orizit, kauçukut etj. Singapori, Malajzia e Tajlanda vende të zhvilluara industriale, ndërsa turizmi shihet si mundësi për zhvillimin ekonomik.</p>

	<p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurat 4, 5 e 6 të cilat paraqesin dukuritë sociale e ekonomike të rajonit të Azisë Juglindore.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre: shpjegon pse gjeografët krijojnë dhe përdorin rajonet si koncepte organizuese dhe japin modele.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➡ Punë praktike 8

Tema: Rajoni i Azisë Lindore dhe rajoni i Azisë Juglindore

Rezultatet e të nxënit:

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartë rajonin e Azisë Lindore dhe rajonin e Azisë Juglindore;
- lokalizon (emërton e ngjyros) format kryesore të relievit dhe hidrografinë e secilit rajon;
- qarkon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të rajoneve;
- shfaq kuriozitet për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre rajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, informacione dhe harta të siguruar nga interneti ose nga enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë/lapustila.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim mendimesh).

Puna përgatitore:

Për realizimin e kësaj pune praktike, nxënësit duhet të bazohen në njohuritë e marra nga teksti mësimor, për: veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Lindore dhe të rajonit të Azisë Juglindore.

Nxënësit hulumtojnë dhe përzgjedhin nga burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta etj.) informacione rreth veçorive fiziko-gjeografike dhe qendrave të rëndësishme urbane e ekonomike të këtyre rajoneve.

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën e ekspozuar në klasë: rajonin e Azisë Lindore dhe rajonin e Azisë Juglindore.
2. Qarkoni dhe emërtoni në hartën-skicë nënrajonet që përbëjnë secilin prej tyre.
3. Lokalizoni në hartën e ekspozuar në klasë shtetet e secilit rajon.
4. Lokalizoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajtat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit rajon.
5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë e secilit prej rajoneve (detet, liqenet, rrjedhat kryesore të lumenjve etj.).
6. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit rajon.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 8, plotëso hartat-skicë 24-27 në fund të librit.

➤ Tema mësimore 3. 17

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Jugore.

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Azisë Jugore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja <ul style="list-style-type: none"> • Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Azisë Jugore dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. • Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Azisë Jugore.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike, kushtet natyrore të rajonit	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
<u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Jugore.			
<u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Jugore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			

3. Kompetenca e të nxënësve (Nxënësi mëson për të nxënë)

- Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.
- Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Jugore.

4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)

- Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Jugore.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Jugore.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Jugore.
- Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Jugore.

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Jugore.

Rezultatet e të nxënësve sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Jugore.
- Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Azisë Jugore.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Jugore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Azisë Jugore.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Azisë Jugore.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Azisë Jugore.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Situata e të vepruarit Dimë që Himalajet janë malet më të larta në botë. Bazuar në njohuritë tuaja dhe në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë, përcaktoni shtrirjen gjeografike të tyre dhe përshkruani disa veçori.</p> <p>Veprimet në situatë Hapi I: Rrjeti i diskutimit - Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: <i>Diskutojmë: Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni.</i> Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë... Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij. Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Azisë Jugore quhet ndryshe dhe Nënkontinenti Indian kushtet natyrore të tij janë si më poshtë: M. Himalaje male të reja vazhdimisht pësojnë lëvizje tektonike ngritëse, M.Hindokush, dy vargjet malore Gatet Perëndimore dhe Gatet Lindore Basenet lumore të Indit e Gangut që krijojnë fushën Indo-Gangut. Pllaja e Dekanit. Klima është musonike e dallohet për kontraste midis dimrit e verës. Hidrografia tre lumenjtë më të mëdhenj : Indi, Gangu dhe Brahmaputra. Bota e gjallë shumëllojshmëri të florës e faunës , karakteristikë e këtij rajoni është rritja e shumë bimëve mjekësore e kafshë të rralla.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e 3 e cila paraqet veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Jugore dhe ndikimin e musoneve në klimën e këtij rajoni.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
---	---

Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura	Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.
Vlerësimi i nxënësit	Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.

➤ Tema mësimore 3. 18

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Jugore

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Azinë Jugore	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja: <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. • Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni.		Fjalët kyçe: popullimi dhe kultura e hershme, ndikimi evropian në rajon, dinamika dhe popullimi i sotëm, veçoritë e zhvillimit ekonomik.	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)			
<ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Azisë Jugore.			
2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)			
<ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Azisë Jugore. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërtton argumente, p.sh., mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)			
<ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna.			
Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit të Azisë Jugore.			

<p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit të Azisë Jugore. Identifikon, eksploron potencialet turistike të Azisë Jugore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Azisë Jugore. Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Azisë Jugore. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Azisë Jugore. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Azisë Jugore. Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e e Azisë Jugore. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Azisë Jugore dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. <p><u>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Azisë Jugore. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Azisë Jugore. <p><u>3. Marrja e vendimeve</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Azisë Jugore. 	
<p><u>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</u></p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në temat paraardhëse.</p>
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Nënë Tereza është e njohur në gjithë botën për përkushtimin dhe ndihmën e saj ndaj njerëzve në nevojë. Pjesën më të madhe të punës së saj bamirëse e kreu në Kalkutë të Indisë, prej nga mori edhe emrin “Nënë Tereza e Kalkutës”. Çfarë dini për veprimtarinë e saj në Indi? Me çfarë problemesh përballej popullsia e Indisë e asaj periudhe? Po sot?</p>

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Çfarë dini për veprimtarinë e saj në Indi? Me çfarë problemesh përballej popullsia e Indisë e asaj periudhe? Po sot?</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të popullsisë së këtij rajoni?</p> <p>Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Rajoni i Azisë Jugore dallon për një popullim të hershëm rreth 4500 vite më parë kryesisht përgjatë Indit. Ndërthurja e qytetërimeve vendase me kulturën ariane krijoj hinduizmin klasik, gjuha hindi gjuhë zyrtare e pjesës veriore të rajonit.</p> <p>Ndikimi evropian kryesisht Britania e Madhe 1750 , India ka statusin e shtetit demokratik e shkëputjen e ndarjes së shoqërisë në kasta.</p> <p>Popullimi një nga rajonet më të populluara 289 banorë / km², 34.3% e popullsisë është urbane, rritje e shpejtë e popullsisë, moshë mesatare është 26,4 vjeç.</p> <p>Zhvillimi ekonomik , India vendi i kontrasteve ekonomike. bujqësia sektori bazë i ekonomisë ku 60% e popullsisë merret me të, kultura kryesore është orizi.</p> <p>Spektori bankar, në ndërtimtari, turizëm, prodhimin e naftës etj.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto</p> <p>Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 4 e 5 të cilat paraqesin shpërndarjen e popullsisë në rajon dhe disa degët kryesore të ekonomisë së Azisë Jugore.</p> <p>Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup</p> <p>Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➤ Tema mësimore 3. 19

Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Australisë dhe të Oqeanisë.

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.		Tema mësimore: Pozita gjeografike dhe kushtet natyrore të Australisë dhe të Oqeanisë	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja: <ul style="list-style-type: none"> Interpreton me ndihmën e hartës, pozitën gjeografike të Australisë dhe të Oqeanisë dhe rolin e saj në marrëdhëniet me rajonet e tjera. Identifikon dhe interpreton në hartë veçoritë fiziko-gjeografike të Australisë dhe të Oqeanisë.		Fjalët kyçe: pozita gjeografike e rajonit, kushtet natyrore	
Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi		Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK	
Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe			
1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)			
<ul style="list-style-type: none"> Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Australisë dhe të Oqeanisë.			
2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)			
<ul style="list-style-type: none"> Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit Australisë dhe të Oqeanisë. Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre.			
3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)			
<ul style="list-style-type: none"> Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. <p>Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit Australisë dhe të Oqeanisë.</p>			
4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)			
<ul style="list-style-type: none"> Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit Australisë dhe të Oqeanisë. Identifikon, eksploron potencialet turistike Australisë dhe të Oqeanisë. Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Australisë dhe të Oqeanisë. Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.			

5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)

- Ndan mendimet në grup.

6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)

- Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror.

7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)

- Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre.
- Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.

Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës**1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike**

- Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.
- Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre.

2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit

- Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.
- Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.

3. Marrja e vendimeve

- Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to.
- Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë.

a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve

Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit nga burime të ndryshme.

Situata e të vepruarit

Rajoni i Australisë dhe i Oqeanisë është një hapësirë interesante për botën e gjallë që rritet në të. Bazuar në informacionet që keni marrë nga burime të ndryshme (dokumentarë, enciklopedi, revista etj.), a mund të evidentoni disa veçori të bimësisë dhe të botës shtazore të këtij rajoni?

Veprimet në situatë**Hapi I: Rrjeti i diskutimit**

- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: **Diskutojmë:** Përcaktoni në hartën fiziko-gjeografike të paraqitur në klasë pozitën gjeografike të këtij rajoni.

Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...

Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të relievit dhe të klimës së tij

<p>b. Ndërtimi i njohurive të reja</p>	<p>Jepni nga një shembull. - Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ... Mësuesi/ja vazhdon: Rajoni i Australisë e Oqeanisë shtrihet në Paqësorin Jugor në të bëjnë pjesë: Australia, Zelandae Re e një sërë ishujsh të vegjël të cilët janë krijuar si rezultat i lëvizjes së pllakave tektonike. Relieve është kryesisht malor ka edhe sipërfaqe fushore e shkretinore. Klima ky rajon shtrihet në gjerësitë tropikale dhe subtropikale të Oqeanit Paqësor , të gjitha zonat e banuara të rajonit kanë klimë të butë gjatë gjithë vitit. Hidrografia rrjeti i lumenjve Darling dhe Murrej. Flora e fauna ky rajon dallohet për karakterin unik të botës së gjallë e praninë e shumë specieve endemike.</p> <p>Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 1 e 4 e cila paraqet vecoritë fiziko-gjeografike të rajonit të Australisë e Oqeanisë dhe hartën e zonave klimatike të këtij rajoni. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1 dhe 2 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p>Vlerësimi i nxënësit</p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

➞ Tema mësimore 3.20

Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Australi dhe Oqeani

FUSHA: SHOQËRIA DHE MJEDISI	LËNDA GJEOGRAFI	SHKALLA: IV	KLASA: VIII
<p>Nëntematika III. Rajonet e tjera të botës.</p>		<p>Tema mësimore: Popullimi, kultura dhe zhvillimi ekonomik në Australi dhe Oqeani</p>	
<p>Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: Nxënësi/ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikon veçoritë e popullimit dhe kulturës së këtij rajoni. • Dallon tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik e shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së këtij rajoni. 		<p>Fjalët kyçe:popullimi i hershëm i rajonit, dinamika dhe popullimi i sotëm, veçoritë e zhvillimit ekonomik</p>	

Burimet: Teksti, foto, harta, internet, album, revista shkencore, enciklopedi	Lidhja me fushat e tjera ose me temat ndërkurrikulare: Gjuhët dhe komunikimi, qytetari, histori, TIK
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe</p> <p><u>1. Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit (Nxënësi komunikon në mënyrë efektive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpreh mendimin e vet për tematikën që trajtohet. • Shpreh mendimin e vet për: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajoneve të Australisë dhe të Oqeanisë. <p><u>2. Kompetenca e të menduarit (Nxënësi mendon në mënyrë krijuese)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parashtron argumente pro ose kundër për një temë/problem të caktuar gjatë një debati mbi: veçoritë fiziko-gjeografike të rajonit Australisë dhe të Oqeanisë. • Përdor hartat për të interpretuar veçoritë fizike, ekonomike e social-kulturore. • Ndërton argumente, p.sh. mbi perspektivën ekonomike e demografike të këtyre rajoneve dhe vlerëson rëndësinë e ndërveprimimit midis tyre. <p><u>3. Kompetenca e të nxënit (Nxënësi mëson për të nxënë)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Përzgjedh të dhëna nga burime të ndryshme (libra, harta të ndryshme, enciklopedi ose internet), të cilat i shfrytëzon për realizimin e detyrave të dhëna. • Shfrytëzon të dhënat për të demonstruar të kuptuarit e koncepteve: veçoritë kryesore fiziko-gjeografike, humane dhe ekonomike të rajonit Australisë dhe të Oqeanisë. <p><u>4. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin (Nxënësi kontribuon në mënyrë produktive)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bashkëvepron në mënyrë aktive me moshatarët dhe të tjerët për realizimin e një aktiviteti të përbashkët si p.sh., disa nga pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit Australisë dhe të Oqeanisë. • Identifikon, eksploron potencialet turistike Australisë dhe të Oqeanisë. • Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale të Australisë dhe të Oqeanisë. • Lokalizon në hartë shtetet në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. <p><u>5. Kompetenca personale (Nxënësi bën jetë të shëndetshme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndan mendimet në grup. <p><u>6. Kompetenca qytetare (Nxënësi përkushtohet ndaj të mirës së përbashkët)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në rritjen e cilësisë së diskutimit të grupit shoqëror. <p><u>7. Kompetenca digjitale (Nxënësi përdor teknologjinë për të nxitur inovacionin)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizon, vlerëson, menaxhon informacionin e marrë elektronikisht (përmes internetit apo materialeve të shkruara) mbi rajonet dhe veçoritë e tyre. • Përzgjedh informacionin në lidhje me veçoritë e vendeve në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. 	
<p>Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të fushës/lëndës</p> <p><u>1. Vëzhgimi dhe hetimi i dukurive gjeografike</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulumton mbi pasojat ekonomike dhe mjedisore që vijnë si pasojë e zhvillimit të turizmit në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. Identifikon, eksploron potencialet turistike në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. 	

<ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe ndan ide për disa nga problemet e sotme rajonale në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë dhe perspektivën e zgjidhjes së tyre. 	
<p>2. Mbledhja, vlerësimi dhe komunikimi i informacionit</p> <ul style="list-style-type: none"> Identifikon dhe interpreton në hartë njësitë e mëdha fiziko-gjeografike në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. Përzgjedh informacionin vlerëson dhe diskuton në lidhje me veçoritë në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. 	
<p>3. Marrja e vendimeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Nxënësi identifikon rrugë të ndryshme të veprimit dhe parashikon pasojat për to. Analizon të dhëna dhe nxjerr përfundime për dinamikën e popullimit dhe të zhvillimit ekonomik në rajonin e Australisë dhe të Oqeanisë. 	
<p>a. Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve</p>	<p>Për të realizuar këtë, mësuesi/ja bazohet në njohuritë e marra nga nxënësit në tema paraardhëse.</p>
	<p>Situata e të vepruarit</p> <p>Pozita gjeografike dhe relievi kanë ndikuar shumë në popullimin e rajonit të Australisë dhe të Oqeanisë. Sipas informacioneve që keni marrë nga burime të ndryshme, çfarë dini rreth popullimit më të hershëm të rajonit apo rreth ndikimeve të kolonizimit evropian?</p> <p>Veprimet në situatë</p> <p>Hapi I: Rrjeti i diskutimit</p> <p>- Mësuesi/ja përdor situatën e vendosur në fillim të mësimit në tekst: Diskutojmë: Çfarë dini rreth popullimit më të hershëm të rajonit apo rreth ndikimeve të kolonizimit evropian?</p> <p>Nxënësit përshkruajnë, përkufizojnë...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon: -Mësuesja u drejtohet nxënësve me pyetjen që nxit brainstorming-un: Evidentoni disa veçori të popullsisë së këtij rajoni?</p> <p>Jepni nga një shembull.</p> <p>- Mësuesi/ja pret përgjigjet prej nxënësve ...</p> <p>Mësuesi/ja vazhdon:</p> <p>Banorët e hershëm ishin aborigjenët e më pas melanezianët të cilët dalloheshin për lëkurën e errët. Evropianët e parë që zbarkuan në Mikronezi ishin të udhëhequr nga Magelani, më pas spanjollët e më vonë britanikët të cilët sollën të dënuarit në Australi. Zelanda e Re banohej nga maorët. Ky rajon sot ka një popullsi prej 40 milion banorë, dallohet rritja e shpejtë e popullsisë dhe mosha e re e saj. Australia e Zelanda e Re ka përqindje të lartë të popullsisë qytetare.</p> <p>Zhvillimi ekonomik është i mbështetur në shfrytëzimin e burimeve natyrore e zhvillimin e bujqësisë.</p> <p>Australia eksportuesja më e madhe në botë e qymyrit booksideve dhe e leshit.</p>

<p><i>b. Ndërtimi i njohurive të reja</i></p>	<p>Zelanda e Re produktet blegtorale, prodhimet e detit dhe materialet drusore. Turizmi sektor në zhvillim. Hapi II: Vëzhgo – Analizo – Diskuto Mësuesi/ja orienton nxënësit të vëzhgojnë figurën 3 e 4 të cilat paraqesin popullsinë e vendeve të rajonit dhe dendësinë mesatare. Hapi III: Punë në dyshe/Praktikë e pavarur/Punë në grup Në vazhdim, nxënësit punojnë dhe diskutojnë ushtrimet 1, 2 dhe 3 të tekstit, në rubrikën “Radha jote”.</p>
<p><i>Prezantimi dhe demonstrimi i rezultateve të arritura</i></p>	<p>Nxënësit prezantojnë dhe diskutojnë zgjidhje/rezultatet/gjetjet e tyre.</p>
<p><i>Vlerësimi i nxënësit</i></p>	<p>Vlerësimi i nxënësit fokusohet në vlerësimin e punës individuale dhe të asaj në grup.</p>

Punë praktike 9

Tema: Rajoni i Azisë Jugore dhe rajoni i Australisë dhe i Oqeanisë

Rezultatet e të nxënit:

Në përfundim të kësaj pune praktike, nxënësi/ja:

- përcakton në hartë rajonin e Azisë Jugore dhe rajonin e Australisë dhe Oqeanisë;
- lokalizon, emërton e ngjyros format kryesore të relievit dhe të hidrografisë së secilit rajon;
- qarkon dhe emërton qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve;
- vlerëson dhe respekton diversitetin fizik, social, kulturor dhe ekonomik të rajoneve;
- shfaq kuriozitet për zhvillimet demografike dhe ekonomike të këtyre rajoneve.

Koha dhe vendi i zhvillimit të punës praktike:

45 minuta; në klasë.

Materialet burimore:

teksti mësimor, materiale teorike dhe harta të siguruar nga interneti apo enciklopedi të ndryshme, si dhe materiale të tjera të rekomanduara nga mësuesi/ja.

Mjetet e punës:

harta-skicë, atlas gjeografik, teksti mësimor, laps, rapidograf, lapsa me ngjyrë.

Metodologjia që do të përdoret:

punë individuale (ngjyrosje dhe emërtim i hartës-skicë), punë në grupe (diskutim, shkëmbim mendimesh).

Puna përgatitore:

Përsëriten njohuritë e marra mbi: veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane e ekonomike të rajonit të Azisë Jugore dhe të rajonit të Australisë dhe Oqeanisë.

Përzgjidhen, diskutohen dhe interpretohen informacione në lidhje me veçoritë fiziko-gjeografike dhe qendrat e rëndësishme urbane dhe ekonomike të këtyre rajoneve, nga burime të ndryshme (internet, enciklopedi, harta, CD, fotografi, video etj.).

Hapat që do të ndiqen gjatë zhvillimit të orës së punës praktike

1. Përcaktoni në hartën të ekspozuar në klasë: rajonin e Azisë Jugore dhe rajonin e Australisë dhe Oqeanisë.

2. Qarkoni dhe emërtoni në hartën-skicë nënrajonet që përbëjnë secilin prej tyre.

3. Lokalizoni në hartën të ekspozuar në klasë shtetet e secilit prej rajoneve.

4. Lokalizoni, emërtoni dhe ngjyrosni në hartën-skicë format kryesore të relievit (fushat, kodrat, malet, rrafshnaltat, pllajtat, shkretëtirat, gropat etj.) të secilit rajon.

5. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë hidrografinë e secilit prej rajoneve (detet, liqenet, rrjedhat kryesore lumore etj.).

6. Lokalizoni dhe emërtoni në hartën-skicë qendrat më të rëndësishme urbane dhe ekonomike të secilit prej rajoneve.

Shënim: Për realizimin e punës praktike 9, plotëso hartat-skicë 28-31 në fund të librit.

Përsëritja IV

Rajonet e tjera të botës

(Afrika Veriore dhe Azia Jugperëndimore, Afrika Nënshahariane, Azia Lindore, Azia Juglindore, Azia Jugore, Australia dhe Oqeania)

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Rajoni i Azisë Jugore ka dalje në Oqeanin Atlantik. V G
- Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore është hapësira e rezervave më të mëdha të naftës në botë. V G
- Në relievin e rajonit të Azisë Juglindore mbizotërojnë ultësirat e shumta. V G
- Rajoni i Australisë dhe i Oqeanisë është i përbërë nga shumë ishuj të Paqësorit Jugor. V G
- Kina dhe Japonia janë dy vende të Azisë Lindore, të cilat mbizotërojnë në tregun botëror për prodhimin e pajisjeve të teknologjisë së lartë. V G
- Gjurmët e popullimit më të hershëm të planetit janë gjetur në rajonin e Amerikës së Mesme. V G

2. Përcakto në hartën e ekspozuar në klasë dhe **vlerëso** vendndodhjen gjeografike të rajonit të:

- Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore;
- Afrikës Nënshahariane;
- Azisë Lindore;
- Azisë Juglindore;
- Azisë Jugore;
- Australisë dhe Oqeanisë.

3. Identifiko nënrajonet përbërëse dhe **evidento** tiparet dalluese të relievit, klimës, hidrografisë dhe botës së gjallë të rajonit të:

- Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore;
- Afrikës Nënshahariane;
- Azisë Lindore;
- Azisë Juglindore;
- Azisë Jugore;
- Australisë dhe Oqeanisë.

4. Diskuto rreth pyetjeve të mëposhtme.

a) Cilat janë veçoritë e popullimit dhe të kulturës së hershme të rajonit të:

- Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore;
- Afrikës Nënshahariane;
- Azisë Lindore
- Azisë Juglindore;
- Azisë Jugore;
- Australisë dhe Oqeanisë.

- b)** Si paraqiten shpërndarja dhe dinamika e popullsisë në rajonin e:
- Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore;
  - Afrikës Nënsahariane;
  - Azisë Lindore;
  - Azisë Juglindore;
  - Azisë Jugore;
  - Australisë dhe Oqeanisë.

- c)** Cilat janë tiparet e zhvillimit ekonomik të:
- Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore;
  - Afrikës Nënsahariane;
  - Azisë Lindore;
  - Azisë Juglindore;
  - Azisë Jugore;
  - Australisë dhe Oqeanisë.

5 Krahazo tiparet fizike dhe humane të rajoneve të: Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore; Afrikës Nënsahariane; Azisë Lindore; Azisë Juglindore; Azisë Jugore; Australisë dhe Oqeanisë. **a. Evidento** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre.

b. Veço një ose disa prej veçorive dalluese që e identifikojnë secilin rajon dhe **plotëso** me to tabelën e mëposhtme.

Rajonet	Veçori dalluese që e identifikon secilin prej rajoneve
Afrika Veriore dhe Azia Jugperëndimore	
Afrika Nënsaharjane	
Azia Lindore	
Azia Juglindore	
Azia Jugore	
Australi Oqeania	

Testim IV

Rajonet e tjera të botës

(Afrika Veriore dhe Azia Jugperëndimore, Afrika Nënsahariane, Azia Lindore, Azia Juglindore, Azia Jugore, Australia dhe Oqeania)

Grupi A

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Rajoni i Australisë dhe i Oqeanisë ka dalje të gjerë në Oqeanin Atlantik. **V G**
- Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore është hapësira e rezervave më të mëdha të naftës në botë. **V G**
- Në relievën e rajonit të Azisë Juglindore mbizotërojnë Himalajet. **V G**

- Rajoni i Afrikës Veriore dhe i Azisë Jugperëndimore ka dalje të gjerë në Paqësorin Jugor. V G
- Gjurmët e popullimit më të hershëm të planetit janë gjetur në rajonin e Afrikës Nënsaharjane. V G
- Kina dhe Japonia mbizotërojnë në tregun botëror për prodhimin e pajisjeve të teknologjisë së lartë. V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Azisë Lindore:

---

3. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore: _____

---

4. Evidento tiparet dalluese të relievit dhe të klimës së Afrikës Nënsaharjane: _____

---

5. Analizo zhvillimi ekonomik të Azisë Lindore: _____

---

6. Krahajo midis tyre tiparet fizike dhe ato të popullimit të rajonit të Afrikës Nënsaharjane dhe rajonit të Afrikës Veriore/Azisë Jugperëndimore, duke **përcaktuar** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre: _____

Grupi B

1. E vërtetë apo e gabuar?

- Rajoni i Afrikës Nënsaharjane ka dalje në Oqeanin Indian.	V G
- Rajoni i Azisë Juglindore dallon për rezervat e mëdha të naftës.	V G
- Lumi Gang gjarpëron përgjatë rajonit të Azisë Lindore.	V G
- Klima e rajonit të Azisë Jugore është gjatë gjithë vitit nën ndikimin e musoneve.	V G
- Qytetërimi i sumerëve lindi dhe u zhvillua në rajonin e Afrikës Veriore/Azisë Jugperëndimore.	V G
- Himalajet shtrihen në dy rajone gjeografikë.	V G

2. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të Afrikës Nënsaharjane:

---

3. Përcakto dhe vlerëso vendndodhjen gjeografike të rajonit të rajonit të Australisë dhe Oqeanisë: _____

---

4. Evidento tiparet dalluese të relievit dhe të klimës së Azisë Jugore: _____

---

5. Analizo zhvillimi ekonomik të rajonit të Afrikës Veriore dhe të Azisë Jugperëndimore: _____

---

6. Krahajo midis tyre tiparet fizike dhe ato të popullimit të rajonit të Azisë Lindore dhe rajonit të Azisë Juglindore, duke **përcaktuar** të përbashkëtat dhe dallimet midis tyre: _____

Shënim 1: Ndërtimi i testit duhet të masë shkallën në të cilën janë arritur nga nxënësit: njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet e tyre. Sugjerohet që në ndërtimin e testit, mësuesit të mbështeten kryesisht në rubrikat dhe në tipet e ushtrimeve që ofrojnë përsëritjet model (të tekstit). Pyetjet e përsëritjes mund ti përdorni për pyetje testimi dhe gjatë orës së përsëritjes të formuloni edhe pyetje të tjera.

Shënim 2: Në orën e përsëritjes dhe të testimit, në lidhje me trajtimin e një çështjeje/koncepti, nxënësi duhet të vlerësohet me anë të situatave që sjell/përdor, të ngjashme me ato të trajtuara gjatë temave mësimore. Nxënësi duhet të vlerësohet për shkallën e perceptimit dhe lidhjen ndërmjet përvojave të tij të të nxënës dhe zbatimeve të ardhshme. Në përgjigjet e tij, nxënësi mund të përdorë burime të ndryshme. Kontrolli mbi të kuptuarit e koncepteve duhet të mbështetet në kontrollin e mundësisë së nxënësit për ti shpjeguar ato me fjalët e tij, por sidomos në aftësinë për ti zbatuar ato. Pra i gjithë kontrolli i njohurive duhet të mbështetet mbi zhvillimin e shprehive të analizës, të mendimit kritik dhe krijes te nxënësit.

Projekt 2 (ora e dytë)

Tema: Veçoritë fiziko-gjeografike dhe humane të rajoneve të tjera të Botës

Rezultatet e të nxënës

Në përfundim të këtij projekti nxënësi/ja përmes kërkimit gjeografik:

- zbulon dhe vlerëson vlerat natyrore, historike, kulturore dhe ekonomike të rajoneve: të Rusisë, Amerikës së Veriut, Amerikës së Mesme, Amerikës së Jugut, Afrikës së Veriut dhe Azisë Jugperëndimore, Afrikës Nënshahiane, Azisë Lindore, Azisë Juglindore, Azisë Jugore, Australi Oqeanisë.
- shfrytëzon teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit, si dhe materiale të tjera mbështetëse për realizimin e projektit.
- përzgjedh informacionin dhe e përpunojnë atë, ndërton grafikë, diagrame me të dhëna statistikore.
- evidenton veçoritë që e identifikojnë secilin prej rajoneve dhe vlerëson diversitetin midis tyre.
- respekton idetë e prezantuar nga të tjerët dhe ndan me ta, përvojat individuale.

Burimet kryesore të informacionit:

Teksti mësimor i Gjeografisë 8; kllastera dhe materiale të hulumtuara e të grumbulluara më parë gjatë zhvillimit të temave mësimore; biseda me më të rriturit e familjes; informacione të siguruar nga interneti; guida të ndryshme turistike, enciklopedi, libra dhe revista me kuriozitete, media dhe programe të ndryshme televizive.

Metodologjia që do të përdoret:

Punë me grupe, hulumtim, diskutim, analizë, prezantim, shkëmbim opinionesh.

Mjetet që do të përdoren deri në realizimin e projektit:

Teksti mësimor i Gjeografisë 8, materiale të printuara (materiale të hulumtuara dhe të grumbulluara), shtypi i shkruar, kompjuter, videoprojektor, flipçarter, markera, fletëpalosje,

postera, foto të ndryshme, skica/vizatime, makete të ndërtuara nga nxënësi etj.

Çështjet që do të trajtohen gjatë realizimit të projektit:

1. Nxënësit vlerësojnë pozitën gjeografike të secilit prej rajoneve dhe rolin e secilit prej tyre në marrëdhëniet me rajonet e tjera.
2. Lokalizojnë në hartë shtetet e secilit prej rajoneve.
3. Identifikojnë dhe analizojnë veçoritë fiziko-gjeografike të secilit prej rajoneve.
4. Evidentojnë veçoritë e popullimit dhe kulturës të secilit prej rajoneve.
5. Analizojnë tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik dhe të shpërndarjes hapësinore të ekonomisë së secilit prej rajoneve.

Përshkrim përmbledhës i veprimtarive kryesore që do të zhvillohen gjatë orës së parë të projektit:

- Paraqitja e punës së secilit grup nëpërmjet programit *PowerPoint* ose në forma të tjera, p.sh. me anë të posterave, skemave, tabakëve etj., sipas vendimmartjes së grupit.
- Dorëzohet materiali i printuar.
- Diskutohet në klasë për përfundimet e projektit.
- Bëhet vlerësimi i punës së nxënësve.
- Shpërndahen në klasë (më pas edhe te bashkëmoshatarët) posterat e përgatitur.

Testime 3-mujore

TESTIM

TREMUJORI I PARË

Grupi A

1. Plotëso kuptimin: 2 pikë

Rajon: _____

Rajon fizik: _____

2. Përcakto shtrirjen gjeografike dhe veçoritë e zonës stepo-pyjore dhe stepore: ____

_____

_____

_____ **2 pikë**

3. E vërtetë ose e gabuar:

5 pikë

Në zonën e tajgës shtrihen pyjet e përziera.

V G

Banorët e parë që populluan Evropën erdhën nga Azia.

V G

Klima mesatare mesdhetare mbizotëron në pjesën jugore të rajonit të Evropës.

V G

Malet Urale janë kufij natyror të Evropës.

V G

Dendësia mesatare e Evropës është 32 b/km².

V G

4. Evidento faktorët që ndikojnë në dinamikën e popullsisë së rajonit të Evropës:

---

5 pikë

5. Përshkruaj ndryshimet më të rëndësishme që kanë ndodhur në Evropë nga shek. XX deri më sot: _____

---

4 pikë

6. Nëpërmjet Diagramit të Venit krahaso zhvillimin ekonomik të Britanisë së Madhe e Republikës së Irlandës: _____

---

10 pikë

7. Përcakto pozitën gjeografike të Evropës dhe emërto në hartën fiziko-gjeografike të saj format e relievit të rajonit të Evropës Perëndimore: _____

---

5 pikë

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Piket	0-8	9-13	14-18	19-23	24-27	28-31	32-33

TESTIM

TREMUJORI I PARË

Grupi B

1. Plotëso kuptimin:

2 pikë

Rajon demografik: _____

Rajon fizik: _____

2. Përcakto shtrirjen gjeografike dhe veçoritë e zonës së tajgës: _____

_____

_____ **2 pikë**

3. E vërtetë ose e gabuar:

5 pikë

Urbanizimi i Evropës ka qenë i lidhur ngushtë me zhvillimin e industrisë. V G

Vlerat më të larta të dendësisë së popullsisë ndeshen në Evropën Ishullore. V G

Qytetërimet e para Evropiane ishin greke e romake. V G

Zona e bimësisë së tundrës shtrihet në Evropën perëndimore. V G

Reni buron nga Alpet e Zvicrës. V G

4. Evidento faktorët që ndikojnë në zhvillimin ekonomik të rajonit të Evropës: _____

_____

_____

_____ **4 pikë**

5. Evidento veçoritë e zhvillimit urban në rajonin e Evropës: _____

_____

_____

_____

_____ **5 pikë**

6. Nëpërmjet Diagramit të Venit analizo dhe krahaso zhvillimin ekonomik të Evropës Veriore e asaj Perëndimore: _____

_____

_____

_____

_____ **10 pikë**

3. Analizo kushtet natyrore të Evropës Mesdhetare: _____

---

4 pikë

4. Analizo veçoritë e popullimit të Evropës Lindore: _____

---

4 pikë

5. Krahajo kushtet natyrore të Amerikës së Mesme dhe të Amerikës së Jugut: _____

---

8 pikë

6. Përshkruaj zhvillimin ekonomik të Amerikës së Veriut: _____

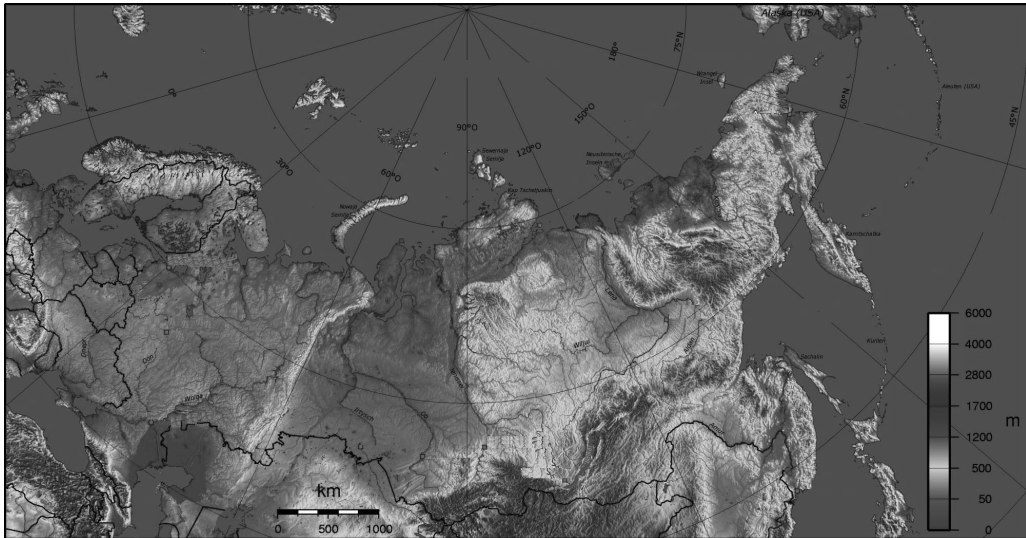

---

5 pikë

7. Përcakto pozitën gjeorafike të Rajonit të Rusisë dhe emërto në hartën përbri, format kryesore të relievit. 8 pikë

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-8	9-13	14-18	19-23	24-27	28-31	32-34

TESTIM

TREMUJORI DYTE

Grupi B

1. Cilët prej maleve të mëposhtëm bëjnë pjesë në Gadishullin Iberik?

1 pikë

- a. M. Pirenej
- b. M. Apenine
- c. M.Kaukaze
- d. Alpet Dinarike

2. Lidh me shigjetë:

4 pikë

Ulqini
Emigracioni dhe ulja e lindshmërisë
Evropa Mesdhetare
Kosova

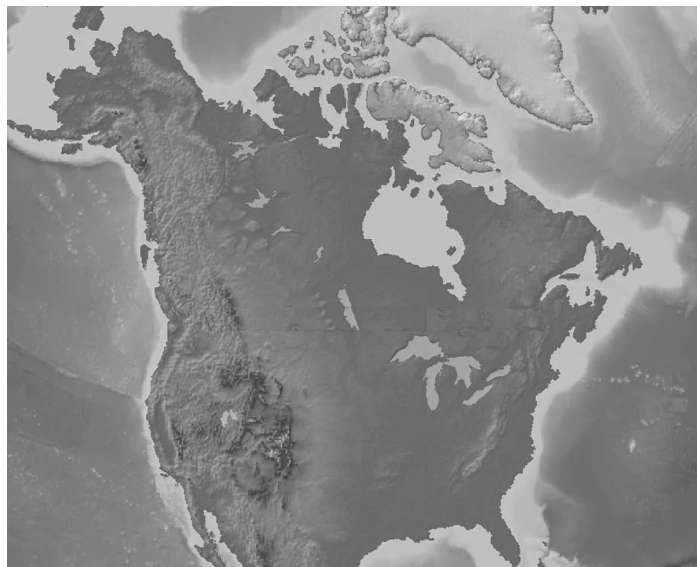
Rënie e popullsisë së Shqipërisë.
Shtrihen malet e Pindit.
Mbizotërojnë moshat e reja.
Qendër e rëndësishme turistike në Adriatik.

[illegible]

4 pikä

8 pikë

[illegible]

5 pikë

7. Përcakto pozitën gjeografike të Rajonit të Amerikës së Veriut dhe emërto format e relievit në hartën përbri: _____

8 pikë

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-8	9-13	14-18	19-23	24-27	28-31	32-34

TEST**TREMUJORI I TRETË****GRUPI A**

1. Përcakto se çfarë përfaqësojnë:

4 pikë

Afrika Juglindore: _____

Mekong: _____

Manila: _____

Gate Perëndimore: _____

2. E vërtetë ose e gabuar:

5 pikë

a. Saharaja gjendet në gjerësitë gjeografike tropikale.

V G

b. Në luginën e Nilit rritet kultura e pambukut.

V G

c. Përgjatë Luginës së Riftit të Madh janë formuar disa liqene artificiale.

V G

d. Afrika Nën-Sahariane ka 5 grupe të mëdha etnike.

V G

e. Afrika e Jugut dallohet për eksportin e mineraleve.

V G

3. Përcakto pozitën gjeografike të Rajonit të Azisë Jugore dhe qarko në hartën përbri shtrirjen e këtij rajoni. Plotëso në atë hartë format kryesore të relievit dhe rrjetin hidrografik të rajonit: _____

10 pikë

4. Krahase tiparet e popullimit dhe të kulturës së Rajonit të Afrikës Veriore e Azisë Jugperëndimore dhe të Rajonit të Azisë Lindore: _____

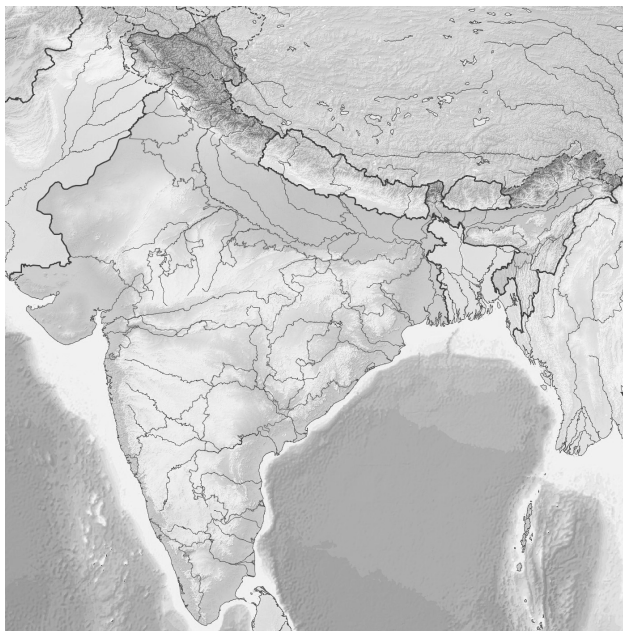

---

10 pikë

5. Plotëso tabelën e mëposhtme:

8 pikë

Rajoni	Tiparet kryesore të zhvillimit ekonomik
Azia Jugore	
Azia Juglindore	

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Piket	0-8	9-13	14-18	19-23	24-28	29-33	34-37

TEST**TREMUJORI I TRETË****GRUPI B****1. Jep kuptimin e këtyre fjalëve:****4 pikë**

Sikjang: _____

Bantu: _____

Bangkok: _____

Himalaja: _____

2. E vërtetë ose e gabuar:**5 pikë**

a. Shelfi kontinental gjendet në Azinë Lindore.

V G

b. Arushi Panda është pjesë e botës së gjallë së Azisë Juglindore.

V G

c. Azia Jugore ka një klimë musonike.

V G

d. Ishujt e Australisë janë pjesë e Unazës së Zjarrit të Paqësorit.

V G

e. Pyjet tropikalë gjenden në Oqeani.

V G

3. Përcakto pozitën gjeografike të Azisë Lindore dhe qarko në hartën përbri shtrirjen e këtij rajoni. Plotëso në hartë format kryesore të relievit dhe rrjetin hidrografik të rajonit: _____

_____

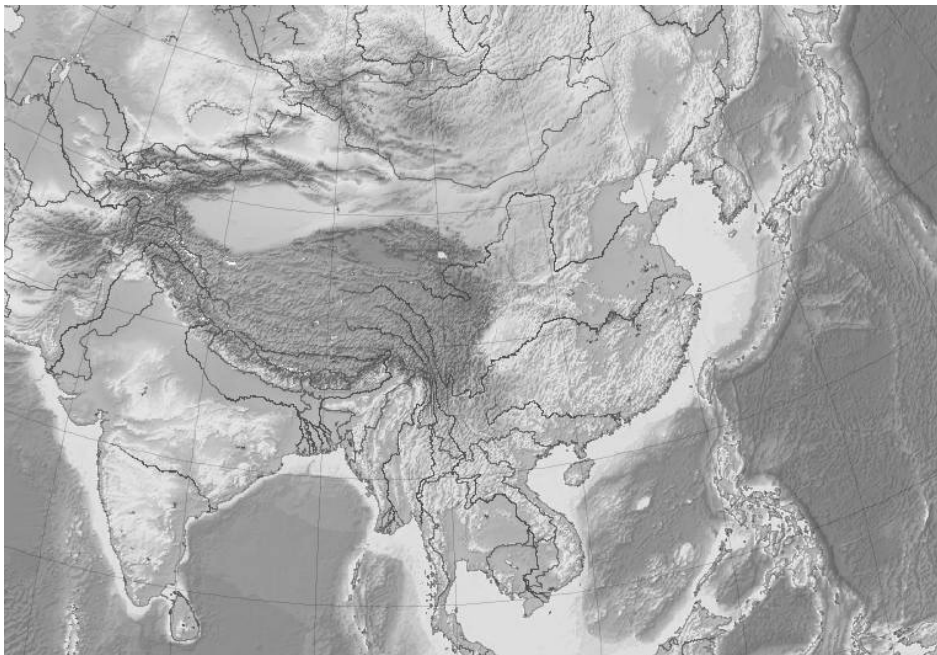
_____

_____

_____

_____

_____

10 pikë

4. Krahajo tiparet dhe dinamikën e popullsisë së rajonit të Azisë Jugore dhe të Azisë Juglindore: _____

---

10 pikë

5. Plotëso tabelën e mëposhtme:

8 pikë

Rajoni	Tiparet e zhvillimit ekonomik
Afrika Veriore dhe Azia Jugperëndimore	
Afrika Nënsahariane	

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Piket	0-8	9-13	14-18	19-23	24-28	29-33	34-37

